

הראל חברה לביטוח בע"מ

דוח ביניים ליום

30 בספטמבר 2019

תוכן עניינים

1-1	תיאור החברה	1
1-1	כללי	1.1
1-1	בעלי המניות בחברה	1.2
1-2	מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים	2
1-2	שינויים מהותיים בעסקי החברה ואירועים בתקופת הדוח	2.1
1-3	שינויים מהותיים בעסקי החברה ואירועים לאחר תקופת הדוח	2.2
1-4	התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה	2.3
1-5	חקיקה והסדרה בתחומי פעילות הקבוצה	2.4
1-7	תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל ביטוח	2.5
1-10	פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים	2.6
1-13	נזילות ומקורות מימון	2.7
1-14	היבטי ממשל תאגידי	3
1-15	גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי	4
1-16	בקרות ונהלים לגבי הגילוי	5

דוח הדירקטוריון

הראל חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019

דוח הדירקטוריון לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 ("תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל חברה לביטוח בע"מ ("הראל ביטוח" או "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2018, אשר פורסם ביום 31 במרץ 2019 ("הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפויה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים.

1 תיאור החברה

1.1 כללי

הראל ביטוח הינה חברה פרטית, בשליטה מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות"). הראל השקעות הינה חברה ציבורית, שמנייתה נסחרת בבורסה לניירות ערך בתל אביב, החל משנת 1982. פעילותה של הראל השקעות, באמצעות חברות שבשליטתה, בשוק הביטוח והחיסכון ארוך הטווח וכן בשירותים פיננסיים ושוק ההון (להלן ביחד: "הקבוצה").

פעילות הביטוח נעשית ע"י החברה עצמה ובאמצעות אי.אם.אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (בשליטה מלאה) ("EMI").

הפעילות בתחום חיסכון ארוך הטווח נעשית הן באמצעות החברה והן באמצעות חברות בנות, שהינן חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כדלקמן: הראל פנסיה וגמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל פנסיה וגמל"), שהינה חברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל (לפרטים לגבי השינוי המבני בהראל פנסיה וגמל ראה סעיף 2.1.9 להלן); קרן החיסכון לצבא הקבע – חברה לניהול קופות גמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("קחצ"ק"); לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ (בשליטה בשיעור 79%), המנהלת קרן פנסיה ותיקה ("לעתיד").

1.2 בעלי המניות בחברה

בעלי המניות העיקריים בהראל השקעות הינם משפחת המבורגר - יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור (בסעיף זה: "בעלי המניות") המחזיקים בכ-49.49% מזכויות ההצבעה ומהון המניות המונפק של הראל השקעות.

החזקה של בעלי המניות בהראל השקעות הינה בעיקר באמצעות ג.י.ן ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת בשליטתם ובעלותם המלאה של בעלי המניות, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות ובעלותם המלאה ("השותפות ג.י.ן") וכן מחזיקים בשותף הכללי בשותפות ג.י.ן.

1.3 הטמעת אסטרטגיה ושינוי מבני בחברה

בשנים האחרונות יושמה באופן מוצלח התוכנית האסטרטגית של החברה, המבוססת על פיתוח יכולות הדיגיטל של החברה תוך ניתוח הדאטה הקיימת בחברה, באופן שהחברה הטמיעה בכל תחומי פעילותה כלים ותהליכים דיגיטליים מתקדמים, מתוך ראייה של צורכי הלקוח. לאור השינויים במאפייני הצריכה של הלקוחות, הפעילות ברשתות החברתיות והאופן שבו הלקוחות מתקשרים וצורכים מידע, קיימה החברה תהליך אסטרטגי, במסגרתו הוחלט על ביצוע קפיצת מדרגה נוספת, המהווה המשך טבעי ליכולות שפותחו על ידי החברה, שעיקרה התמקדות בלקוחות השונים, צרכיהם ומאפייניהם, בכל המגעים של הלקוח עם החברה ועם סוכני החברה: פיתוח מוצרים מותאמים לצרכים הספציפיים של לקוחות ספציפיים וחיזוק הקשר עם הלקוח ומתן שירות מותאם לצרכיו, וזאת בדגש על תהליכים טכנולוגיים מתקדמים.

כחלק מהטמעת האסטרטגיה כאמור, ביום 30 באוקטובר 2019 אישר דירקטוריון החברה, שינוי מבני בחברה, שעיקריו כדלקמן:

הקמת חטיבה חדשה - חטיבת דיגיטל, בראשותו של מר אדם פולצ'ק. מר פולצ'ק יחל לעבוד בחברה לקראת סוף השנה ויכהן כמנהל חטיבת הדיגיטל וכמשנה למנכ"ל החברה. חטיבת הדיגיטל תנהל את אגף הדאטה של החברה, ותעניק הכוונה מקצועית לחטיבות העסקיות בפיתוח מוצרים מותאמים ובהצעות מותאמות ללקוחות. כמו כן, חטיבת הדיגיטל תנהל את כל פעילות הפרסום והשיווק של הראל. צירופו של מר פולצ'ק להנהלה הבכירה של הראל, יאפשר להראל ליישם את היכולות הדיגיטליות הגבוהות שפותחו בה, ולהתאימן לעידן השיווק הדיגיטלי, בהתאם לצרכי הלקוחות ולהעדפותיהם, תוך שימוש בכלים החדשניים ביותר.

מר ניר כהן, המכהן כיום כמנהל חטיבת המטה וכן כמשנה למנכ"ל החברה, ימשיך לנהל את עבודת המטה, ובנוסף ירכז ותחתיו את המכירות בכל ערוצי ההפצה השונים, לרבות פעילות החברה באמצעות סוכניה, מערך המשווקים, וסוכנויות ביטוח שבעלותה המלאה.

מר אלון אלירז, המכהן כמנהל חטיבת הבריאות וכמשנה למנכ"ל החברה, ירכז, בנוסף לתפקידו הנוכחי, את הטיפול בתהליכים תפעוליים מרכזיים בפעילותה של החברה, התאמתם לעידן הדיגיטלי ומדידתם.

מר דורון גינת, המכהן כמנהל חטיבת חסכון ארוך הטווח וכמשנה למנכ"ל החברה, ירכז, בנוסף לתפקידו הנוכחי, גם את פיתוח והרחבת קשרי החברה מול עסקים גדולים בכל תחומי הפעילות של החברה.

גב' נטלי משען-זכאי, המכהנת כיועצת המשפטית של הקבוצה ומנהלת החטיבה המשפטית וכמשנה למנכ"ל החברה, תנהל, בנוסף לתפקידה הנוכחי, את חטיבת השירות החדשה שתוקם בחברה. חטיבת השירות תאמץ אסטרטגית שירות מתקדמת, תוך קביעת סטנדרט מותאם לצרכי הלקוחות, תרכז את פעילות מוקדי השירות של החברה, תהליכי השירות, אתר האינטרנט של הראל ואמצעים דיגיטליים נוספים בהם תציע הראל שירות ללקוחותיה, והכל באופן המחזק את הקשר עם הלקוחות והמותאם למאפייניהם הספציפיים של הלקוחות.

2 מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים

2.1 שינויים מהותיים בעסקי החברה ואירועים בתקופת הדוח

- 2.1.1 דירוג מעלות - לעניין אשרור דירוג מעלות לחברה - ראה באור 6' בדוחות הכספיים.
- 2.1.2 הארכת תשקיף מדף - לעניין הארכת תשקיף המדף של החברה הבת- הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ ("הראל הנפקות") - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.
- 2.1.3 הנפקת אגרות חוב (סדרה טז') באמצעות הראל הנפקות - לעניין הנפקה של סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה טז') באמצעות הראל הנפקות בדרך של דוח הצעת מדף - ראה באור 6' בדוחות הכספיים.
- 2.1.4 פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ג') של הראל הנפקות - ביום 31 במאי 2019 בוצע פדיון מוקדם מלא לאגרות החוב (סדרה ג') שהונפקו על ידי הראל הנפקות, וזאת בהתאם להחלטה מיום 29 באפריל 2019 של דירקטוריון הראל הנפקות.

- 2.1.5 חלוקת דיבידנד - לעניין החלטה מיום 29 באפריל 2019 בדבר חלוקת דיבידנד אשר שולם ביום 15 במאי 2019 - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.
- 2.1.6 התקשרות עם נכדו של בעל השליטה בחברה - לעניין התקשרות החברה האחות - הראל פיננסים, בהסכם העסקה עם נכדו של מר יאיר המבורגר, שהינו מבעלי השליטה בחברה – ראה באור 7'ד' לדוחות הכספיים.
- 2.1.7 פרסום חוזר בעניין עדכון לוחות התמורה - לעניין פרסום חוזר ביטוח שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבות – עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמורת לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" והשפעותיו על הדוחות הכספיים של החברה - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.
- 2.1.8 פסק דין של בית המשפט העליון ביחס לריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנוזיקין - לעניין פסק דין של בית המשפט העליון ביחס לריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנוזיקין - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.
- 2.1.9 שינוי מבנה הראל פנסיה וגמל - לעניין אישור השינוי המבני על ידי דירקטוריון החברה – העברת הזכויות של החברה בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל, להראל פנסיה וגמל, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של החברה בהראל פנסיה וגמל להראל השקעות - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.
- 2.1.10 עדכון מדיניות תגמול גופים מוסדיים - לעניין עדכון מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה - ראה סעיף 3 להלן וכן באור 9 בדוחות הכספיים.
- 2.1.11 ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה - לעניין הארכת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.
- 2.1.12 השפעות של ירידת עקום ריבית - לעניין השפעות של ירידת עקום הריבית על התוצאות בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019, וברבעון השלישי של שנת 2019 - ראה באור 9 בדוחות הכספיים וסעיף 2.5.1 להלן.

2.2 שינויים מהותיים בעסקי החברה ואירועים לאחר תקופת הדוח

- 2.2.1 הטמעת האסטרטגיה ושינוי מבני בחברה - לעניין הטמעת האסטרטגיה ושינוי מבני בחברה - ראה סעיף 1.3 לעיל.
- 2.2.2 הקמת חברת "המצפן" – שותפים לדרך בע"מ ("המצפן") והתקשרות עם מנכ"ל החברה בעסקה למכירת מניות הראל השקעות בהמצפן - לעניין הקמת חברת המצפן והתקשרות למכירת 10% ממניות הראל השקעות בהמצפן למנכ"ל החברה - ראה באור 10 בדוחות הכספיים.
- 2.2.3 אישור עקרוני לביצוע הנפקה של אגרות חוב באמצעות הראל הנפקות וקבלת דירוג מהחברה המדרגת- לעניין אישור עקרוני להנפקה של אגרות חוב (סדרה יז') באמצעות הראל הנפקות בדרך של דוח הצעת מדף וקבלת דירוג להנפקה כאמור – ראה באור 10 בדוחות הכספיים.
- 2.2.4 אישור עקרוני לביצוע הרחבה של סדרה קיימת של אגרות חוב באמצעות הראל הנפקות - לעניין אישור עקרוני לביצוע הרחבה של סדרה קיימת של אגרות חוב (סדרה יד') באמצעות הראל הנפקות בדרך של הרחבת סדרה – ראה באור 10 בדוחות הכספיים.
- 2.2.5 המשך ירידת עקום הריבית - לאחר תקופת הדוח ועד סמוך למועד פרסומו, נמשכה הירידה של עקום הריבית, דבר העשוי לגרום לגידול נוסף בהתחייבויות הביטוחיות. מנגד, המשך ירידה של עקום הריבית עשוי להשפיע לחיוב על שוויים של הנכסים הפיננסיים של החברה באופן שעשוי להפחית את ההשפעה

האמורה לעיל. יש לציין כי המידע המתואר לעיל אינו מהווה הערכה לגבי תוצאותיה הכספיות הצפויות של החברה. מידע זה הינו חלקי בלבד ואינו כולל מרכיבים אחרים של רווחים או הפסדים מהשקעות והשפעות נוספות – ראה גם באור 10 בדוחות הכספיים וכן סעיף 2.5.1 להלן. המשך ירידה של עקום הריבית צפוי להשפיע גם על יחס כושר הפירעון של החברה.

2.3 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

- 2.3.1 **כללי** - תמונת המקרו של הכלכלה העולמית ברבעון השלישי של 2019 מראה שהסיכונים הנשקפים לכלכלה העולמית התגברו בעיקר לנוכח "מלחמת הסחר" בין ארה"ב לסין, אי הוודאות לגבי פרישת בריטניה, המתרחבת במפרץ הפרסי והחשש להאטה בסין. קרן המטבע הבינלאומית עדכנה את תחזיות הצמיחה העולמית כלפי מטה. בשווקים הפיננסיים נמשכה הירידה בתשואות האג"ח הממשלתיות, גם על רקע העמקת ההרחבה המוניטרית במשקים השונים. בארה"ב האינפלציה עלתה, שוק העבודה נותר חזק וכך גם הצריכה הפרטית. אך הפעילות בענף התעשייה המשיכה להיחלש, סנטימנט החברות נחלש והאינדיקטורים האחרונים מצביעים על צמיחה מתונה יותר ברבעון השלישי של 2019. ה-FED הוריד את הריבית פעמיים במהלך הרבעון לטווח של 1.75%-2.0%. באירופה הצריכה הפרטית נותרה יציבה אך הייצור התעשייתי המשיך להתכווץ ומעיב בעיקר על כלכלת גרמניה מוטת התעשייה, האינדיקטורים האחרונים מצביעים על האטה בצמיחה ברבעון השלישי. האינפלציה בגוש האירו נותרה נמוכה וה-ECB הפחית את הריבית ב-0.1 נק' אחוז, ונקט בצעדי הרחבה משמעותיים נוספים. הצמיחה בסין הוסיפה להתמתן והשלכות מלחמת הסחר וההאטה בקצב הצמיחה הביאו את הממשל להמשיך בצעדי הרחבה מוניטריים.
- 2.3.2 **התפתחויות במשק הישראלי** - לפי האינדיקטורים הראשוניים הצמיחה ברבעון השלישי של 2019 האיצה ל-4.1% בשיעור שנתי. שיעור האבטלה ירד ל-3.7% ברבעון השלישי של 2019, אך זאת במקביל לירידה בשיעורי ההשתתפות והתעסוקה.
- 2.3.3 **שוק המניות** - בסיכום הרבעון השלישי של 2019 מדד MSCI העולמי עלה ב-0.7% אך המדד המקביל של השווקים המתעוררים ירד ב-4.1%. במהלך אותה התקופה בישראל, מדד ת"א 125 עלה בשיעור של 3.2% ומדד ת"א-90 עלה בשיעור של 9.2%. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות והמירים עמד על 1.4 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון השלישי של 2019, עלייה של כ-1% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד.
- 2.3.4 **שוק איגרות החוב** - במהלך הרבעון השלישי של 2019 מדד האג"ח הכללי עלה ב-2.6%, באותה התקופה מדד אג"ח הממשלתיות עלה ב-3.5% ומדד אג"ח קונצרני עלה ב-1.4%. במהלך הרבעון השלישי של 2019, מחזור המסחר היומי באג"ח עמד על 3.7 מיליארד ש"ח, עלייה של 13% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד.
- 2.3.5 **קרנות נאמנות** - ברבעון השלישי של 2019, קרנות הנאמנות רשמו גיוסים נטו של כ-5.8 מיליארד ש"ח. בלטו לשלילה קרנות הנאמנות המתמחות בחו"ל אך נרשמו גיוסים בקרנות המתמחות באג"ח.
- 2.3.6 **שוק המט"ח** - במהלך הרבעון השלישי של 2019 התחזק השקל ב-4.4% מול סל המטבעות הנומינלי של בנק ישראל; ייסוף של 2.4% מול הדולר, 5.3% מול הפאונד ו-6.3% מול האירו. הגורמים העיקריים להתחזקות השקל היו הגידול בעודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים, לצד הציפייה לתחילת יצוא הגז וצירופה הצפוי של ישראל למדד האג"ח הבינלאומי.
- 2.3.7 **אינפלציה** - על פי המדד האחרון הידוע בסוף הרבעון (אוגוסט), מדד המחירים לצרכן ירד ב-0.7% במהלך הרבעון השלישי של 2019 (יוני-אוגוסט), והאינפלציה ב-12 החודשים האחרונים עד אוגוסט 2019 הסתכמה ב-0.6%, מתחת ליעד האינפלציה. סעיפי ההלבשה-והנעלה, והירקות-והפירות היו

התורמים העיקריים לירידה במדד במהלך הרבעון השלישי של 2019.

2.3.8 ריבית בנק ישראל נותרה ללא שינוי בשיעור של 0.25% גם במהלך הרבעון השלישי של 2019.

2.4 חקיקה והסדרה בתחומי פעילות החברה

להלן יתוארו שינויים מהותיים בחקיקה והסדרה בקשר עם תחומי הפעילות של החברה, מאז הדוח התקופתי:

2.4.1 כללי

2.4.1.1 ביום 8 בספטמבר 2019 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון החוזר המאוחד: הוראות לעניין השקעה בהלוואות באמצעות צד שלישי, הקובע כי תקרת ההשקעה המוגדלת בהלוואה שהחיתום בה מבוצע על ידי צד שלישי שהוא בנק (5 מיליון ש"ח) תחול גם לגבי הלוואות שהחיתום בהן מבוצע על-ידי בעלי רישיון מורחב למתן אשראי, למתן פיקדון ואשראי או להפעלת מערכת תיווך באשראי. הוראות החוזר יחולו על כל גוף מוסדי החל מיום הפרסום.

2.4.1.2 ביום 16 ביולי 2019 פרסם הממונה חוזר שעניינו שירות ללקוחות גופים מוסדיים-תיקון, המוסיף הוראות פרטניות שנועדו לשפר את טיב השירות הניתן ללקוחות על ידי הגופים המוסדיים, וביניהן, חובתו של גוף מוסדי, המספק שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות, לתת מענה אנושי מקצועי ללקוח תוך 5 דקות מסיום הנתב (עם אפשרות חריגה, ממשיך הזמן כאמור, לכל היותר ב-10% מהפניות בממוצע שנתל). הוראות החוזר יחולו על כל גוף מוסדי למעט קופת גמל מרכזית לפיצויים אשר העמית היחיד בה הוא הבנק וקופת גמל מרכזית לקצבה, החל מתשעה חודשים מיום הפרסום, למעט ההוראה לעניין זמני המענה שתחילתה מיום 25 ביולי 2019.

2.4.1.3 ביום 24 באוקטובר 2019 פורסמה טיוטת עמדת ממונה שעניינה השקעה בחברות אינשורטק, המציעה קווים מנחים למתן אישור הממונה לשליטה של מבטח או לאחזקתו בשיעור של יותר מ-20% בתאגיד שמטרתו ביצוע השקעה במיזמי אינשורטק, וביניהם כי ההשקעה תבוצע מכספי הנוסטרו של המבטח בלבד, סך גובה ההשקעה הכולל של המבטח לא יעלה על 100 מיליון ש"ח או 1% מסך נכסיו (הנמוך מבניהם) וכי תאגיד האינשורטק ישקיע בפעילות טכנולוגית או דיגיטלית אשר משיקה באופן ישיר לתחומי הפעילות של המבטח ועולה בקנה אחד עם האסטרטגיה שלו.

2.4.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.4.2.1 ביום 6 בנובמבר 2019 פרסם הממונה חוזר אשר כותרתו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה". לחוזר נלווה נייר עמדה אשר מעדכן את ההנחות הדמוגרפיות העומדות בבסיס הערכות לעניין מקדמי קצבה במועד פרישה בפוליסות ביטוח חיים ובקרנות הפנסיה. לפרטים נוספים ראה סעיף 2.1.7 לעיל.

2.4.2.2 ביום 1 במאי 2018 פרסם הממונה חוזר שעניינו שיווק תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, הקובע הוראות בדבר שיווק תכניות לאובדן כושר עבודה וחובת בירור פרטים, מסירת מידע ומילוי מסמך הנמקה וכן חובה לעדכון כיסוי הנרכש אגב קופת גמל, כך שהעלות המצטברת של כלל הכיסויים הביטוחיים שנרכשו במסגרת ואגב קופת הגמל, לא יעלו במהלך תקופת הביטוח על 35% מסך ההפקדות למרכיב התגמולים (ביום 7 באפריל 2019, נדחה מועד תחילת הוראה זו ליום 1 בנובמבר 2019). בד בבד, פרסם הממונה תיקון לחוזר קווים מנחים לעניין תכנית לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, הכולל הוראות נוספות בדבר שיווק כיסויים ביטוחיים לעמיתים בקרנות פנסיה והרחבת הכיסויים הביטוחיים שמבטח רשאי להציע.

2.4.2.3 ביום 3 במרץ 2019 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה העברת כספים בין קופות גמל- תיקון, המציעה לקבוע הוראות לעניין אפשרות פיצול מרכיבי החיסכון הפנסיוני, בעת העברת הכספים מקופת ביטוח לקופת גמל שאינה קרן פנסיה, על ידי השארת הכיסוי הביטוחי לאובדן כושר עבודה בקופה המעבירה.

2.4.3 תחום ביטוח בריאות

2.4.3.1 ביום 19 בפברואר 2019 פרסם הממונה חוזר שעניינו מעורבות גוף שאינו בעל רישיון בשיווק ומכירה של מוצר ביטוח שאינו ביטוח קבוצתי- תיקון, הדוחה את מועד התחילה של החוזר באותו הנושא, לעניין ביטוח נסיעות לחו"ל, ליום 1 במאי 2019.

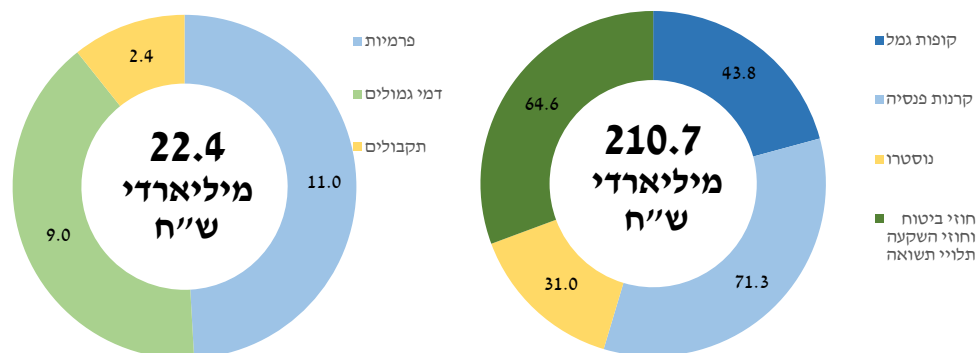
2.4.3.2 ביום 7 ביולי 2019 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה תיקון הוראות החוזר המאוחד- שער 6 חלק 3 פרקים 2, 3 ו-4 – ביטוח תאונות אישיות, המציעה לקבוע הוראות שמטרתן להסדיר את ענף תאונות אישיות. במסגרת הטיוטה מוצע לקבוע, בין היתר, כי שיווק כיסוי בגין תאונה יימכר בפוליסה ייעודית לתאונות אישיות בלבד, אשר תכלול רובד בסיסי של כלל הכיסויים (מוות, נכות צמיתה, שברים, ימי אשפוז וימי מחלה); הגדרה אחידה ל"תאונה"; תקופת ביטוח שלא תעלה על שנתיים ותתחדש לבקשת המבוטח ברצף ביטוחי; הוראות אודות אופן הצירוף לפוליסה, ובהן כי שיווקה ייעשה ישירות על ידי חברת ביטוח או בעל רישיון בלבד, ושלא אגב מכירת ביטוח אחר או פעולה אחרת, וכי לצורך יישוב תביעת נכות בפוליסה, חוות דעת מטעם המוסד לביטוח לאומי הקובעת נכות, תהא חוות הדעת הקובעת אלא אם בדיקת רופא מומחה מטעם החברה תסתור את ממצאיה.

2.4.4 תחום ביטוח כללי

ביום 8 באוגוסט 2019 ניתן על ידי בית המשפט העליון פסק דין בע"א 3751/17 המאגר הישראלי לביטוחי רכב נ' פלוני, ("ההליך המשפטי"), אשר עניינו היה בשאלת הצורך להתאים את שיעור ריבית ההיוון בנזיקין לזה שנקבע בתיקון לתקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח - 1978 ("תקנות הביטוח הלאומי"), אשר נכנס לתוקף ביום 1 באוקטובר 2017 והפחית את ריבית ההיוון הקבועה בתקנות מ-3% ל-2% במסגרתו נקבע כי שיעור ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין ימשיך לעמוד על 3%, זאת עד להכרעה אחרת של המחוקק, ואלא אם יוכח צורך בשינוי בהתאם למנגנון, אשר הוצע לשם כך בדו"ח הוועדה לבחינת ריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין ("הדו"ח ו"הוועדה"), אשר מונתה לצורך גיבוש עמדת המדינה בנושא בעקבות התייצבות היועץ המשפטי לממשלה בהליך המשפטי, ואשר לפיו מדי שנתיים תיבדק התשואה המתקבלת מהשקעה באג"ח קונצרני AA לתקופה של 25 שנים, וככל שהבדיקה תצביע על חריגה של למעלה מאחוז לכיוון מסוים, יעודכן שיעור ריבית ההיוון. ביום 25 בספטמבר 2019 הוגשה על ידי התובע עתירה לדיון נוסף בסוגיה.

2.5 תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל ביטוח

נכסים מנוהלים בקבוצה: נתוני פרמיות שהורווחו ברוטו, דמי גמולים ותקבולים בגין חוזי השקעה:

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל, קרנות הפנסיה, קרנות הנאמנות ותיקי הלקוחות, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה. תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף הפרמיות, אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. בתקופת הדוח הסתכמו התקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות חוזי השקעה בכ- 2.4 מיליארדי ש"ח לעומת כ- 3.9 מיליארדי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.5.1 רווח (הפסד) כולל לפי מגזרים (מיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		שינוי ב-%	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		הערות
2018	2019	2018	2019		2018	2019	
מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח							
206	166	(76)	-	-	313	(68)	א
51	15	13	(13)		39	34	ב
40	11	13	33		30	40	ב
297	192	(50)	(98)		382	6	סך הכל מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
מגזר ביטוח כללי							
(57)	2	(9)	-		(30)	179	ג
89	26	33	78		73	130	ד
88	25	36	30		67	87	ה
(84)	1	(51)	-		(38)	55	ג
31	14	18	53		32	49	ו
67	68	27	-		104	500	סך הכל מגזר ביטוח כללי
269	76	(485)	-		82	(342)	ז
(60)	56	62	-		72	255	ו
573	392	(446)	(35)		640	419	סך הכל לפני מס
149	119	(171)	(54)		180	82	הוצאות (הטבת) מס
424	273	(275)	(27)		460	337	סך הכל לאחר מס
10%	24%	(22%)			14%	10%	תשואה להון עצמי במונחים שנתיים

התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מתשואות שוק ההון שהיו גבוהות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השלישי תשואות שוק ההון היו נמוכות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד וזאת בשל המדד השלילי שהיה ברבעון השלישי.

בנוסף, התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מירידה חדה של עקום הריבית שהביאה לגידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 1,113 מיליוני ש"ח לפני מס, וכ- 923 מיליוני ש"ח לפני מס, בהתאמה. וזאת לעומת עליה של עקום הריבית בתקופה המקבילה אשתקד אשר הביאה לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 51 מיליוני ש"ח לפני מס. תוצאות הרבעון השלישי אשתקד הושפעו מירידה של עקום הריבית שהביאה לגידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 1 מיליוני ש"ח לפני מס.

בנוסף, התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מיישום חוזר ביטוח שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" ("החוזר").

לפרוט נוסף של השפעות מיוחדות על הרווח ראה טבלה שבסעיף 2.5.2.

א. בביטוח חיים, התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מהירידה החדה של עקום הריבית המשמש לבחינת נאותות העתודות והשפעת יישום החוזר, אשר קוזזו בחלקן על ידי גידול בגביית דמי ניהול.

ההכנסות מדמי ניהול הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 465 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 360 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול בדמי הניהול נובע מגידול בדמי הניהול המשתנים שהסתכמו בתקופת הדוח בכ- 150 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 73 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בדמי הניהול המשתנים נרשם בעקבות תשואות ריאליות גבוהות יותר שהושגו על ידי החברה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. דמי הניהול המשתנים בתקופת הדוח מוצגים לאחר השלמת גירעון בסך של כ- 75 מיליוני ש"ח בגין הפסדי ההשקעה שנוצרו בשנת 2018 בתיקי הפוליסות המשתתפות ברווחים.

ההכנסות מדמי ניהול הסתכמו ברבעון השלישי בכ- 166 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 173 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון בדמי הניהול נובע מקיטון בדמי הניהול המשתנים שהסתכמו ברבעון השלישי בסך של כ- 58 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 72 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון בדמי הניהול המשתנים נרשם בעקבות תשואות ריאליות נמוכות יותר שהושגו על ידי החברה ביחס לרבעון המקביל אשתקד.

ב. בפנסיה ובגמל התוצאות בתקופת הדוח הושפעו בעיקר מגידול בהפקדות ובנכסים המנוהלים בקיזוז השפעת השחיקה בשיעור דמי הניהול.

ג. בענפי רכב חובה וחבויות, בעקבות החלטת בית המשפט העליון ביחס לריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות של כ- 260 מיליוני ש"ח לפני מס (מתוכם סך של כ- 158 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וסך של כ- 102 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות ואחרים).

ד. בענף רכב רכוש התוצאות בתקופת הדוח הושפעו בעיקר מהמשך מגמת השיפור ברווח החיתומי שנובע מהפעלת תעריף חדש ברכב רכוש ובירידה בשכוחות התביעות.

ה. בענפי רכוש ואחרים התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מהתפתחות שלילית במספר תביעות בענף אובדן רכוש.

ו. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מתשואות שוק ההון שהיו גבוהות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד.

ז. התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי, הושפעו מגידול בהתחייבויות הביטוחיות בענף סיעוד פרט כתוצאה מהירידה החדה של עקום הריבית, וכן מגידול בכמות התביעות בכיסוי תאונות.

2.5.2 השפעות מיוחדות על הרווח הכולל בתקופת הדוח (מיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		שינוי	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		הערות
	2018	2019		2018	2019	
424	273	(275)	(123)	460	337	הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה כפי שפורסם בדוח
						מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
59	(1)	(179)	(344)	51	(293)	א בחינת נאותות העתודות והשפעות ריבית
-	-	-	(91)	-	(91)	ב יישום חוזר בעניין עדכון לוחות התמורה
(38)	-	-	-	-	-	ג עדכון הנחות לחישוב התחייבויות
(38)	-	-	-	-	-	ג עדכון הנחות מימוש גמלא
						מגזר ביטוח כללי
-	-	(94)	(157)	-	(157)	ד השפעת הירידה בעקום הריבית חסרת הסיכון
-	-	-	260	-	260	ה השפעת החלטת בית המשפט העליון באשר לשיעור ההיוון
						מגזר ביטוח בריאות
-	-	70	70	-	70	ב יישום חוזר בעניין עדכון לוחות התמורה
(18)	-	-	-	-	-	ו עדכון הנחות בהתחייבויות סיעוד פרט
138	-	-	-	-	-	ו עדכון הנחות בהתחייבויות בריאות פרט
-	-	(650)	(663)	-	(663)	ז בחינת נאותות העתודות והשפעות ריבית
103	(1)	(853)	(925)	51	(874)	סה"כ השפעות, לפני מס
35	-	(292)	(316)	17	(299)	השפעת המס
68	(1)	(561)	(609)	34	(575)	סה"כ השפעות, לאחר מס
356	274	286	486	426	912	סה"כ רווח כולל בנטרול ההשפעות המיוחדות

א. בתקופת הדוח וברבעון השלישי נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 293 מיליוני ש"ח וכ- 179 מיליוני ש"ח, בהתאמה, עקב הירידה החדה של עקום הריבית חסרת סיכון המשמש לבחינת נאותות העתודות. בתקופה המקבילה אשתקד נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 51 מיליוני ש"ח עקב עליה של עקום הריבית חסרת סיכון המשמש לבחינת נאותות העתודות. ברבעון השלישי אשתקד נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 1 מיליוני ש"ח עקב הירידה של עקום הריבית חסרת סיכון המשמש לבחינת נאותות העתודות. בשנת 2018 נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 59 מיליוני ש"ח עקב עליה של עקום הריבית חסרת סיכון המשמש לבחינת נאותות העתודות.

ב. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מיישום חוזר ביטוח שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" ("החוזר"). בעקבות יישום החוזר, בתקופת הדוח נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ- 91 מיליוני ש"ח, וברבעון השלישי נרשם קיטון בהתחייבות הביטוחיות במגזר בריאות בסך של כ- 70 מיליוני ש"ח.

ג. תוצאות שנת 2018 הושפעו מעדכון שיעור הזכאות העדכני והעתידי לאג"ח חף וכן מעדכון שיעור ההוצאות בתשלומי הגמלא. בשל העדכונים האמורים נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח. כמו כן, תוצאות שנת 2018 הושפעו מעדכון מחקר לגבי הנחות שיעור המבוטחים שצפוי כי יממשו את זכאותם לקצבה. בשל העדכון האמור נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח.

ד. בשל הירידה של עקום הריבית ובהתחשב בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים נרשם בתקופת הדוח וברבעון השלישי של 2019 גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 157 מיליוני ש"ח וכ- 94 מיליוני ש"ח, בהתאמה (בתקופת הדוח סך של כ- 56 מיליוני ש"ח בענף רכב חובה וסך של כ- 101 מיליוני ש"ח בענפי חבויות ואחרים; ברבעון השלישי סך של כ- 38 מיליוני ש"ח בענף רכב חובה וסך של כ- 56 מיליוני ש"ח בענפי חבויות ואחרים).

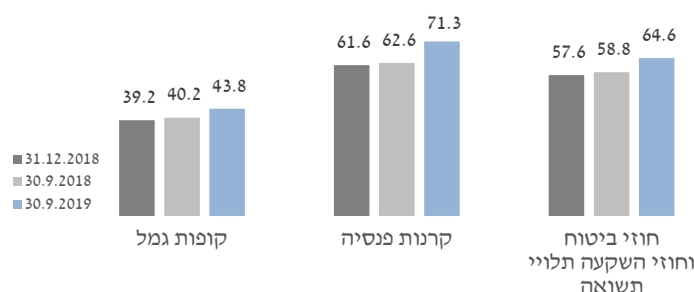
- ה. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מהחלטת בית המשפט העליון ביחס לריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין. לפירוט נוסף ראה סעיף 2.5.1 ג' לעיל.
- ו. תוצאות שנת 2018 הושפעו מעדכון מחקר לגבי הנחות תחלואה וביטולים וכן מעדכון הוצאות בענף סיעוד פרט. בשל העדכונים האמורים נרשם גידול בהתחייבות הביטוחיות בסך של כ-18 מיליוני ש"ח. כמו כן, תוצאות שנת 2018 הושפעו מעדכון מחקר לגבי הנחות תחלואה וביטולים בענף בריאות פרט. בשל העדכון האמור נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-138 מיליוני ש"ח.
- ז. בתקופת הדוח וברבעון השלישי נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בענף סיעוד פרט בסך של כ-650 מיליוני ש"ח, עקב הירידה החדה של עקום הריבית. כמו כן, בתקופת הדוח נרשם גידול של כ-13 מיליוני ש"ח בעתודת תביעות בתשלום בענפי סיעוד פרט וקבוצתי, עקב הירידה של עקום הריבית.

2.6 פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים

- 2.6.1 נכסים מנוהלים עבור מבטחים ועמיתים בקבוצה במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (מיליארדי ש"ח):

קרנות פנסיה - עיקר הגידול בנכסים המנוהלים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, נובע מצבירה חיובית ומתשואות שוק ההון

קופות גמל* - עיקר הגידול בנכסים המנוהלים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, נובע ממיזוג קופת גמל של דיסקונט בסך של כ-1.7 מיליארד ש"ח, צבירה חיובית ותשואות שוק ההון

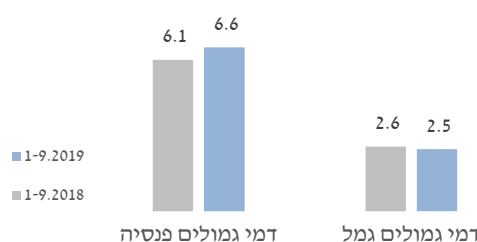
סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה

* קופות גמל, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות ואישיות לפיצויים, קופת גמל לדמי מחלה וקופה לפנסיה תקציבית

- 2.6.2 נתוני דמי גמולים (מיליארדי ש"ח):

גמל - הנתונים המוצגים לתקופת הדוח, כוללים הפקדות חד פעמיות בסך 475 מיליוני ש"ח, בעיקר בגין תיקון 190 לפקודת מס הכנסה, לעומת הפקדות חד פעמיות בסך 983 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד

פנסיה - הגידול בדמי גמולים לעומת תקופה מקבילה אשתקד, נובע בעיקר מהצטרפות עמיתים חדשים וכן מגידול בהפקדות של לקוחות קיימים

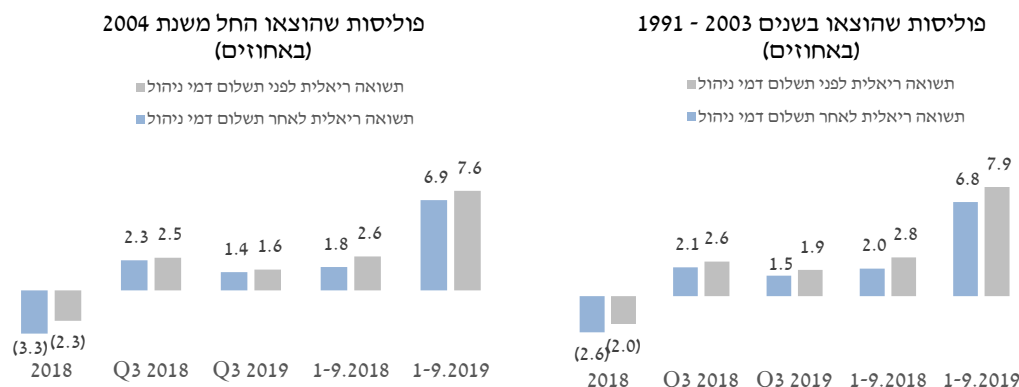

דמי הגמולים של קופות הגמל וקרנות הפנסיה אינם נכללים בדוחות המאוחדים של החברה

- 2.6.3 ביטוח חיים

- שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בתקופת הדוח הסתכם בכ- 3.1% לעומת שיעור הפדיונות מהעתודה בתקופה המקבילה אשתקד שהסתכם בכ- 2.6%.
- שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת ברבעון הנוכחי הסתכם בכ- 3.3% לעומת שיעור הפדיונות מהעתודה ברבעון המקביל אשתקד שהסתכם בכ- 2.6%.

פוליסות תלויות תשואה :

אומדן סכום רווחי ההשקעות ודמי הניהול, הנכללים בדוחות רווח והפסד המאוחדים, אשר נוקפו לזכות או לחובת המבוטחים בפוליסות תלויות תשואה והמחושבים בהתאם להנחיות שקבע הממונה, על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח הממוצעות, הנו כדלקמן (מיליוני ש"ח):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	2018	2019
2018	2018	2019	1,374	3,744
(966)	1,122	441	360	465

רווחים (הפסדים) לאחר דמי
ניהול
סך דמי ניהול

ביום 13 באוגוסט 2019, התקשרה החברה בהסכם עם מעסיק גדול לפיו יבוצע חלק מהסדר הפרישה של מעסיק גדול, באמצעות פוליסות ביטוח מסוג מגוון משתתפות ברווחים שיופקו על ידי החברה. הפוליסות משולמות בהפקדות חד פעמיות ונועדו לשלם לפורש קצבה חודשית לאורך חייו.

2.6.4 קרנות פנסיה

שיעור התשואה הנומינלית שהשיגה קרן הפנסיה החדשה "הראל פנסיה" בתקופת הדוח הינו 8.26%.
סך ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה הסתכם בתקופת הדוח בסך של כ- 245 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 237 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
סך ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה הסתכם ברבעון השלישי בסך של כ- 85 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 81 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.6.5 קופות גמל

הצבירה נטו (ללא רווחי השקעות) בקופות הגמל בתקופת הדוח הייתה חיובית והסתכמה בסך של כ- 108 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 2,783 מיליוני ש"ח צבירה חיובית בתקופה המקבילה אשתקד.
ההכנסות מדמי ניהול, שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח בסך של כ- 191 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 181 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בדמי הניהול נובע בעיקר מגידול בנכסים המנוהלים, בניכוי השפעת השחיקה בשיעור דמי הניהול.
ההכנסות מדמי ניהול, שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו ברבעון השלישי בסך של כ- 64 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 61 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בדמי הניהול נובע בעיקר מגידול בנכסים המנוהלים, בניכוי השפעת השחיקה בשיעור דמי הניהול.

2.6.6 ביטוח בריאות

לאור סיומו של הביטוח הסייעודי הקבוצתי ביום 31 בדצמבר 2017, חל קיטון בהפסדים הנובעים מתקופות קודמות. להערכת החברה, הפסדים אלו צפויים להמשיך ולהתמתן באופן משמעותי.

החברה הינה המבטחת בפוליסת הסייעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית. בנוסף לפוליסות הסייעוד הקבוצתי לחברי שירותי בריאות כללית, הראל מבטחת בביטוח סיעודי מספר קולקטיבים נוספים.

לאחר תקופת הדוח, החברה פרסמה הודעה לפיה בשל תנאי פוליסות הסייעוד הקיימות, אשר בפועל מגלמות בתעריף שלהן הבטחת תשואה, שאין ביכולתה להתחייב עליה לתקופות ארוכות בתנאי השוק הקיימים, ועקב העובדה שמבטחי המשנה שפעלו בתחום הודיעו על הפסקת פעילותם בתחום, הוחלט על הפסקת מכירת פוליסות סיעוד פרט חדשות. החברה תפעל לקבלת אישור מהממונה על שוק ההון, לשיווק פוליסות חדשות המתאימות למצב השוק הנוכחי.

2.6.7 ביטוח כללי

לפרטים אודות נתונים כספיים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי, בפירוט לענפיו ראה באור (ב) לדוחות הכספיים.

להלן השינוי בכמות הפוליסות במונחי חשיפה:

	לתקופה של		
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	2018	2019
רכב חובה	20%	22%	(14%)
רכב רכוש	7%	7%	2%
ענפי רכוש ואחרים	6%	8%	4%
ענפי חבויות אחרים	6%	5%	2%

כמות הפוליסות במונחי חשיפה - פעילות ביטוח כללי מאופיינת בפוליסות לתקופה של עד שנה. לאור אופיין של הפוליסות, הכמות מהווה מכפלה של מספר הפוליסות בתקופת הפוליסה במהלך השנה. משמע, אם בוצע חיתום לפוליסה לתקופה הקצרה משנה, היא מוכפלת בחלק היחסי של התקופה, כך שפוליסה לחצי שנה מהווה חצי יחידה. כמות הפוליסות בתקופת הדוח הושפעה בין היתר מאי חידוש של פוליסת רכב חובה עם 2 קולקטיבים (ציי רכב)

ביום 6 בספטמבר 2018 נמסר לחברה על זכייתה במכרז שפרסם החשכ"ל בכ- 35% מהיקף ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנים 2019-2020. לתוצאות המכרז כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של החברה.

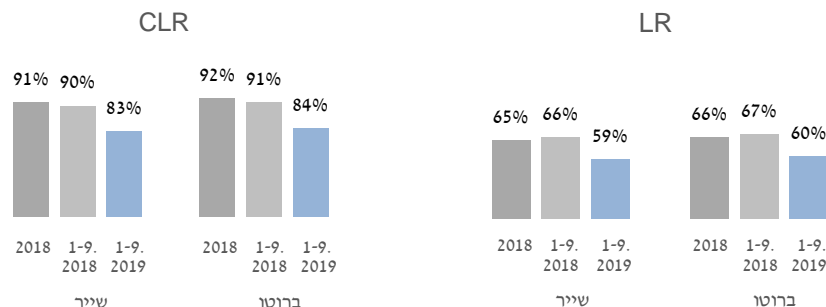
2.6.7.1 רכב חובה

לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות רכב חובה ראה סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

מאחר שבעל רכב חייב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי, בעלי רכב (בדרך כלל אופנועים) שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות ה"פול" (המאגר הישראלי לביטוח רכב) אשר פועל כחברת ביטוח לכל דבר. כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול", וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול", על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה בשנה שחלפה. במכתב מאת מנכ"ל ה"פול" נקבע חלקה הזמני של החברה בדמי הביטוח נטו לשנת 2019, בשיעור של 12.95% (מול 12.46% שמהווה את חלקה הסופי של החברה לשנת 2018).

רכב רכוש 2.6.7.2

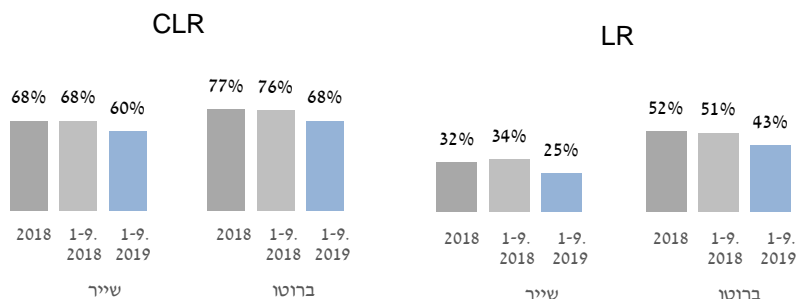
שיעור ה-Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בביטוח רכב רכוש :

ענפי רכוש ואחרים 2.6.7.3

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מהתפתחות שלילית במספר תביעות בענף אובדן רכוש.

שיעור ה-Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בענפי רכוש ואחרים :

ענפי חבויות ואחרים- לפירוט בנוגע לתוצאות ענפי חבויות ואחרים ראה סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל. 2.6.7.4

ענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא 2.6.7.5

הפרמיות שהורווחו בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא אינן בגין מכירות חדשות, אלא בגין מכירות שבוצעו בעבר ואשר הפרמיות בגינן מוכרות כפרמיה מורווחת בהתאם לתקופת הכיסוי. בענף ביטוח זה לא קיימים ל-EMI הסכמי ביטוח משנה.

נזילות ומקורות מימון 2.7

תזרים מזומנים 2.7.1

סך תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת הסתכם בתקופת הדוח לכ- 268 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ- 177 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון הסתכמו בכ- 329 מיליוני ש"ח. השפעת התנודות בשער החליפין על יתרת המזומנים הסתכמה בסך חיובי של כ- 88 מיליוני ש"ח. התוצאה של כל הפעילות הנ"ל מתבטאת בקיטון ביתרות המזומנים בסך של כ- 28 מיליוני ש"ח.

מימון הפעילות 2.7.2

ככלל, החברה והחברות הבנות שלה מממנות את פעילותן השוטפת ממקורותיהן העצמאיים.

בחודש באפריל 2019 בוצע גיוס חוב (הון רובד 2) באמצעות החברה הנכדה- הראל הנפקות בדרך של הנפקה ציבורית של סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה טז'). לפרטים נוספים ראה באור 6(ג)(4)(2) לדוחות הכספיים.

בחודש נובמבר 2019 דירקטוריון החברה ודירקטוריון הראל הנפקות אישרו באופן עקרוני ביצוע הנפקה של סדרה חדשה של אגרות חוב אשר תמורתה, ככל שתונפק, תוכר כמכשיר הון רובד 2 של החברה. כמו כן, דירקטוריון הראל הנפקות ודירקטוריון הראל ביטוח אישרו באופן עקרוני, ביצוע הרחבה של סדרת אגרות חוב קיימת. לפרטים נוספים ראה באור 10 לדוחות הכספיים.

3 היבטי ממשל תאגידי

עדכון מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה

ביום 11 ביולי 2019 פרסם הממונה חוזר שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמולי" ("החוזר"), המעדכן ומבטל את חוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" וחוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" ("חוזר מדיניות תגמול"), ומשלבם בחוזר המאוחד, בהתאם לאסדרה רלוונטית שהתגבשה בתחום ובכלל זה בהתאם להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידי פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016, לתיקון הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 ובתקנות לפיו, והוראות המפקח על הבנקים שעודכנו על רקע זה.

בהמשך לפרסום החוזר, ביום 25 באוגוסט 2019 וביום 29 באוגוסט 2019 אישרו ועדת התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה ודירקטוריון הראל ביטוח, בהתאמה, את עדכון מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל.

מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים חלה גם על חלק מנושאי המשרה בחברה אשר מכהנים גם כנושאי משרה בהראל ביטוח. במדיניות שאושרה עודכנו, בין היתר, הנושאים הבאים:

- (א) צומצמה רשימת בעלי התפקידים הכפופים למדיניות התגמול, בהתאם להוראות החוזר.
- (ב) נקבע כי שינוי לא מהותי בתנאי התגמול של נושא משרה שכפוף למנכ"ל, לא יצריך אישור דירקטוריון או ועדת תגמול וניתן יהיה להסתפק באישורו של המנכ"ל, ככל שהשינוי עולה בקנה אחד עם מדיניות התגמול.
- (ג) בוטלה החובה לקביעת יחס ההכפלה בתגמול היו"ר ונקבע שתגמול יושב ראש הדירקטוריון יקבע בהתחשב בתגמול דירקטור חיצוני ובשיעור המשרה של היו"ר, ובשיקולים נוספים המפורטים במדיניות.
- (ד) קריטריונים לקביעה של רכיב משתנה- נקבע כי ניתן יהיה להעניק לבעל תפקיד מרכזי רכיב משתנה על פי שיקול דעת, בהתחשב בטיב עבודתו ותרומו, ובלבד ששכמו של מרכיב זה לא יעלה על שלוש משכורות חודשיות בשנה. כמו כן, הוחרגו פונקציות הבקרה מההוראה למדידת הרכיב המשתנה באמצעות משתנים פיננסיים, משתני שוק ומשתנים חשבונאיים.
- (ה) דחיה - בהתאם להוראות החוזר, נקבע כי הראל ביטוח לא תדחה ולא תפרוס תשלום של רכיב משתנה שהוענק לבעל תפקיד מרכזי בשנה קלנדרית מסוימת, ובלבד שסך התגמול בגין שנה זו אינו עולה על התקרה לתשלום (כהגדרתה בפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]) וסך הרכיב המשתנה אינו עולה על 40% מהרכיב הקבוע באותה שנה.
- (ו) נקבע כי הראל ביטוח תהא רשאית להעניק מענק חתימה בעד שנת עבודתו הראשונה של בעל התפקיד בגוף המוסדי, וזאת כתגמול משתנה שאינו מותנה ביצועים.
- (ז) נקבע כי הראל ביטוח תהיה רשאית להעניק תגמולים משתנים שאינם מותני ביצועים גם כמענק שימור, לעובד שהוגדר במדיניות התגמול כ"עובד מפתח" שאינו "נושא משרה" כהגדרתו בחוק החברות.
- (ח) מענקי פרישה – בהתאם לחוזר, נמחקה ההוראה במדיניות הדורשת כי מענקי פרישה יותנו בביצועים בפועל, וכן נקבעה הקלה המאפשרת שלא לדחות ולפרוס מענק פרישה (אם צריך יהיה לפרוס אותו, לפי הוראות החוזר והמדיניות), ככל שסך מענק הפרישה אינו עולה על שלוש משכורות.

4 גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי

בחודש יוני 2017, פורסם על ידי הממונה חוזר ביטוח 9-1-2017 "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" ("חוזר סולבנסי"), העוסק בהוראות ליישום משטר כושר הפירעון הכלכלי של חברת ביטוח בהתבסס על דירקטיבת סולבנסי 2, שאומצה על-ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו. החוזר האמור החיל על החברה את החובה לקיים משטר כושר פירעון כלכלי.

בחודש נובמבר 2018 קיבלה הראל ביטוח את אישור הממונה על הביקורת שבוצעה על ידי רואה החשבון המבקר בהתאם להנחיות הממונה כאמור. ביקורת רואה חשבון בוצעה בהתאם לתקן ISAE 3400. כפועל יוצא מכך ועל רקע ביטול תקנות ההון הישנות, החל מחודש דצמבר 2018 דרישות ההון החדשות בדבר משטר כושר פירעון כלכלי הן דרישות ההון היחידות המחייבות את החברה על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981. עודף ההון של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2018, על בסיס מאוחד ולפני הוראות המעבר (במונחי SCR 100%) הינו בסך של כ- 1.9 מיליארדי ש"ח.

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים, כגון שינויים בריבית לאחר מועד החישוב. לפיכך, מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כמו כן, קיימים נושאים אשר עשויים להשפיע מהותית על תוצאות הדיווח, שעל אף ההנחיות הסופיות, נמסר לחברות כי הטיפול בהם טרם נקבע סופית והוא כפוף לשינויים בהתאם לתוצאות של דיונים בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל. הנתונים המוצגים להלן, נערכו על פי הוראות הממונה הידועות למועד עריכת הדוח. חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, אשר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

קביעת האומדן המיטבי התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ- "מידע צופה עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. יתכן כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהונח בחישוב דוח כושר פירעון, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2018, קיימות הוראות מעבר, לפיהן נדרשת הראל ביטוח לעמוד ב- 70% מסך דרישות ההון. ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח יעלה בהדרגה ב- 5% בכל שנה החל מ- 60% מה- SCR ועד למלוא ה- SCR בדצמבר 2024 ("תקופת הפריסה"). בנוסף, קיימת הקלה בגין דרישת ההון לסיכון מניות.

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 31 בדצמבר 2018 בהתאם להנחיות בחוזר סולבנסי שפורסם ביום 1 ביוני 2017:

א. יחס כושר פירעון

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(מבוקר)	(מבוקר)	
10,812	11,852	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
9,494	9,940	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
1,318	1,912	עודף (*)
114%	119%	יחס כושר פירעון

(*) שינויים בהון עצמי ממועד החישוב ועד למועד הפרסום לראשונה שלא נכללו בתוצאות:

(א) גיוסי הון רובד 2 בסך של כ- 600 מיליוני ש"ח. למידע בגין גיוסים אלה ראה באור 6(ג)(4) בדוחות הכספיים.

(ב) התכלות הון רובד 2 בסך של כ- 141 מיליוני ש"ח.

נכון לנתוני 31 בדצמבר 2018, לחברה הון מונפק בסך 116 מיליוני ש"ח מעבר למגבלת ההון המשני המוכר.

בהתחשב בסך השינויים ההוניים האמורים ממועד החתך ועד מועד הפרסום לראשונה (יולי 2019) של יחס כושר פירעון בגין נתוני 31 בדצמבר 2018, עודף ההון היה גדל בכ- 343 מיליוני ש"ח לכ- 2,255 מיליוני ש"ח ויחס כושר פירעון היה עומד על כ- 123%.

עמידה באבני דרך בתקופת הפריסה:

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(מבוקר)	(מבוקר)
10,536	11,551
5,771	6,663
4,765	4,888

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה
הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה
עודף בתקופת הפריסה

ב. סף הון (MCR)

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(מבוקר)	(מבוקר)
1,877	2,173
8,026	8,654

סף הון (MCR)
הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

בהמשך לאמור בסעיף 2.4.2.1 לעיל, בדבר חוזר שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" (להלן: "החוזר"), החברה מעריכה כי השפעת יישום החוזר על יחס כושר הפירעון של הראל ביטוח תהא בסך של עד 400 מיליוני ש"ח, וכי גם לאחר ההשפעה כאמור, יהיה להראל ביטוח עודף הון גם ללא התחשבות בהוראות המעבר.

בהתאם להוראות הממונה, החברה נדרשת לפרסם את דוח יחס כושר הפירעון שלה ליום 30 ביוני 2019 עד ליום 31 בדצמבר 2019. נכון למועד פרסום דוח זה, החברה טרם השלימה את תהליך חישוב יחס כושר הפירעון שלה עבור נתוני 30 ביוני 2019.

סף קביעת "כרית ביטחון"

ביום 26 בדצמבר 2018 אישר דירקטוריון החברה עדכון לכרית הביטחון, שנקבעה בדצמבר 2017 בהתאם לסעיף 1(א)(2) למכתב למנהלי חברות הביטוח, שפורסם על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ביום 1 באוקטובר 2017. כרית הביטחון הינה כרית מתעצמת, אשר תעמוד בתום תקופת ההתאמה (שנת 2024) על סך של 1.15 מיליארד ש"ח, ואשר תיבנה בהדרגה החל מסך של 0.805 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2018, ועד לסך של 1.15 מיליארד ש"ח בשנת 2024 כאמור, ואילך.

5 בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 בספטמבר 2019 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

**הדירקטוריון מביע תודתו לעובדי הקבוצה וסוכניה עבור
הישגי החברה**

מישל סיבוני
מנכ"ל

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

26 בנובמבר 2019

הצהרות בדבר בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

הצהרה

אני, מישל סיבוני, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2019 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכך-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי. וכך-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מישל סיבוני

מנהל כללי

26 בנובמבר 2019

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה

אני, אריק פרץ, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2019 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכך-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי. וכך-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אריק פרץ

מנהל חטיבת כספים
ומשאבים

26 בנובמבר 2019

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הראל חברה לביטוח בע"מ

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר 2019

תוכן העניינים

עמוד

2-1	דין וחשבון רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות
	דוחות כספיים מאוחדים
2-2	דוחות על המצב הכספי מאוחדים
2-4	דוחות רווח והפסד מאוחדים
2-5	דוחות על הרווח הכולל מאוחדים
2-6	דוחות על השינויים בהון מאוחדים
2-9	דוחות על תזרימי המזומנים מאוחדים
2-12	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
	נספחים לדוחות הכספיים
2-73	נספח א' - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים ("סולו")
2-88	נספח ב' - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל חברה לביטוח בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "הקבוצה"), הכולל את תמצית הדוח על המצב הכספי ביניים המאוחד ליום 30 בספטמבר 2019 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, שינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון וההנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים", וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר דרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 7' למידע הכספי הנ"ל בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בנובמבר 2019

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2018	2018	2019		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
1,102	1,070	1,183		נכסים
2	2	2		נכסים בלתי מוחשיים
2,421	2,399	2,428		נכסי מסים נדחים
1,312	1,323	1,361		הוצאות רכישה נדחות
1,387	1,305	1,365		רכוש קבוע
1,628	1,593	1,702		השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,798	1,785	1,871		נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
4,172	4,315	4,153		נדל"ן להשקעה אחר
16	13	175		נכסי ביטוח משנה
1,513	1,003	1,346		נכסי מסים שוטפים
1,299	1,281	1,317		חייבים ויתרות חובה
51,891	53,544	58,906		פרמיה לגבייה
				השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
				השקעות פיננסיות אחרות
8,430	8,063	10,394		נכסי חוב סחירים
13,191	13,358	12,746		נכסי חוב שאינם סחירים
1,055	981	1,195		מניות
1,875	1,945	2,201		אחרות
24,551	24,347	26,536		סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
3,083	2,975	2,984		מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,116	1,358	1,187		מזומנים ושווי מזומנים אחרים
97,291	98,313	106,516		סך כל הנכסים
57,630	58,790	64,634		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים ליום (המשך)

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2018	2018	2019	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
			הון והתחייבויות
			הון
869	869	869	הון מניות ופרמיה על מניות
580	677	970	קרנות הון
3,094	3,133	2,916	עודפים
4,543	4,679	4,755	סך כל ההון המיוחס לבעלים של החברה
3	3	3	זכויות שאינן מקנות שליטה
4,546	4,682	4,758	סך כל ההון
			התחייבויות
27,028	27,265	28,434	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
56,754	58,208	63,923	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
806	858	951	התחייבויות מסים נדחים
215	220	248	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
43	66	-	התחייבויות מסים שוטפים
2,998	2,782	3,318	זכאים ויתרות זכות
4,901	4,232	4,884	התחייבויות פיננסיות
92,745	93,631	101,758	סך כל ההתחייבויות
97,291	98,313	106,516	סך כל ההון וההתחייבויות

שלומית זק"ש אנגל
מנהלת הכספים

אריק פרץ
משנה למנכ"ל ומנהל
חטיבת כספים ומשאבים

מישל סיבוני
מנהל כללי

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות : 26 בנובמבר 2019

תמצית דוחות על רווח והפסד ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
13,707	3,549	3,886	10,098	10,996	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,412	360	425	1,039	1,237	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,295	3,189	3,461	9,059	9,759	פרמיות שהורווחו בשייר
470	1,713	837	2,843	5,589	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
958	316	317	784	907	הכנסות מדמי ניהול
299	73	77	224	246	הכנסות מעמלות
14,022	5,291	4,692	12,910	16,501	סך כל ההכנסות
10,529	4,219	4,692	10,190	14,675	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
876	204	311	679	840	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
9,653	4,015	4,381	9,511	13,835	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
2,540	658	684	1,891	2,011	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,037	(*) 255	263	(*) 785	786	הוצאות הנהלה וכלליות
10	(*) 2	2	(*) 7	6	הוצאות אחרות
211	42	12	155	122	הוצאות מימון, נטו
13,451	4,972	5,342	12,349	16,760	סך כל ההוצאות
129	30	10	56	91	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
700	349	(640)	617	(168)	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
198	100	(238)	172	(123)	מסים על הכנסה (הטבת מס)
502	249	(402)	445	(45)	רווח (הפסד) לתקופה
502	249	(402)	445	(45)	מיוחס ל:
*-	*-	*-	*-	*-	בעלים של החברה
					זכויות שאינן מקנות שליטה
502	249	(402)	445	(45)	רווח (הפסד) לתקופה
4.83	2.40	(3.87)	4.28	(0.43)	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

(*) מוין מחדש

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

תמצית דוחות על הרווח (ההפסד) הכולל ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
502	249	(402)	445	(45)	רווח (הפסד) לתקופה
					פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה
					לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או
					יועברו לרווח והפסד
					שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים
					המסווגים כזמינים למכירה
(196)	99	254	(7)	725	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים
					המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח
					רווח והפסד
(100)	(44)	(34)	(86)	(104)	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים
					המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח
					רווח והפסד
44	4	10	27	26	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
73	(9)	(29)	44	(74)	הטבת מס (מסים על הכנסה) המתייחסים
					לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
86	(25)	(79)	19	(224)	הטבת מס (מסים על הכנסה) בגין פריטי
					רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה
					במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו
					לרווח והפסד
(20)	3	9	(13)	22	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
					שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח
					הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו
					ממס
(113)	28	131	(16)	371	פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח
					והפסד
44	(6)	1	44	26	קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע
8	(1)	(8)	1	(12)	מדידה מחדש של תוכנית הטבה מוגדרת
(17)	3	3	(14)	(3)	הטבת מס (מסים על הכנסה) בגין פריטי
					רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
35	(4)	(4)	31	11	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלא יועבר
					לרווח והפסד, נטו ממס
(78)	24	127	15	382	סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
424	273	(275)	460	337	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
					מיוחס ל:
424	273	(275)	460	337	בעלים של החברה
*-	*-	*-	*-	*-	זכויות שאינן מקנות שליטה
424	273	(275)	460	337	סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

מיוחס לבעלים של החברה								
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,546	3	4,543	3,094	251	(28)	36	321	869
(45)	*-	(45)	(45)	-	-	-	-	-
382	*-	382	(8)	19	(52)	-	423	-
337	*-	337	(53)	19	(52)	-	423	-
(125)	-	(125)	(125)	-	-	-	-	-
4,758	3	4,755	2,916	270	(80)	36	744	869
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר) יתרה ליום 1 בינואר 2019 סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה הפסד לתקופה								
סך רווח (הפסד) כולל אחר								
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון								
דיבידנד שחולק								
יתרה ליום 30 בספטמבר 2019								
4,322	3	4,319	2,787	221	(81)	36	487	869
445	*-	445	445	-	-	-	-	-
15	*-	15	1	30	31	-	(47)	-
460	*-	460	446	30	31	-	(47)	-
(100)	-	(100)	(100)	-	-	-	-	-
4,682	3	4,679	3,133	251	(50)	36	440	869
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר) יתרה ליום 1 בינואר 2018 סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה רווח לתקופה								
סך רווח (הפסד) כולל אחר								
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון								
דיבידנד שחולק								
יתרה ליום 30 בספטמבר 2018								

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

מיוחס לבעלים של החברה								
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
5,033	3	5,030	3,323	269	(60)	36	593	869
(402)	*-	(402)	(402)	-	-	-	-	-
127	*-	127	(5)	1	(20)	-	151	-
(275)	*-	(275)	(407)	1	(20)	-	151	-
<u>4,758</u>	<u>3</u>	<u>4,755</u>	<u>2,916</u>	<u>270</u>	<u>(80)</u>	<u>36</u>	<u>744</u>	<u>869</u>
4,409	3	4,406	2,884	255	(44)	36	406	869
249	*-	249	249	-	-	-	-	-
24	*-	24	-	(4)	(6)	-	34	-
273	*-	273	249	(4)	(6)	-	34	-
<u>4,682</u>	<u>3</u>	<u>4,679</u>	<u>3,133</u>	<u>251</u>	<u>(50)</u>	<u>36</u>	<u>440</u>	<u>869</u>

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)
 יתרה ליום 1 ביולי 2019
 סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה הפסד לתקופה
 סך רווח (הפסד) כולל אחר
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)
 יתרה ליום 1 ביולי 2018
 סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה רווח לתקופה
 סך רווח (הפסד) כולל אחר
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

מיוחס לבעלים של החברה								
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שערך רכוש קבוע	קרן תרגום של פעילות חוץ	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,322	3	4,319	2,787	221	(81)	36	487	869
502	*-	502	502	-	-	-	-	-
(78)	*-	(78)	5	30	53	-	(166)	-
424	*-	424	507	30	53	-	(166)	-
(200)	-	(200)	(200)	-	-	-	-	-
4,546	3	4,543	3,094	251	(28)	36	321	869

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)
יתרה ליום 1 בינואר 2018
סך הרווח (ההפסד) הכולל לשנה
 רווח לשנה
 סך רווח (הפסד) כולל אחר
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
 דיבידנד שחולק
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		נספח	
	2018	2019	2018	2019		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
186	1,352	(61)	664	(129)	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(175)	(86)	(71)	(168)	(139)		לפני מסים על הכנסה
						מס הכנסה ששולם
11	1,266	(132)	496	(268)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (שימוש לפעילות) שוטפת
(70)	(7)	(7)	(60)	(34)		תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(230)	(60)	(67)	(166)	(182)		השקעה ברכוש קבוע
(60)	(8)	(39)	(46)	(71)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
						השקעה בחברות מוחזקות
141	1	1	132	88		תמורה ממימוש השקעה בחברה
64	21	8	39	22		מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
(155)	(53)	(104)	(101)	(177)		דיבידנד וריבית מחברות מוחזקות
586	-	-	250	594		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
(79)	-	-	(48)	(140)		תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(200)	-	-	(100)	(125)		תמורת הנפקת כתבי התחייבות, נטו
307	-	-	102	329		פירעון כתבי התחייבויות נדחים והלוואות מתאגידים בנקאיים
120	3	27	(80)	88		דיבידנד לבעלי החברה
283	1,216	(209)	417	(28)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
3,916	3,117	4,380	3,916	4,199	ב	השפעת התנודות בשער חליפין על יתרות המזומנים ושווי מזומנים
4,199	4,333	4,171	4,333	4,171	ג	עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
						יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
502	249	(402)	445	(45)	נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה (1), (2), (3) רווח (הפסד) לתקופה
(129)	(30)	(10)	(56)	(91)	פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים: חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,460	(1,187)	(388)	(1,073)	(3,794)	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
(145)	(8)	50	(115)	11	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות
(141)	(9)	86	(111)	(1)	נכסי חוב סחירים
(16)	(50)	8	(56)	(12)	נכסי חוב שאינם סחירים
205	(62)	(143)	97	(559)	מניות
					השקעות אחרות
542	(197)	37	163	(332)	הוצאות (הכנסות) מימון בגין התחייבויות פיננסיות, נטו
(48)	(8)	(41)	(25)	(50)	שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
(57)	(13)	(33)	(52)	(52)	שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר
84	23	28	63	80	פחת והפחתות
131	34	34	99	101	רכוש קבוע
					נכסים בלתי מוחשיים
625	160	742	862	1,406	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
4,746	2,613	1,627	6,200	7,169	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
233	36	(2)	90	19	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(126)	5	13	(104)	(7)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
198	100	(238)	172	(123)	הוצאות (הכנסות) מסים על הכנסה
					שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
					השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
(78)	(22)	(3)	(66)	(24)	רכישת נדל"ן להשקעה
(5,764)	(515)	(1,133)	(4,671)	(3,241)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
					השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר
(46)	(12)	(8)	(38)	(21)	רכישת נדל"ן להשקעה
(1,375)	124	(257)	(763)	(841)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(61)	1	(1)	(43)	(18)	פרמיות לגבייה
(553)	249	(302)	(102)	39	חייבים ויתרות חובה
(10)	(133)	268	(259)	248	זכאים ויתרות זכות
9	4	7	7	9	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
(316)	1,103	341	219	(84)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
186	1,352	(61)	664	(129)	סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה
					פעילות מהותית שאינה במזומן
					יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 חכירות (באור 3א)
-	-	-	-	57	

- (1) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.
- (2) במסגרת הפעילות השוטפת הוצגה ריבית שהתקבלה בסכום של 1,168 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 סכום של 1,185 מיליוני ש"ח ולשנת 2018 סכום של 1,653 מיליוני ש"ח) וריבית ששולמה בסכום של 60 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 סכום של 52 מיליוני ש"ח ולשנת 2018 סכום של 155 מיליוני ש"ח).
- (3) במסגרת הפעילות השוטפת הוצג דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות אחרות בסכום של 251 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 סכום של 217 מיליוני ש"ח ולשנת 2018 סכום של 274 מיליוני ש"ח).

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2018	2018	2018	2019
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2,758	2,113	2,905	2,758	3,083
1,158	1,004	1,475	1,158	1,116
3,916	3,117	4,380	3,916	4,199
3,083	2,975	2,984	2,975	2,984
1,116	1,358	1,187	1,358	1,187
4,199	4,333	4,171	4,333	4,171

נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

באור 1 - כללי**הישות המדווחת**

הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית היא רחוב אבא הלל סילבר 3, רמת גן.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של החברה ליום 30 בספטמבר 2019, כוללת את אלה של החברה ושל החברות הבנות שלה, וכן את זכויות החברה בחברות כלולות (להלן: "הקבוצה"). החברה הינה בבעלות מלאה של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה האם"). מניות החברה האם רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים**א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים**

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים נערכה בהתאם ל- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם לדרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה") בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח"), ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (להלן: "הדוחות השנתיים").

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 26 בנובמבר 2019.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בהתאם ל- IAS 34 ובהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פיו נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות לרבות הנחות ואומדנים אקטואריים (להלן: "אומדנים"), אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית, על ערכם של נכסים והתחייבויות ועל סכומי הכנסות והוצאות. מובהר בזאת כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. האומדנים העיקריים הכלולים בדוחות הכספיים מבוססים על הערכות אקטואריות וכן על הערכות שווי חיצוניות.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות, לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה הנהלה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים עקביים בעיקרם לאלה בהם השתמשה להכנת הדוחות השנתיים, ולמעט האמור להלן, לא חל שינוי בהנחות האקטואריות המשפיע באופן מהותי על העתודות. בקשר עם עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות, השפעת החלטת בית המשפט העליון ביחס לריבית ההיוון של הפיצויים בנזקי גוף ונזיקין ויישום חוזר בעניין עדכון לוחות התמורה ושיפורי תמותה עתידיים ראה גם באור 9.

ג. מיון מחדש

בחלק מסעיפי דוחות הרווח וההפסד ביניים המאוחדים בוצעו מיונים מחדש של מספרי השוואה לא מהותיים. למיונים אלו לא היתה השפעה על ההון ו/או על הרווח וההפסד ו/או על הרווח הכולל של הקבוצה.

ד. מטבע פעילות ומטבע הצגה

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה. המידע הכספי מוצג במיליוני ש"ח ועוגל למיליון הקרוב.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

למעט כמפורט בסעיף א' להלן, המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים.

א. יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 חכירות (להלן: "התקן")

התקן מחליף את תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 חכירות (IAS17) ואת הפרשנויות הקשורות אליו. הוראות התקן מבטלות את הדרישה הקיימת מחוכרים לסיווג החכירה כתפעולית או מימונית. חלף זאת, לעניין חוכרים מציג התקן מודל אחר לטיפול החשבונאי בכל החכירות, לפיו על החוכר להכיר בנכס זכות שימוש ובהתחייבות בגין חכירה בדוחותיו הכספיים. עם זאת, התקן כולל שני חריגים למודל הכללי, לפיהם חוכר יכול שלא ליישם את דרישות ההכרה בנכס זכות שימוש ובהתחייבות בגין חכירה לגבי חכירות לטווח קצר של עד שנה ו/או חכירות בהן נכס הבסיס הוא בעל ערך נמוך.

החל מיום 1 בינואר 2019 החלה החברה ליישם את התקן. ליישום התקן אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ב. עונתיות**1. ביטוח חיים ובריאות**

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוח כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח.

באור 4 - מגזרי פעילות

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

ביצועי המגזר נמדדים בהתבסס על רווחי המגזר לפני מסים על ההכנסה. תוצאות עסקאות בינחברתיות מבוטלות במסגרת ההתאמות לצורך עריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים. הקבוצה פועלת במגזרים הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפים מחלות ואשפוז, תאונות אישיות, סיעוד, עובדים זרים, נסיעות לחו"ל ושיניים. הפוליסות הנמכרות במסגרת ענפי ביטוח אלה מכסות את מגוון הנזקים הנגרמים למבוטח כתוצאה ממחלות ו/או מתאונות, לרבות מצב סיעודי וטיפולי שיניים. פוליסות ביטוחי בריאות מוצעות הן לפרטים והן לקולקטיבים.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר זה מורכב מחמישה תתי תחומים:

רכב רכוש: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות ביטוח בענף ביטוח רכב מנועי (להלן: "רכב רכוש"), המכסות נזקים הנגרמים לבעל רכב כתוצאה מתאונה ו/או גניבה ו/או את חבות בעל הרכב או הנהג לנזק רכוש שנגרם לצד שלישי בתאונה.

רכב חובה: כולל את פעילות הקבוצה בענף ביטוח לפי דרישת פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 (להלן: "רכב חובה"), המכסה נזקי גוף כתוצאה משימוש ברכב מנועי בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

ענפי חבויות אחרים: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות המכסות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי (למעט כיסוי חבויות בתחום רכב חובה כמתואר לעיל). במסגרת זו נכללים, בין היתר, ענפי הביטוח הבאים: ביטוח מפני אחריות מעבידים, ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח אחריות לדירקטורים ולנושאי משרה וביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

ענפי רכוש ואחרים: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בכל ענפי הרכוש למעט רכב רכוש (כגון: ערבויות, דירות וכדומה).

עסקי ביטוח משכנתאות: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית בענף ביטוח אשראי למגורים המבוטח במשכנתא (כענף בודד - MONOLINE). ביטוח זה נועד לתת שיפוי בגין הנזק הנגרם כתוצאה מאי פירעון של הלוואות שניתנו כנגד שעבוד במשכון ראשון של נכס נדל"ן יחיד למגורים בלבד ולאחר מימוש הנכס המשמש כבטוחה להלוואות כאמור.

4. לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר

פעילויות אשר לא יוחסו למגזרי פעילות כוללות בעיקר פעילויות של סוכנויות ביטוח וכן את פעילות ההון בחברות הביטוח המאוחדות.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוץ	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,996	-	-	2,530	3,664	4,802
1,237	-	-	808	310	119
9,759	-	-	1,722	3,354	4,683
5,589	-	*217	192	449	4,731
907	-	3	-	3	901
246	(14)	**19	155	53	33
16,501	(14)	239	2,069	3,859	10,348
14,675	-	-	1,677	3,628	9,370
840	-	-	453	297	90
13,835	-	-	1,224	3,331	9,280
2,011	(14)	***3	504	737	781
786	-	****47	38	223	478
6	-	-	-	-	6
122	-	128	(25)	13	6
16,760	(14)	178	1,741	4,304	10,551
91	-	4	60	18	9
(168)	-	65	388	(427)	(194)
587	-	190	112	85	200
419	-	****255	500	(342)	6
28,434	-	-	9,818	5,991	12,625
63,923	-	-	-	5,229	58,694

פרמיות שהורווחו ברטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.
** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-14 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.
*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.
**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-17 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.
***** סך ההפסד הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.5 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

סה"כ	התאמות וקזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,886	-	-	858	1,256	1,772
425	-	-	280	106	39
3,461	-	-	578	1,150	1,733
837	-	*38	25	63	711
317	-	1	-	1	315
77	(5)	**6	49	14	13
4,692	(5)	45	652	1,228	2,772
4,692	-	-	675	1,514	2,503
311	-	-	209	86	16
4,381	-	-	466	1,428	2,487
684	(5)	***1	183	244	261
263	-	****15	12	75	161
2	-	-	-	-	2
12	-	24	(9)	(1)	(2)
5,342	(5)	40	652	1,746	2,909
10	-	-	(3)	3	10
(640)	-	5	(3)	(515)	(127)
194	-	57	30	30	77
(446)	-	*****62	27	(485)	(50)
28,434	-	-	9,818	5,991	12,625
63,923	-	-	-	5,229	58,694

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-5 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-6 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.
 ***** סך ההפסד הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.5 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,094	3,472	2,532	-	-	10,098
109	157	773	-	-	1,039
3,985	3,315	1,759	-	-	9,059
2,192	274	195	*182	-	2,843
778	3	-	3	-	784
27	48	144	**19	(14)	224
6,982	3,640	2,098	204	(14)	12,910
5,506	2,714	1,970	-	-	10,190
63	94	522	-	-	679
5,443	2,620	1,448	-	-	9,511
713	697	492	***3	(14)	1,891
471 (*)	234	38	***42	-	785
7 (*)	-	-	-	-	7
9	14	14	118	-	155
6,643	3,565	1,992	163	(14)	12,349
16	8	14	18	-	56
355	83	120	59	-	617
27	(1)	(16)	13	-	23
382	82	104	***72	-	640
11,989	5,275	10,001	-	-	27,265
53,425	4,783	-	-	-	58,208

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

(*) מוין מחדש
סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.
* הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-14 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.
** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.
*** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-15 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.
**** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.7 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוים	לא מיוחס	ביטוח כללי		ביטוח חיים
		למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	וחיסכון ארוך טווח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,549	-	-	861	1,209	1,479
360	-	-	268	55	37
3,189	-	-	593	1,154	1,442
1,713	-	*74	59	129	1,451
316	-	-	-	1	315
73	(3)	**5	46	16	9
5,291	(3)	79	698	1,300	3,217
4,219	-	-	605	949	2,665
204	-	-	142	42	20
4,015	-	-	463	907	2,645
658	(4)	-	176	243	243
255	1	****10	12	79	153 (*)
2	-	-	-	-	2 (*)
42	-	40	(4)	4	2
4,972	(3)	50	647	1,233	3,045
30	-	6	10	5	9
349	-	35	61	72	181
43	-	21	7	4	11
392	-	*****56	68	76	192
27,265	-	-	10,001	5,275	11,989
58,208	-	-	-	4,783	53,425

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

(*) מוין מחדש
 * סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-4 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-5 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.
 ***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-0.1 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
13,707	-	-	3,415	4,678	5,614	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,412	-	-	1,053	215	144	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,295	-	-	2,362	4,463	5,470	פרמיות שהורווחו בשייר
470	-	*165	191	160	(46)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
958	-	6	-	4	948	הכנסות מדמי ניהול
299	(19)	**26	195	65	32	הכנסות מעמלות
14,022	(19)	197	2,748	4,692	6,404	סך כל ההכנסות
10,529	-	-	2,558	3,335	4,636	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
876	-	-	651	143	82	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
9,653	-	-	1,907	3,192	4,554	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
2,540	(19)	***4	679	917	959	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,037	-	****61	52	301	623	הוצאות הנהלה וכלליות
10	-	-	-	-	10	הוצאות אחרות
211	-	157	26	17	11	הוצאות מימון, נטו
13,451	(19)	222	2,664	4,427	6,157	סך כל ההוצאות
129	-	52	37	17	23	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
700	-	27	121	282	270	רווח לפני מסים על ההכנסה
(127)	-	(87)	(54)	(13)	27	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
573	-	****(60)	67	269	297	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
27,028	-	-	9,814	5,167	12,047	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
56,754	-	-	-	4,757	51,997	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.
 ** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-19 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.
 *** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.
 **** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-20 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.
 ***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-2 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
554	692	778	677	(3)	2,698
6	10	597	246	-	859
548	682	181	431	(3)	1,839
88	88	11	(60)	(10)	117
460	594	170	491	7	1,722
69	15	12	82	14	192
-	4	122	29	-	155
529	613	304	602	21	2,069
339	362	313	686	(23)	1,677
(9)	10	270	182	-	453
348	352	43	504	(23)	1,224
69	138	171	126	-	504
9	9	9	8	3	38
(10)	(2)	(1)	(12)	-	(25)
416	497	222	626	(20)	1,741
24	5	2	29	-	60
137	121	84	5	41	388
42	9	3	50	8	112
179	130	87	55	49	500
2,676	604	934	5,302	302	9,818
2,552	590	175	3,142	302	6,761

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על הכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2019
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2019

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
135	185	249	147	(1)	715
3	2	193	82	-	280
132	183	56	65	(1)	435
(21)	(22)	(1)	(95)	(4)	(143)
153	205	57	160	3	578
8	2	3	9	3	25
-	1	38	10	-	49
161	208	98	179	6	652
155	126	106	301	(13)	675
-	5	100	104	-	209
155	121	6	197	(13)	466
27	54	56	46	-	183
2	2	2	4	2	12
(3)	(1)	(1)	(4)	-	(9)
181	176	63	243	(11)	652
(1)	(1)	-	(1)	-	(3)
(21)	31	35	(65)	17	(3)
12	2	1	14	1	30
(9)	33	36	(51)	18	27
2,676	604	934	5,302	302	9,818
2,552	590	175	3,142	302	6,761

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2019
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2019

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 64% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
560	690	741	647	(5)	2,633
5	21	561	228	-	815
555	669	180	419	(5)	1,818
55	69	7	(59)	(13)	59
500	600	173	478	8	1,759
70	16	12	84	13	195
-	6	117	21	-	144
570	622	302	583	21	2,098
518	414	363	691	(16)	1,970
(4)	17	304	205	-	522
522	397	59	486	(16)	1,448
66	139	166	121	-	492
7	12	9	8	2	38
6	1	-	7	-	14
601	549	234	622	(14)	1,992
6	1	-	7	-	14
(25)	74	68	(32)	35	120
(5)	(1)	(1)	(6)	(3)	(16)
(30)	73	67	(38)	32	104
2,703	666	895	5,391	346	10,001
2,523	637	183	2,910	346	6,599

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2018
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2018

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויים אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
119	173	241	137	(3)	667
2	5	185	64	-	256
117	168	56	73	(3)	411
(53)	(36)	(1)	(87)	(5)	(182)
170	204	57	160	2	593
21	5	4	25	4	59
-	2	36	8	-	46
191	211	97	193	6	698
166	136	87	222	(6)	605
1	5	70	66	-	142
165	131	17	156	(6)	463
28	51	54	43	-	176
3	6	2	1	-	12
(1)	(1)	(1)	(1)	-	(4)
195	187	72	199	(6)	647
4	1	-	5	-	10
-	25	25	(1)	12	61
2	1	-	2	2	7
2	26	25	1	14	68
2,703	666	895	5,391	346	10,001
2,523	637	183	2,910	346	6,599

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנחלה וכלליות
 הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2018
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2018

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויים אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 65% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חביות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
650	834	971	952	(6)	3,401
7	26	740	298	-	1,071
643	808	231	654	(6)	2,330
(25)	4	(2)	7	(16)	(32)
668	804	233	647	10	2,362
68	15	14	84	10	191
-	8	156	31	-	195
736	827	403	762	20	2,748
665	550	502	865	(24)	2,558
(9)	26	427	207	-	651
674	524	75	658	(24)	1,907
95	198	226	160	-	679
11	13	13	11	4	52
10	2	1	13	-	26
790	737	315	842	(20)	2,664
15	3	1	18	-	37
(39)	93	89	(62)	40	121
(18)	(4)	(1)	(22)	(9)	(54)
(57)	89	88	(84)	31	67
2,637	581	892	5,369	335	9,814
2,475	554	171	3,038	335	6,573

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות (ההכנסות)
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2018
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2018

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חביות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)				לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	-	4,094	-	-	4,802	4,802
-	-	-	109	-	-	119	119
-	-	-	3,985	-	-	4,683	4,683
-	2	2,190	2,192	-	2	4,731	4,729
191	245	360	778	465	245	901	465
-	-	-	27	33	-	33	33
191	247	6,562	6,982	9,910	247	10,348	9,910
2	10	5,496	5,506	9,370	10	9,358	9,358
-	-	63	63	90	-	90	90
2	10	5,433	5,443	9,280	10	9,268	9,268
74	94	553	713	613	94	781	613
72	114	298	471	292	114	478	292
5	1	-	7	6	1	6	-
-	-	9	9	6	-	6	6
153	219	6,293	6,643	10,179	219	10,551	10,179
-	-	16	16	9	-	9	9
38	28	285	355	(260)	28	(194)	(260)
2	6	28	27	192	6	200	192
40	34	313	382	(68)	34	6	(68)

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

* מוין מחדש

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	-	1,479	-	-	1,772	1,772
-	-	-	37	-	-	39	39
-	-	-	1,442	-	-	1,733	1,733
-	-	1	1,451	-	-	711	711
64	85	81	315	64	166	315	166
-	-	-	9	-	-	13	13
64	85	82	3,217	64	85	2,772	2,623
1	4	2	2,665	1	4	2,503	2,498
-	-	-	20	-	-	16	16
1	4	2	2,645	1	4	2,487	2,482
25	32	31	243	25	204	261	204
25	37	*33	153	25	99	161	99
1	1	*1	2	1	-	2	-
-	-	-	2	-	-	(2)	(2)
52	74	67	3,045	52	74	2,909	2,783
-	-	-	9	-	-	10	10
12	11	15	181	12	11	(127)	(150)
1	2	-	11	1	2	77	74
13	13	15	192	13	13	(50)	(76)

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

* מוין מחדש

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	5,614	5,614
-	-	144	144
-	-	5,470	5,470
-	2	(48)	(46)
243	319	386	948
-	-	32	32
243	321	5,840	6,404
2	11	4,623	4,636
-	-	82	82
2	11	4,541	4,554
93	123	743	959
98	133	392	623
9	1	-	10
-	-	11	11
202	268	5,687	6,157
-	-	23	23
41	53	176	270
(1)	(2)	30	27
40	51	206	297

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על הכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
			מיליוני ש"ח			
4,804	125	868	3,042	-	693	76
(2)	-	-	-	-	-	-
4,802	-	-	-	-	-	-
2,379	-	-	2,364	15	-	-
572	-	-	223	(74)	242	181
8,367	128	484	4,306	210	2,531	708
991	-	-	992	(1)	-	-
(68)	(7)	20	41	(80)	94	(136)
1,769	42	292	1,178	-	231	26
3	-	-	-	-	-	-
1,772	-	-	-	-	-	-
821	-	-	817	4	-	-
207	-	-	78	(52)	88	93
2,369	39	143	1,362	94	501	230
129	-	-	129	-	-	-
(76)	-	17	(5)	(56)	51	(83)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל
תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל
תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)
פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
			מיליוני ש"ח			
4,100	138	835	2,344	-	701	82
(6)						
4,094						
3,988	-	-	3,871	117	-	-
436	-	-	192	39	168	37
5,142	115	371	2,789	(8)	1,508	367
354	-	-	353	1	-	-
313	12	93	(15)	44	81	98
1,481	46	285	889	-	234	27
(2)						
1,479						
1,083	-	-	1,071	12	-	-
203	-	-	69	3	104	27
2,374	35	115	1,262	11	818	133
288	-	-	287	1	-	-
166	7	53	3	5	72	26

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
 פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
 סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
 פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
 סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

סך כל הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חיסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 1990 (1)	עד שנת 2003
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
			מיליוני ש"ח			
5,623	180	1,121	3,277	-	937	108
(9)						
5,614						
4,918	-	-	4,788	130	-	-
471	-	-	257	62	129	23
4,824	156	503	2,958	(46)	717	536
(201)	-	-	(202)	1	-	-
206	7	108	(30)	71	26	24

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

פרמיות ברוטו
 פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
 סך הכל
 תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
3,663	356	1,725	1,018	564
3,628	227	1,043	1,314	1,044
(342)	12	135	(52)	(437)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
1,269	152	582	346	189
1,514	82	351	375	706
(485)	17	35	(2)	(535)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
3,463	353	1,639	933	538
2,714	248	1,040	982	444
82	-	57	(50)	75

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
1,213	152	552	327	182
949	79	336	377	157
76	15	43	(2)	20

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 1,370 מיליוני ש"ח ו-494 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019, בהתאמה (פרמיות פרט בסך של 1,308 מיליוני ש"ח ו-474 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018, בהתאמה) ופרמיות קבוצתיות בסך של 711 מיליוני ש"ח ו-240 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019, בהתאמה (ופרמיות קבוצתיות בסך של 684 מיליוני ש"ח ו-230 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018, בהתאמה).

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
מיליוני ש"ח				
4,698	486	2,220	1,266	726
3,335	324	1,223	1,200	588
269	***1	***246	(58)	***82

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 1,797 מיליוני ש"ח ופרמיות קבוצתיות בסך של 909 מיליוני ש"ח.

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

*** מוין מחדש.

באור 5 - מסים על ההכנסה

שיעורי המס החלים על הכנסות של חברות הקבוצה

ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס להלן.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם על חברות הבנות של החברה שהינם מוסדות כספיים, החל משנת 2018 ואילך הינם כדלקמן: מס חברות בשיעור 23%, מס רווח בשיעור 17% דהיינו מס בשיעור משוקלל של 34.19%.

ברבעון השלישי הכירה החברה בהכנסות מסים שוטפים בסך של כ-64 מיליוני ש"ח בגין מס שכר לקבל.

באור 6 - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2018	2018	2019	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,628	1,593	1,702	נדל"ן להשקעה
			השקעות פיננסיות
19,309	19,733	22,159	נכסי חוב סחירים
13,083	13,394	14,393	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
8,922	9,500	10,324	מניות
10,577	10,917	12,030	השקעות פיננסיות אחרות
51,891	53,544	58,906	סך הכל השקעות פיננסיות
3,083	2,975	2,984	מזומנים ושווי מזומנים
1,028	678	1,042	אחר
57,630	58,790	64,634	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה**
119	27	169	זכאים ויתרות זכות
517	211	194	התחייבויות פיננסיות***
636	238	363	התחייבויות פיננסיות בגין חוזים תלויי תשואה
593	608	554	(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת
615	651	617	שווי הוגן של נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת

** כולל נכסים נטו (נכסים בניכוי התחייבויות פיננסיות) בסך 4,486 מיליוני ש"ח, 4,399 מיליוני ש"ח ובסך 4,236 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2019 ו-2018 וליום 31 בדצמבר 2018, בהתאמה, בגין התחייבות הנובעת מתיק סיעוד קבוצתי, בו מרבית סיכוני ההשקעה אינם מוטלים על המבטח.

*** בעיקר נגזרים וחוזים עתידיים.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
 רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
 רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
18,954	3,205	-	22,159	נכסי חוב סחירים
-	13,075	764	13,839	נכסי חוב שאינם סחירים
7,823	8	2,493	10,324	מניות
7,758	377	3,895	12,030	אחרות
34,535	16,665	7,152	58,352	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
16,610	3,123	-	19,733	נכסי חוב סחירים
-	12,293	493	12,786	נכסי חוב שאינם סחירים
7,051	9	2,440	9,500	מניות
7,192	108	3,617	10,917	אחרות
30,853	15,533	6,550	52,936	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
16,170	3,139	-	19,309	נכסי חוב סחירים
-	11,984	506	12,490	נכסי חוב שאינם סחירים
6,383	8	2,531	8,922	מניות
6,716	71	3,790	10,577	אחרות
29,269	15,202	6,827	51,298	סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
506	2,531	3,790	6,827
4	(41)	(107)	(144)
(25)	(56)	(162)	(243)
558	211	633	1,402
-	(152)	(215)	(367)
(170)	-	(44)	(214)
(109)	-	-	(109)
764	2,493	3,895	7,152
4	(25)	(108)	(129)

יתרה ליום 1 בינואר 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2019

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
614	2,347	3,924	6,885
(10)	22	(94)	(82)
(10)	(5)	(54)	(69)
215	131	219	565
-	(2)	(93)	(95)
(45)	-	(7)	(52)
764	2,493	3,895	7,152
(5)	23	(90)	(72)

יתרה ליום 1 ביולי 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2019

* בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
466	2,035	3,218	5,719
18	210	357	585
(24)	(34)	(170)	(228)
220	272	641	1,133
(4)	(43)	(386)	(433)
(170)	-	(43)	(213)
(13)	-	-	(13)
493	2,440	3,617	6,550
11	204	356	571

יתרה ליום 1 בינואר 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2018

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
498	2,336	3,422	6,256
4	49	69	122
(8)	(22)	(68)	(98)
97	87	300	484
-	(10)	(102)	(112)
(92)	-	(4)	(96)
(6)	-	-	(6)
493	2,440	3,617	6,550
3	49	69	121

יתרה ליום 1 ביולי 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2018

* בעיקר בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

נכסי חוב שאינם סחירים		נכסי חוב שאינם סחירים	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
466	2,035	3,218	5,719
25	318	499	842
(31)	(73)	(227)	(331)
277	325	815	1,417
(5)	(74)	(464)	(543)
(213)	-	(51)	(264)
(13)	-	-	(13)
506	2,531	3,790	6,827
11	314	499	824

יתרה ליום 1 בינואר 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2018

* בעיקר בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים והשקעות מוחזקות לפדיון - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר (מבוקר)		ליום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)		ליום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)	
שווי הוגן		שווי הוגן		ערך בספרים		ערך בספרים	
2018	2018	2019	2018	2018	2019	2018	2019
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6,405	6,622	6,992	4,938	4,989	4,993		
8,028	8,337	8,197	7,584	7,636	7,216		
722	799	605	669	733	537		
15,155	15,758	15,794	13,191	13,358	12,746		
121	142	102	117	135	98		
121	142	102	117	135	98		
15,276	15,900	15,896	13,308	13,493	12,844		
			17	16	21		

הלוואות וחייבים:

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב שאינם סחירים
שאינם ניתנים להמרה, למעט
פיקדונות בבנקים
פיקדונות בבנקים
סך כל נכסי חוב שאינם
סחירים

השקעות המוחזקות לפדיון:

נכסי חוב סחירים שאינם
ניתנים להמרה
סך הכל השקעות מוחזקות
לפדיון
סך הכל
ירידות ערך שנזקפו לרווח
והפסד (במצטבר)

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה. להגדרת הרמות ראה באור 2א6.

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
9,250	1,046	-	10,296	נכסי חוב סחירים
867	-	328	1,195	מניות
470	186	1,545	2,201	אחרות
10,587	1,232	1,873	13,692	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
6,683	1,245	-	7,928	נכסי חוב סחירים
806	-	175	981	מניות
357	66	1,522	1,945	אחרות
7,846	1,311	1,697	10,854	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
7,075	1,238	-	8,313	נכסי חוב סחירים
789	-	266	1,055	מניות
283	54	1,538	1,875	אחרות
8,147	1,292	1,804	11,243	סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
266	1,538	1,804
(3)	40	37
9	(72)	(63)
(1)	(50)	(51)
59	168	227
(2)	(70)	(72)
-	(9)	(9)
328	1,545	1,873
(3)	39	36

יתרה ליום 1 בינואר 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2019

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
314	1,560	1,874
(4)	11	7
3	(40)	(37)
-	(13)	(13)
16	56	72
(1)	(26)	(27)
-	(3)	(3)
328	1,545	1,873
(4)	10	6

יתרה ליום 1 ביולי 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2019

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
117	1,405	1,522
(1)	35	34
9	83	92
(1)	(53)	(54)
51	156	207
-	(90)	(90)
-	(14)	(14)
175	1,522	1,697
(1)	30	29

יתרה ליום 1 בינואר 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :
 ברווח והפסד (*)
 ברווח כולל אחר
 תקבולי ריבית ודיבידנד
 רכישות
 מכירות
 פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2018

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
147	1,498	1,645
-	11	11
6	15	21
(1)	(18)	(19)
23	58	81
-	(34)	(34)
-	(8)	(8)
175	1,522	1,697
-	6	6

יתרה ליום 1 ביולי 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :
 ברווח והפסד (*)
 ברווח כולל אחר
 תקבולי ריבית ודיבידנד
 רכישות
 מכירות
 פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2018

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

מדדת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
117	1,405	1,522
(3)	58	55
60	112	172
(1)	(75)	(76)
125	206	331
(32)	(144)	(176)
-	(24)	(24)
266	1,538	1,804
(3)	53	50

יתרה ליום 1 בינואר 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2018

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)		(מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
שווי הוגן		שווי הוגן		ערך בספרים		ערך בספרים		
2018	2018	2019	2018	2018	2019	2018	2019	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
100	100	-	100	100	-	100	-	הלוואות מתאגידים בנקאיים *
389	400	409	351	351	352	351	352	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים *
11	11	12	11	11	12	11	12	הלוואות מצדדים קשורים
3,585	3,415	4,546	3,416	3,116	3,986	3,116	3,986	אגרות חוב *
4,085	3,926	4,967	3,878	3,578	4,350	3,578	4,350	סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת
			3,516	3,216	3,986			כתבי התחייבות נדחים שהונפקו לצורך עמידה בדרישות ההון
								* לרבות כתבי התחייבויות נדחים.

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2018	2018	2019		
2.19%	1.78%	0.82%		באחוזים
2.31%	1.49%	1.00%		הלוואות
				אגרות חוב

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

3. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. להגדרת הרמות ראה באור 2א6.

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
71	463	534
71	463	534

נגזרים (1)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
5	649	654
5	649	654

נגזרים (1)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
214	809	1,023
214	809	1,023

נגזרים (1)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

(1) מכשירים נגזרים המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות במסגרת מדיניות ניהול נכסים מול התחייבויות ("ALM") של הקבוצה. מתוך הנייל, סך של כ-340 מיליוני ש"ח, כ-442 מיליוני ש"ח וכ-505 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2019 ו-2018 וליום 31 בדצמבר 2018, בהתאמה, נכללים במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה והיתרה נכללת במסגרת ההתחייבויות תלויות התשואה של הקבוצה. מרבית הסכום נובע מניהול חשיפה באמצעות נגזרים למטבע חוץ ולמדד. כנגד ההתחייבויות כאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בטחונות בהתאם לתנאים שנקבעו בחוזה. לגופים המוסדיים בקבוצה מסגרות אשראי מאושרות לצורך פעילותם בנגזרים. בהתאם לאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בקבוצה סך של כ-818 מיליוני ש"ח, כ-597 מיליוני ש"ח וכ-1,099 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2019 ו-2018 וליום 31 בדצמבר 2018, בהתאמה, כבטוחות לכיסוי התחייבויותיה הנובעות מפעילות זו (בטוחות אלו מוצגות בסעיף חייבים).

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)**ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)****4. פרטים נוספים****1. דירוג מעלות**

ביום 10 בינואר 2019 הודיעה מעלות על אשרור דירוג 'iAA+' לחברה. במסגרת הודעת מעלות אושרר דירוג 'iAA' לאג"ח 1 (לא סחיר) של החברה ולכתבי התחייבויות סדרה א' של הראל הנפקות, חברה בת בבעלות מלאה של החברה. כמו כן, אושרר דירוג 'iAA-' להון משני ושלישוני שהונפק על ידי הראל הנפקות במסגרת אג"ח סדרות ג'-טו'. תחזית הדירוג נותרה חיובית.

ביום 2 באפריל 2019 קבעה מעלות דירוג 'iAA-' להנפקת מכשירי הון רובד 2 בדרך של הנפקת סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה טז'), בהיקף של עד 300 מיליוני ש"ח.

ביום 16 באפריל 2019 קבעה מעלות דירוג 'iAA-' להנפקת מכשירי הון רובד 2 בדרך של הנפקת סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה טז'), בהיקף של עד 600 מיליוני ש"ח. סכום זה כולל את המסגרת הראשונית שניתנה ביום 2 באפריל 2019, בהיקף של עד 300 מיליוני ש"ח.

2. הנפקת אגרות חוב (סדרה טז') באמצעות הראל הנפקות

ביום 16 באפריל 2019 פרסמה הראל הנפקות דוח הצעת מדף על פי תשקיף מדף הנושא את התאריך 27 בפברואר 2017 אשר תוקפו הוארך עד ליום 27 בפברואר 2020. על פי דוח הצעת המדף, הציעה הראל הנפקות לציבור עד 600 מיליוני ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה טז'), רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת. אגרות החוב (סדרה טז') אינן צמודות למדד או למטבע כלשהו.

בסך הכל, הונפקו 600 מיליוני ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה טז') ובתמורה כוללת (ברוטו) של כ-600 מיליוני ש"ח.

בהתאם לתנאים שפורטו בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף - סכום הגיוס הופקד בחברה, לשימושה על פי שיקוליה ובאחריותה, והחברה התחייבה כלפי הנאמן לאגרות החוב (סדרה טז') למלא אחר תנאי התשלום של אגרות החוב (סדרה טז').

3. פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ג') של הראל הנפקות

ביום 29 באפריל 2019, דירקטוריון הראל הנפקות, שהינה חברה בת של החברה, החליט על ביצוע פדיון מוקדם מלא ביוזמת הראל הנפקות של אגרות החוב (סדרה ג') שהונפקו על ידה, אשר בוצע ביום 31 במאי 2019.

ד. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן ברמה 2 וברמה 3**שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים**

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה וללקוחותיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, עקב פערי מידע בין חברות הקבוצה לבין הצדדים האחרים לחוזה הביטוח ויתר מוצרי הקבוצה, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרי הקבוצה, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהן, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות. בתחומים אלו ההתקשרויות עם המבוטחים, העמיתים והלקוחות הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדיון, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו. לחברה תכנית אכיפה במסגרתה היא פועלת לבדיקת עמידה בהוראות רגולטוריות ותיקון ליקויים ככל שמתגלים כאלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, בשנת 2011 פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב. סיום פרויקט הטיוב נקבע ליום 30 ביוני 2016. החברה סיימה נכון למועד האמור את פעולות הטיוב במרבית הנושאים אשר נכללו במסגרת תכנית העבודה של הפרוייקט. יחד עם זאת, נותרו מספר נושאים אשר הטיפול בהם נמשך ומשך באופן שוטף גם לאחר המועד הקבוע לסיום הפרוייקט. בנוסף עוסקת החברה, בהתאם לדרישות החוזר, בטיוב שוטף ובשימור של פעולות הטיוב שבוצעו במסגרת הפרוייקט.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד הגופים המוסדיים בקבוצה מוגשות מעת לעת תלונות לממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדיון. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. הכרעות רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון בתלונות אלה, אם וככל שתינתן בהן הכרעה, עלולות להינתן אף כהכרעות רוחביות, החלות על קבוצות רחבות של מבוטחים. בנוסף, לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים ביחס לתלונתם במסגרת תביעה ייצוגית. לעת הזו, לא ניתן להעריך אם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הממונה בענין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות כתוצאה מהליכים שכאלו וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה. בנוסף, במסגרת המדיניות שמיישמת רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, להעמקת הבקורות והביקורות בגופים מוסדיים, רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון מקיימת מעת לעת ביקורות מעמיקות לגבי פעילותם של הגופים המוסדיים בקבוצה, במגוון תחומי הפעילות. בעקבות ביקורות אלו עלול משרד האוצר להטיל קנסות ו/או עיצומים כספיים וכן עלול ליתן הוראות לביצוע שינויים ביחס לפעולות שונות שנעשו, וזאת הן כלפי העתיד והן כלפי העבר. במקרים של הוראות כאמור לגבי העבר, עלולה רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון לדרוש השבת כספים או שינוי בתנאים כלפי המבוטחים ו/או העמיתים באופן שעלול להטיל חביות כספיות על החברות הבנות של החברה ו/או להגדיל את החשיפה של החברות הבנות שהינן מבטח למגוון רחב יותר של אירועים ביטוחיים שיהיו מכוסים בשל ההנחיות כאמור בפוליסות שהונפקו.

במסגרת הביקורות שעורכת רשות שוק ההון, הביטוח והחסכון התקיימו ומתקיימות בתקופת הדוח מספר ביקורות מעמיקות בתחומי ביטוח בריאות, ביטוח כללי, שירות לקוחות, ביטוח חיים, מערכות מידע, יישוב תביעות, הלבנת הון ואקטואריה.

במסגרת השקעות חברות הקבוצה בנכסי חוב, חתומות החברות המשקיעות על כתבי שיפוי, שאינם מוגבלים בסכום, אל מול הנאמנים לנכסי החוב. בכתבי שיפוי אלו, התחייבו חברות הקבוצה (כמו גם יתר המשקיעים באותם נכסי חוב) כלפי הנאמנים, לשפות את הנאמנים בגין כל הוצאה שתושט עליהם במסגרת הטיפול בהסדרי חוב, ככל שמטופלים על ידם וככל שהוצאה כאמור לא תשולם על ידי החברה שבעלותה מצויים הנכסים. חברות הקבוצה מחזיקות במספר נכסי חוב המצויים בהליך הסדר, החשיפה בגין כתבי השיפוי שניתנו בגין נכסי חוב אלו, אינה מהותית.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

בקשר עם מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, ובהתאם לבקשת קופת חולים כללית, אשר הנה הלקוח העיקרי של דקלה ואשר במסגרת ההתקשרות מולה, מעמידה דקלה שירותי תפעול וניהול של תוכנית השב"ן ושל התוכנית הסיעודית לחברי הקופה, חתמה הראל ביטוח על כתב שיפוי, במסגרתו התחייבה לשפות את שירותי בריאות כללית בגין נזקים שיגרמו לכללית, אם וככל שייגרמו, כתוצאה מפיצול הפעילות, בתנאים המפורטים בכתב השיפוי.

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות בקבוצה.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה (או חברה בת) תידחינה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה (או חברה בת) שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להזכות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה ו/או הנהלות חברות מאוחדות. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות.

בבקשות לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 44, 46 ו-48 להלן, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

1. בחודש ינואר 2008 הוגשה נגד החברה ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") תובענה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גבו "תשלום גורם תת שנתיות" (תשלום אותו רשאיות חברות הביטוח לגבות כאשר תעריף הביטוח נקבע בסכום שנתי, אולם התשלום בפועל מבוצע במספר תשלומים) שלא כדין. לטענת התובעים, הנזק שנגרם לתובעים מסתכם לסך של 1,683.54 ש"ח לכל שנת ביטוח. להערכת התובעים, סכום התביעה בגין כל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד כלל הנתבעות הינו כ-2.3 מיליארדי ש"ח, מתוך זה סך של כ-307 מיליוני ש"ח כנגד החברה הראל ביטוח. ביום 1 בפברואר 2010 אישר בית המשפט בקשה להסדר דיוני בין הצדדים, לפיה התובע ימחק מהבקשה והתובענה את הטענה כי הראל ביטוח גבתה שיעור תשלום גורם תת שנתיות העולה על השיעור המותר גם בגין פוליסות שהונפקו לפני 1992. בהתאם להוראת בית המשפט, התובע הגיש תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית מתוקנת. ביום 29 בדצמבר 2013 הגיש הממונה את עמדתו, התומכת בעמדת הנתבעות כי אין מניעה לגבות תת שנתיות על גורם הפוליסה, על רכיב החסכון בביטוח חיים המשולב בחסכון ועל פוליסות ריסק אחרות, לרבות סיעוד, אבדן כושר עבודה ונכות מתאונה. ביום 19 ביולי 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בקשר עם גביית גורם תת שנתיות על רכיב הפרמיה המכונה גורם הפוליסה ועל רכיב החסכון בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחסכון, וכן בקשר עם גביית גורם תת שנתיות בפוליסות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. בחודש דצמבר 2016 הוגשה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב. בעקבות החלטת בית המשפט העליון מחודש ינואר 2017 השיבו המשיבים לבקשה למתן רשות ערעור על החלטתה לאישור התובענה כייצוגית, והבקשה נשמעה בפני הרכב. בחודש אפריל 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשה לעיכוב ביצוע שהגישו הנתבעות וקבע כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות ערעור ובערעור. ביום 31 במאי 2018 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור, דן בה כבערעור וקיבל אותו תוך ביטול פסק דינו של בית המשפט המחוזי ודחיית בקשת אישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביוני 2018 הומצאה לחברה בקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין, אשר הגישו התובעים לבית המשפט העליון. בהחלטתו מיום 2 ביולי 2019 הורה בית המשפט העליון על קיום דיון נוסף בפסק הדין בפני הרכב של שבעה שופטים. בחודש נובמבר 2019 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בהליך.

2. בחודש אפריל 2008 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים, נגד החברה ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נוהגות לזכות מבוטחות נשים, בהגיען לגיל פרישה, בגין פוליסות ביטוח מנהלים ישנות שנמכרו עד שנת 2000, בגמלה חודשית נמוכה מזו שמקבל מבוטח גבר בנתונים זהים, וזאת בשל הנימוק, כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. לעומת זאת, הנתבעות גובות מהנשים פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שהן גובות מגברים על אף ששיעור התמותה של נשים, בתקופת כיסוי "הריסק", לכאורה, נמוך יותר. התובעות טוענות, כי התנהלות זו של הנתבעות יוצרת אפליה של מבוטחות שהינן נשים, בניגוד להוראות הדין. ביום 17 באוגוסט 2014 אישר בית הדין האזורי לעבודה בירושלים את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה לעניין התובענה הייצוגית כוללת נשים שיש להן או שהיה להן פוליסות ביטוח אצל ארבע המשיבות, ואשר בחישוב פרמיית הריסק שלהן לא נעשתה אבחנה בין תעריפי נשים לתעריפי גברים. בחודש דצמבר 2014 הנתבעות הגישו לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים, בקשת רשות ערעור על החלטתה זו. במקביל, בית הדין האזורי לעבודה קיבל את בקשת הנתבעות לעכב את ההליך בפניו עד להחלטתה בבקשת רשות ערעור. בחודש אפריל 2015 החליט בית הדין הארצי לעבודה ליתן לנתבעות רשות ערעור על החלטתה. במסגרת הדיון שהתקיים בערעור הורה בית הדין על העברת החומר לממונה לצורך קבלת עמדתו. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת הממונה התומכת בעמדת חברות הביטוח ולפיה אין מקום לדון בתובענה כתביעה ייצוגית משאין מדובר באפליה פסולה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

3. בחודש אפריל 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בפתח תקווה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרה של הפסקת הביטוח במהלך חודש כלשהו, לאחר שפרמיית הביטוח בגין חודש זה נגבתה על ידי הנתבעות מראש, נמנעות כביכול הנתבעות מלהחזיר למבוטחים את החלק היחסי, העודף, של פרמיית הביטוח בגין אותו חודש או לחילופין הן מחזירות, כביכול, את פרמיית הביטוח בערכים נומינליים בלבד. הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה, הנתבע במצטבר מכל הנתבעות, מסתכם להערכת המבקשים בסכום של כ-225 מיליוני ש"ח לתקופה של 10 שנים (התובעים לא ייחסו סכום ספציפי לכל אחת מהנתבעות בנפרד). סכום התביעה האישית של התובעים מהחברה הינו בסך של 80 ש"ח. בחודש דצמבר 2011 הורה בית המשפט על מחיקת טענות התובעים בכל הקשור לסעיף 28 א' לחוק חוזה הביטוח ובכל הקשור למבוטחים שהפוליסה שלהם פקעה חלקית או זמנית. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט עמדת הממונה, כי הוראות הפוליסה הן המחייבות לעניין אופן גביית הפרמיה לאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה וכי חוות הדעת האקטוארית שהוגשה לבית המשפט מטעם הנתבעות אינה מלאה לצורך ההוכחה כי הנתבעות תמחרו את הפרמיה באופן שמעיד שהן לקחו בחשבון את העובדה כי פרמיות הביטוח לא יוחזרו למבוטחים בגין התקופה שלאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה. ביום 23 ביוני 2015 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. נגד החברה אישר בית המשפט את ניהולה של התובענה כתובענה ייצוגית, אך ורק בנושא צירוף הפרשי הצמדה וריבית בעת השבת דמי הביטוח שנגבו בחודשים שלאחר חודש ביטול חוזה הביטוח או שלאחר קרות מקרה הביטוח. בחודש ספטמבר 2016 הוגש לאישורו של בית המשפט הסכם פשרה, במסגרתו, הוסכם, בין היתר, כי החברה תתרום 60% מסכום החוזר הכולל שלה ביחס לעילה הראשונה, כפי שהוגדרה בהסכם הפשרה ובהתאם לדוח הבודק שימונה לבחינת הסכם הפשרה, ו-80% מסכום החוזר הכולל שלה בגין העילה השנייה, כפי שהוגדרה בהסכם הפשרה ובהתאם לדוח הבודק שימונה כאמור. כמו כן, נקבעו בהסכם הפשרה הוראות ביחס להתנהלות עתידית במקרים של ביטול פוליסות נשוא התביעה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש מרס 2017 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, הכוללת הערות שונות ובהן, בין היתר, כי יש למנות בודק אשר יבחן את הסכם הפשרה טרם אישורו וכי הוא מבקש להגיש עמדה משלימה לאחר קבלת חוות דעת הבודק ובחינתה. בחודש יוני 2017 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסכם הפשרה.

4. בחודש מאי 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 3 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות שלא כדין, כביכול, תשלום הקרוי "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" בשיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת ללא הסכמתם או ידיעתם וללא קיומו של תנאי המאפשר גבייה כאמור בהוראות הפוליסות. התובעים טוענים, כי בהתאם להוראות הממונה הותר לחברות לגבות "גורם פוליסה" בתנאים מסוימים, אך לטענתם בנוסף על אישור הממונה כאמור, על הנתבעות לעגן את גביית "גורם הפוליסה" בהסכמה חוזית מול המבוטח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות מסתכם להערכת התובעים בסכום של 2,325 מיליוני ש"ח ונגד החברה, בהתאם לחלקה בשוק בכ-386 מיליוני ש"ח. ביום 10 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה מטעם הצדדים. בית המשפט מינה בודק להסדר הפשרה. על פי הסכם הפשרה שהוצע, התחייבו הנתבעות להשיב לחברי הקבוצה סכום כולל של מאה מיליוני ש"ח, בגין גביית גורם פוליסה בעבר. חלקה של החברה בסכום האמור שווה לארבעה-עשר מיליוני ש"ח. בנוסף, כל אחת מן הנתבעות התחייבה להפחית את הגבייה העתידית מחברי קבוצה אלו, בגין גורם הפוליסה, בשיעור של 25% ביחס לסכום הגבייה בפועל. כן הסכימו הנתבעות לשאת בגמול לתובע הייצוגי ובשכר טרחת בא כוחו, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט. בהחלטתו מיום 21 בנובמבר 2016 דחה בית המשפט את הסדר הפשרה ואישר באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גבייה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם הפוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם למועד הגשת התביעה. הסעדים שיתבעו במסגרת התובענה הייצוגית יהיו תיקון ההפרה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה מבוטחי הנתבעות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 2003-1992, אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה. בחודש מאי 2017, הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה במסגרתה נדחה הסדר הפשרה ואושרה באופן חלקי הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש יוני 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשת הנתבעות והורה על התליית ההליך בביהמ"ש המחוזי. בחודש ספטמבר 2018 הוגשה תשובת היועץ המשפטי לממשלה לבקשת רשות הערעור, לפיה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה הינה כי צדק בית המשפט המחוזי מרכז בהחלטתו שלא לאשר את הסדר הפשרה ולאשר באופן חלקי את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש פברואר 2019 נמחקה בקשת רשות הערעור, לאחר שהנתבעות קיבלו את המלצת בית המשפט העליון למשיכת בקשת רשות הערעור תוך שמירת מלוא טענותיהן וזכויותיהן.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

5. בחודש יולי 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה ונגד ארגון נכי צה"ל (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסה קבוצתית לביטוח חיים לחברי ארגון נכי צה"ל קיים, כביכול, כיסוי ביטוחי כאשר מקרה הביטוח מתרחש במהלך השנה שבין הגיע המבוטח לגיל 75 ועד הגיעו לגיל 76, בעוד שהחברה מעניקה כיסוי למקרי ביטוח שמתרחשים עד הגיע המבוטח לגיל 75 בלבד. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה, מסתכם להערכת התובעת בסכום של כ- 46 מיליוני ש"ח. ביום 5 ביוני 2014 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה הינה כל המוטבים של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2006 ועד 2012, לאחר שמלאו להם 75 שנים ובטרם מלאו להם 76 שנים, אשר אירע להם מקרה ביטוח לאחר הגיעם לגיל 75 ובטרם מלאו להם 76 שנים ואשר לא קיבלו את תגמולי הביטוח מהראל ביטוח. ביום 6 ביולי 2014 הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. בחודש נובמבר 2014 הורה בית המשפט העליון על עיכוב ההליכים בבית המשפט המחוזי בתל אביב עד למתן החלטה אחרת. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש דצמבר 2015 את בקשת הערעור. לפיכך, הופסק עיכובם של ההליכים בבית המשפט המחוזי. בהחלטתו מיום 20 במרס 2016 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על הרחבת הקבוצה כך שתכלול גם את מוטביהם של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2013 עד 2016. בית המשפט הורה על קבלת עמדת הממונה במחלוקת נשוא התובענה. בחודש ספטמבר 2018 התקבלה עמדת הממונה, לפיה מאחר ומדובר במחלוקת הנוגעת לפרשנות מסמכי הפוליסה, רשות שוק ההון לא רואה לנכון להביע עמדתה בעניין.

6. בחודש דצמבר 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה משלמת, כביכול, את גמלת הביטוח הסיעודי החודשית, למבוטחים בפוליסה הקבוצתית של הסתדרות המורים בישראל ("הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום. בנוסף נטען, כי החברה משלמת, כביכול, את גמלת הסיעוד ללא הצמדה למדד הבסיס המופיע בפוליסה אלא על פי מדד הבסיס שפורסם חודשיים מאוחר יותר, וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה. התובעת אינה מציינת בבקשה את סכום הנזק הכולל הנתען על ידה לגבי כלל חברי הקבוצה. בחודש דצמבר 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, כי ישולמו למבוטחים בפוליסה הפרשי מדד בגין תגמולי סיעוד שחושבו שלא על פי מדד הבסיס הקבוע בפוליסה, וכן כי ישולמו הפרשי מדד בגין תגמולי סיעוד שחושבו שלא על פי המדד הידוע במועד התשלום בפוליסות שנקבע בהן, כי התשלום יהיה צמוד למדד הידוע במועד התשלום. כמו כן נקבעו הוראות לעניין אופן ביצוע תשלומים בעתיד לחברי הקבוצה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש יולי 2019 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, הכוללת הערות שונות ובהן, בין היתר, כי יש למנות בודק אשר יבחן את הסכם הפשרה טרם אישורו, וכן הערות ביחס לאופן ביצוע ההשבה לחברי הקבוצה וכן ביקש להגיש עמדה נוספת לאחר קבלת חוות דעת הבודק ובחינתה.

7. בחודש מאי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד קרות מקרה הביטוח ועד מועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, החל מחלוף 30 יום מהגשת הדרשה לקבלת תגמולי ביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח. הנזק הנתען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכומים שנעים בין כ-168 מיליוני ש"ח לכ-807 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 30 באוגוסט 2015 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב באופן חלקי את בקשת האישור, באופן שניהולה של התביעה כתובענה ייצוגית אושר ביחס לטענה בדבר אי תשלום ריבית כנדרש בסעיף 28 (א) לחוק חוזה הביטוח ("החוק") והבקשה נדחתה ככל שהיא מתייחסת לטענה כי החברה אינה מצמידה את תגמולי הביטוח בהתאם להוראות סעיף 28(א) לחוק. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה על פי כתב התביעה המתוקן, מסתכם להערכת התובעים בסכום של כ-120 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2015 הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את הבקשה כייצוגית. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש אוגוסט 2016 את בקשת רשות הערעור.

8. בחודש יולי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה נמנעה, כביכול, מלפרסם באתר האינטרנט שלה מידע מלא בקשר לסכומי הביטוח שישולמו למבוטחים כפיצוי כאשר הניתוח מומן על ידי גורם אחר שאינו המבטח, וזאת כביכול בניגוד להוראות חוזר הממונה "פירוט תגמולי ביטוח בתוכניות לביטוח בריאות" ובמטרה, לכאורה, להפחית את סכומי תגמולי הביטוח המגיעים למבוטחים על פי הפוליסות. הנזק הנתען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ-35 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה ומותיר את ההכרעה לאישורו בידי בית המשפט. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש ינואר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבודק ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה סביר והוגן. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבקשת בית המשפט חוות דעת משלימה של הבודק בנושאים שונים ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה הינו סביר והוגן. בחודש מרס 2019 הוגש הסדר פשרה מעודכן לאישורו של בית המשפט. בחודש אוגוסט 2019 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה במסגרתה חזר על חלק מההערות אשר ציינו בעמדתו מחודש ספטמבר 2016 וכן כלל הערות נוספות ביחס לאופן ביצוע ההשבה לחברי הקבוצה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

9. בחודש אוקטובר 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעה, כביכול, מלשלם למבוטחים שביצעו ניתוחים במימון מלא או חלקי של קופת החולים שלהם פיצוי בשיעור מחצית מהסכום שנחסך לה מעלות המלאה של הניתוח בשל השתתפות קופת החולים. הנזק הנתען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ-14 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה ומותיר את ההכרעה לאישורו בידי בית המשפט. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש ינואר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבודק ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה סביר והוגן. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבקשת בית המשפט חוות דעת משלימה של הבודק בנושאים שונים ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה הינו סביר והוגן. בחודש מרס 2019 הוגש הסדר פשרה מעודכן לאישורו של בית המשפט. בחודש אוגוסט 2019 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה במסגרתה חזר על חלק מההערות אשר ציין בעמדתו מחודש ספטמבר 2016 וכן כלל הערות נוספות ביחס לאופן ביצוע ההשבה לחברי הקבוצה.
10. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי דקלה משלמת, כביכול, את תגמולי הביטוח למבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות קבוצתית "מושלם לעובד גמלאים" של גמלאי קופ"ח כללית ובני משפחותיהם ("הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום בניגוד להוראות הדין ("העילה הראשונה") וכן כי דקלה העלתה, כביכול, למבוטחים בפוליסה את דמי הביטוח, כביכול, ללא כל ביסוס ובניגוד כביכול להוראות הפוליסה והדין ("העילה השנייה"). הנזק הנתען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם לסכום של כ-21.5 מיליוני ש"ח (סך של כ-19 מיליוני ש"ח ביחס לעילה הראשונה וסך של כ-2.5 מיליוני ש"ח ביחס לעילה השנייה).
11. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה, בין היתר, בטענה, כי החברה משלמת למבוטחים בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה וסיעוד משתתפת ברווחים מסוג "חיונית" (להלן: "הפוליסה") סכום פיצוי חודשי (המורכב מ"פיצוי חודשי" ו-"יתרת הבונוס"), המחושב, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה וכן כי החברה אינה משלמת, לכאורה, למבוטחים בפוליסה את הבונוס שהצטבר להם עד למועד תשלום הפיצוי החודשי הראשון על פי הפוליסה. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם לסכום של כ-381 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית ("ההחלטה"). הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל המבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים המנוהלות בחברה, אשר במסגרתן תגמולי הביטוח משולמים על יסוד נוסחת Rm. ביום 17 ביולי 2019 הגישה החברה לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. ביום 22 ביולי 2019 הומצא לחברה ערעור לבית המשפט העליון, אשר הוגש על-ידי המבקש בבקשת האישור, על חלקה של ההחלטה במסגרתה החליט בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת הטעיה וכן על כך שלא כלל במסגרת הגדרת הקבוצה בתובענה הייצוגית גם מבוטחי עבר לרבות מוטבים ויורשים של מבוטחים בפוליסות הביטוח לגביהן אושרה התביעה כייצוגית. בחודש אוקטובר 2019 הורה בית המשפט העליון על עיכוב ההליכים בפני בית המשפט המחוזי עד להודעה אחרת.
12. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בהתאם להוראות פוליסת הביטוח הסייעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סייעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה") דקלה אינה משלמת למבוטחים, המצויים במצב סיעודי, תגמולי ביטוח בגין הימים בהם היו מאושפזים בבית חולים כללי או שיקומי וכי ימים אלו אינם נכללים במניין הימים לחישוב תקופת ההמתנה הקבועה בפוליסה, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הממונה ולהוראות הדין. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובעת, לסכום של כ-35 מיליוני ש"ח. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש ינואר 2016 הוגשה עמדת הממונה במסגרתה הובהר כי אין בהגדרת מקרה הביטוח בפוליסה משום הפרה של הוראות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון וכי הפוליסה מושא הבקשה אושרה באופן פרטני על ידי רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון. בחודש דצמבר 2018 דחה בית המשפט את הבקשה לאשר את התביעה כייצוגית בטענה כי אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומדת בניגוד להוראות הממונה, אך אישר את ניהולה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת חוזר ביטוח שעניינו גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מבוטחי דקלה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי לאחר יום 1.10.2001, אשר קמה להם זכות תביעה לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 29.5.2011 ועד ליום 29.5.2014 ואשר בטופס הגילוי הנאות שצורף לפוליסה שרכשו אין ציון/הפניה לסעיף הקובע כי מועד קרות מקרה הביטוח הוא המועד שבו נכנס המבוטח לראשונה למצב מזכה, או המועד שבו שוחרר המבוטח מאשפוז בבית חולים כללי או שיקומי, לפי המאוחר מביניהם. בחודש מאי 2019 הגישה דקלה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש יוני 2019 הוגש על-ידי המבקשת בבקשת האישור ערעור לבית המשפט העליון על החלטתו של בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת תביעה לפיה אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומד בניגוד להוראות הממונה וכן על כך שלא הכריע, לטענת המבקשת, בעילת תביעה נטענת נוספת של הפרת חוזה.

א. התחייבויות תלויות (המשך)

13. בחודש יולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מעלות את דמי הניהול, המשולמים על ידי עמיתים בקרנות פנסיה מתוך החיסכון שהצטבר (יתרה צבורה), לשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, במועד בו העמיתים הופכים לפנסיונרים, מקבלים גמלת זקנה והם אינם יכולים עוד לנייד את החיסכון הפנסיוני שלהם. באופן כזה, הנתבעות, כביכול, מפעילות את זכותן החוזית, המוקנית להן על פי הוראות תקנון קרן הפנסיה, באופן פסול, חסר תום לב ובניגוד להוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג, מסתכם, להערכת התובעות, לסכום של כ-48 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות לפיה אין להשוות בין שיעור דמי הניהול הנגבים מעמית בתקופת החיסכון לשיעור דמי הניהול הנגבים ממקבל קצבה לאחר פרישתו, היות שמדובר בשתי תקופות שונות ובעלות מאפיינים שונים. דמי הניהול לאחר הפרישה נקבעים מחדש בעת הפרישה וללא קשר לשיעור דמי הניהול בטרם הפרישה ולכן אין מדובר בהעלאה של דמי הניהול, אלא בקביעת שיעור של דמי ניהול לתקופת הפרישה. לפיכך, "חוזר דמי ניהול" המתייחס לחובת מתן הודעה לעמיתים על ידי החברות המנהלות כלל אינו חל ביחס לקביעת דמי ניהול לפנסיונרים; וחובת מתן ההודעה על שינוי בדמי הניהול מכוח החוזר לא חלה על החברות המנהלות שעה שמדובר במקבלי קצבה. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט.

14. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד החברה וסטנדרד ביטוחים בע"מ וכן נגד חברת ביטוח נוספת וסוכנות ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם מחזיקי כרטיסי אשראי של ישראל כאל מתקשרים למוקד המכירות של חברות הביטוח הנתבעות, על מנת להפעיל פוליסה לביטוח נסיעות לחו"ל, אותה הם זכאים לקבל ללא עלות ("הפוליסה הבסיסית"), הנתבעות משווקות להן, כביכול, "הרחבות" או "תוספות" לפוליסה הבסיסית, כאשר למעשה, נמכרות להם, כביכול, פוליסות מדף מלאות המקנות כיסוי מן השקל הראשון וכוללות כיסויים חופפים לכיסויים הכלולים בפוליסה הבסיסית. זאת, בעלות מלאה וללא הפחתת שוויה של הפוליסה הבסיסית. בכך, לטענת התובעים, בין היתר, מטעות הנתבעות, לכאורה, את המבוטחים, מפרות את חובות הגילוי, פועלות בניגוד להוראות הדין ועושות עושר ולא במשפט. בהתאם לתובענה, הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג מסתכם, להערכת התובעים, לסכום כולל של כ-270 מיליוני ש"ח. בחודש אוגוסט 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, כי החברה תעמיד לרשות חברי הקבוצה הזכאים, כהגדרתם בהסכם הפשרה, כמות מוגדרת של ימי ביטוח נסיעות לחו"ל ללא תשלום, אשר יהיו ניתנים לניצול בהתאם להוראות הסכם הפשרה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש נובמבר 2019 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, לפיה אין מקום לאשר את הסדר הפשרה במתכונתו הנוכחית וכי יש להורות על תיקונו בהתאם להערותיו.

15. בחודש אוגוסט 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בעת יישוב תביעות בביטוח סיעודי, מפצלת דקלה, כביכול, לצורך בחינת קיומו של מקרה הביטוח, את פעולות היומיום לחלקי גוף, תוך בחינה כמותית דווקנית של יכולת המבוטח לבצע כל אחת מן הפעולות. זאת, באופן המרוקן, כביכול, מתוכן את חוזרי הממונה, אשר על פיהם עליה לבצע, כביכול, בחינה מהותית של יכולת זו, ובניגוד לעמדת הממונה בנושא זה מחודש ינואר 2015. בכך מפרה דקלה, לטענת התובעות, את הוראות פוליסת הביטוח, מתארת תיאור מטעה את עסקת הביטוח, עושה עושר ולא במשפט ומפרה חובה חקוקה. נזקה האישי הנטען של התובעות מוערך בסך של כ-59 אלפי ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעות לייצג, מסתכם, להערכת המבקשת, לסכום של כ-75.6 מיליוני ש"ח.

16. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שלוש חברות ביטוח אחרות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אימצו, כביכול, עמדה פרשנית לפיה לצורך הכרה במבוטח במסגרת בירור תביעת סיעודי כמי שמתקיים לגביו מצב של "אי שליטה על סוגרים", על מצב זה להיות תוצאה של מחלה או ליקוי אורולוגיים או גסטרואנטרולוגיים בלבד. זאת, כביכול, בניגוד להוראות פוליסות הביטוח. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו במאות מיליוני שקלים. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט.

17. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד 4 חברות נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות הפרו, כביכול, את חובות הנאמנות שהן חבות כלפי העמיתים בקופות הגמל שבניהולן בכך שתיגמלו את סוכני הביטוח בעמלות בשיעור הנגזר מדמי הניהול, הנגבים על-ידיהן מן העמיתים ובכך תיגמלו את הסוכנים בסכום הגדל ככל שגדלים דמי הניהול ובטענה כי הנתבעות, עשו, כביכול, עושר ולא במשפט בכך שיצרו, כביכול, מנגנון שמטרתו להעלות את דמי הניהול לטובת הסוכנים והחברות המנהלות. התובעים מעריכים את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ-300 מיליוני ש"ח לשנה מאז שנת 2008 ובסך הכל כ-2 מיליארד ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

18. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שירותי בריאות כללית ("כללית") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בפוליסת הביטוח הסייעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סייעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה"). לטענת התובע, במקרים בהם קיים מעבר מתקופת זכאות אחת ("תקופת הזכאות הראשונה"), לתקופת זכאות אחרת, בה זכאי המבוטח לתגמולי ביטוח מופחתים ביחס לתקופת הזכאות הראשונה ("תקופת הזכאות השנייה"), וכאשר המעבר בין תקופות הזכאות נעשה לאחר ה-1 לחודש קלנדרי, משולמים לו תגמולי ביטוח על פי הסכום המופחת, עבור כל החודש בו נעשה המעבר כאמור ("עילת התביעה הראשונה"). כך, שלטענת התובע נגרעים ממנו תגמולי ביטוח, בגובה ההפרש שבין תגמולי הביטוח בגין התקופה הראשונה לבין תגמולי הביטוח בגין התקופה השנייה כפול החלק היחסי של החודש בגינו הוא זכאי לתגמולי הביטוח בגין התקופה הראשונה. עוד טוען התובע כי לחברי הקבוצה ששרדו את מלוא תקופת הזכאות המצטברות לא שולמו כלל תגמולי ביטוח עבור החלק היחסי החסר מהחודש הקלנדרי הראשון לזכאותם וכי הם זכאים לקבלת תגמולי ביטוח בגין אותו חלק יחסי של החודש ("עילת התביעה השנייה"). בכך עושה דקלה, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, מפרה את הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א - 1981, את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 ואת הוראות פוליסת הביטוח. נזקו האישי הנוטען של התובע מוערך בסך של 540 ש"ח והנזק הכולל המוערך הנוטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-60 מיליוני ש"ח. בחודש נובמבר 2016 הוגשה על ידי התובע בקשה למתן פסק דין חלקי בבקשה לאישור. בחודש מרס 2017 דחה בית המשפט את בקשת התובע למתן פסק דין חלקי בבקשה לאישור. בדיון שהתקיים בחודש יולי 2017, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים לסיום ההליך במתווה במסגרתו מונה רואה החשבון המבקר של החברה כמומחה מטעם בית המשפט לשם בדיקת נאותות הליך החזר התשלום על ידי דקלה. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט חוות דעת המומחה. בחודש אוקטובר 2018, ובהמשך להודעתה של דקלה, כי היא פעלה לתיקונה של התקלה המתוארת בעילת התביעה הראשונה ולתשלום ההפרשים לזכאים לכך וכן להסכמתם של הצדדים בדבר אופן סיומו של ההליך, אושרה התובענה כייצוגית על-ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב בעילת התביעה הראשונה ונדחתה הבקשה לאישורה של התובענה כייצוגית ביחס לעילת התביעה השנייה. בנוסף, נפסקו למבקש ולבאי כוחו שכר טרחה וגמול בסכומים שאינם מהותיים.

19. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מתחילות לגבות ממקבלי קצבאות נכות ושאיירים, בעת שהם מתחילים לקבל קצבאות ואינם יכולים עוד לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, דמי ניהול בשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, מבלי שניתנת להם הודעה מראש על כך. זאת, תוך הפרה, כביכול, של חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן, של חובות חקוקות, ושל חובות הנאמנות השליחות והזהירות ותוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנוטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו באומדן ראשוני בכמיליארד ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בחודש ינואר 2018 הורה בית המשפט על העברת הדיון לבית הדין האזורי לעבודה.

20. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי עמדתה של החברה הינה שפוליסת ביטוח מקיף לכלי רכב מסוג מונית אינה מכסה ירידת ערך, לרבות ירידת ערך הנגרמת כתוצאה ממקרה ביטוח, זאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה, וכי בכך מפרה החברה את ההסכם בינה לבין מבוטחיה, עושה עושר ולא במשפט, ומפרה את החובות המוגברות החלות עליה כחברת ביטוח ובכלל זה מטעה את לקוחותיה. התובע מעריך את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-10 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובע לתיקון הגדרת הקבוצה כך שתכלול מבוטחים שרכשו פוליסה לכלי רכב כבד או מסחרי מעל 3.5 טון (לרבות מוניות) ולא רק מבוטחים שרכשו פוליסת ביטוח לרכב מסוג מונית. הצדדים מנהלים הליך גישור.

21. בחודש מרס 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה משלמת, כביכול, למוטבים של מבוטחים בביטוח חיים, כספים מכוח פוליסות ביטוח חיים, כשהם צמודים, החל מן המועד בו נודע לה על פטירתו של המבוטח, למדד המחירים לצרכן ולא למדד ההשקעות הרלבנטי למסלול ההשקעה שבחר המבוטח. בכך, טוענת התובעת, מפרה החברה את ההסכם בינה לבין מבוטחיה, עושה עושר ולא במשפט, מפרה חובה חקוקה ומפרה את חובת הגילוי היזום. נזקה האישי הנוטען של התובעת מוערך בסך של 33,729 ש"ח. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנוטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו בעשרות מיליוני שקלים. בחודש פברואר 2017 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש מאי 2017 הגיש הממונה את עמדתו, לפיה כספי חסכון פנסיוני המשולמים למוטבים בעקבות מוות בתקופת העבודה אינם תגמולי ביטוח ולא חל עליהם סעיף 28 לחוק חוזה הביטוח ועל החברה להצמיד מעתה ואילך את כספי החיסכון הפנסיוני למדד ההשקעות גם בתקופה שלאחר מות מבוטח ועד להעברת הכספים למוטבים. עוד ציין הממונה כי לשיטתו לא מתקיימת במקרה דנן עילת עשיית עושר ולא במשפט. הצדדים מנהלים הליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

22. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, בנוסף לדמי הניהול, תשלום בגין רכיב הוצאות ניהול השקעות (רכיב הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הוראה חוזית המאפשרת לה לגבותו. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות תקנון קרן הפנסיה ואת חובות האמון והגילוי המוגברות החלות עליה, פועלת בחוסר תום לב במשא ומתן ומוסרת תיאור מטעה ללקוחותיה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-132 מיליוני ש"ח. בחודש אפריל 2017 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. בחודש פברואר 2018 הורה בית הדין לממונה להגיש את עמדתו ביחס להליך. בחודש יוני 2018 הוגשה עמדת רשות שוק ההון התומכת בעמדת הראל פנסיה.

23. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, מבעלי פוליסת החיסכון "הראל מגוון השקעות אישי" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבותו. בכך, מפרה החברה, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה הפרה יסודית, מפרה את חובת הנאמנות החלה עליה ומטעה את מבטחיה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-27.8 מיליוני ש"ח. בחודש מאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גביה שלא כדין של הוצאות ניהול השקעות. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל בעלי פוליסת הראל מגוון השקעות אישי של הראל ביטוח בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה. בחודש ספטמבר 2019 הגישה החברה לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש נובמבר 2019 קבע בית המשפט העליון כי הבקשה למתן רשות ערעור מצריכה תשובה וכן הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו בכתב בבקשה.

24. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, מן המבוטחים, פרמיות גבוהות בגין פוליסות ביטוח בריאות הכוללות כיסויים אשר למבוטחים אין, לכאורה, צורך בהם משום שהם מחזיקים בביטוח בריאות משלים של קופת החולים אליה הם משתייכים. בנוסף, טוענים התובעים, כי הנתבעות אינן מגלות למבוטחים, כי מדובר, כביכול, בכיסויים מיותרים, ו/או מתנות שירות בשירות שכן הן אינן מאפשרות למבוטחים לרכוש פוליסה מצומצמת הכוללת רק כיסויים שאינם כלולים בביטוחי הבריאות המשלימים של קופת החולים, ובכך יוצרות מצב של כפל ביטוחי. בכך, טוענים התובעים, הנתבעות מפרות את חובת תום הלב המוגברת החלה עליהן, מפרות חובה חקוקה, מפרות את הוראות הדין, מפרות הסכם, מטעות את מבטחיהן ועושות עושר ולא במשפט. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג כנגד החברה, מסתכם לסכום של כ-2.2 מיליארד ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות לסכום של כ-4.45 מיליארד ש"ח.

25. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מגלה, לכאורה, באתר האינטרנט שלה מידע מלא ומדויק אודות תקרות סכומי השיפוי המגיעים למבוטחיה בביטוחי בריאות בגין הוצאות ניתוחים המכוסים בפוליסות ביטוח הבריאות המשווקות על ידה. זאת, טוענת התובעת, במטרה להפחית את סכומי השיפוי המגיעים למבוטחיה. בכך, טוענת התובעת, החברה מפרה חובה, מפרה את הוראות הממונה, נמנעת מלתת גילוי נאות של סכומי השיפוי המגיעים למבוטחים ופועלת בתרמית. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בלפחות 20 מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם אופן חישוב סכום תגמולי הביטוח לחברי הקבוצה שיגישו, לאחר מועד אישור ההסדר, תביעת ביטוח לחברה לשיפוי בגין הוצאות ניתוח שיעברו וכן מנגנון השלמת סכומי תגמולי ביטוח לחברי קבוצה, אשר קיבלו שיפוי כאמור בעבר. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה הוא אינו מתנגד להסכם הפשרה. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע להסכם, הביע את תמיכתו בבקשת הצדדים למינוי בודק להסכם וכן ביקש להגיש עמדה משלימה לאחר קבלת חוות דעת הבודק. בחודש נובמבר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבודק ולפיה מנגנון השיפוי שנקבע בהסדר הפשרה הינו סביר והוגן. בחודש מאי 2019 הוגש הסדר פשרה מעודכן לאישורו של בית המשפט. בחודש מאי 2019 הוגש הסדר פשרה מעודכן לאישורו של בית המשפט. בחודש נובמבר 2019 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה הגורמים המקצועיים במדינה לא מצאו לנכון להביע עמדה ביחס לבקשה לאישור הסדר הפשרה, לחיוב או לשלילה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

26. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה לא גילתה, כביכול, למבוטחיה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה מהי הפרמיה, שתיגבה מהם החל מגיל 65 וזאת עד לדיווח השנתי בגין שנת 2015 ועל אף, שלטענת התובעת, בגיל 65 מתייקרת הפרמיה בפוליסה זו במאות אחוזים. בכך, טוענת התובעת, החברה מפרה חובה חקוקה, מפרה את חובת הגילוי, מפרה הסכם, פועלת בחוסר תום לב, עושה עושר ולא במשפט ופועלת ברשלנות. עוד טוענת התובעת, כי חיוב מבוטחים בתשלום פרמיות עתידיות על פי תעריפים שאינם ידועים להם הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג כנגד החברה, אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים. בחודש יולי 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובעת לתקן את בקשת האישור כך שתתייחס גם לטענה לפיה החברה לא הציגה, לכאורה, בפני מבוטחיה טרם מועד הצטרפותם את הפרמיה שתשולם על ידם החל מגיל 65 על אף שהיא מחויבת לעשות כן על פי חוזר הממונה. בחודש אוגוסט 2017 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית. עניינה של הבקשה המתוקנת בטענה כי החברה לא הציגה, לכאורה, למבוטחיה בפוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה את הפרמיה שתשולם על ידם מגיל 65 ואילך טרם הצטרפותם לביטוח במסגרת טופס ההצטרפות ו/או במסמך התנאים הכלליים. בחודש מרס 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקת מושא בקשת האישור. בחודש נובמבר 2019 התקבלה עמדת הממונה לפיה, הוראות חוזר 2001/9 גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות ("החוזר") של הרשות כמו גם הוראות הדין, מחייבות מבטח להציג למועמד לביטוח את אופן השתנות הפרמיה במעמד רכישת הביטוח, אך אין בנוסח החוזר התייחסות לשאלה איך יש למלא חובה זו טרם ההצטרפות והאם הדרך היחידה למלא אותה היא דווקא בכתב.

27. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ("קחצ"ק"). עניינה של התובענה בטענה, כי קחצ"ק גובה, כביכול, מהעמיתים בקרן, הוצאות ניהול השקעות, אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון הקרן המתירה לה לגבות. בכך, פועלת קחצ"ק, לטענת התובע, בניגוד להוראות הדין ולחובת הנאמנות המיוחדת החלה עליה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-30.1 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת התובעת ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 ("התקנות"). הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשינויים המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה.

28. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל מעלה, כביכול, את דמי הניהול הנגבים מעמיתיה בקרן הפנסיה המקיפה מבלי שניתנת להם על כך הודעה כדן, וכי היא גובה מהם, כביכול, בעת הפקדת כספיהם בקרן הפנסיה הכללית עקב הפקדה מצטברת בקרן הפנסיה המקיפה העולה על התקרה הקבועה לכך בחוק, דמי ניהול בשיעור העולה על שיעור דמי הניהול שלהם בקרן הפנסיה המקיפה, מבלי שניתנת להם הודעה על כך. נזקו האישי הנתבע של התובע מוערך בכ-265 ש"ח והוא מצוין, כי אין ביכולתו להעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. הדיון בבקשת האישור הועבר לבית הדין לעבודה. בחודש אפריל 2019 אישר בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בשאלת גובה דמי הניהול שנגבו מעמיתים שהופקדו להם כספים בקרן הפנסיה הכללית עקב הפקדה מצטברת בקרן הפנסיה המקיפה העולה על התקרה הקבועה לכך בחוק ודחה את יתר טענות המבקשים. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל עמית של הראל פנסיה וגמל, שבמהלך התקופה שמיום 12.12.2009 ועד ליום 30.4.2019 נפתחה עבורו קרן פנסיה כללית, לאחר שחצה את תקרת ההפקדות הסטטוטורית בקרן הפנסיה המקיפה, ושחויב, באופן אוטומטי ובלא שנמסרה לו הודעה על כך, בדמי הניהול המקסימליים האפשריים על פי דין בגין הפקדותיו לקרן הכללית, זאת, אף שבהתאם להסדר הנחות שהיה בתוקף בעניינו הוא היה זכאי להנחה בדמי הניהול בקרן המקיפה. הצדדים מנהלים הליך גישור.

29. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מפחיתה, לכאורה, שלא כדן, את תשלום דמי הביטוח למבוטחים בפוליסת נכות מתאונה בגין מקרי ביטוח שעניינם נכות בגפיים, עיניים ואוזניים על יסוד טבלת שיעורי נכויות הקבועה בפוליסת הביטוח, השונה מטבלת שיעורי הנכויות שבתקנות הביטוח הלאומי ועל יסוד נוסחת התאמה הקבועה בפוליסה הביטוח. נזקו האישי הנתבע של התובע הינו כ-12,500 ש"ח והוא מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-100 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

30. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מגלה (לא בעצמה ולא באמצעות סוכני הביטוח מטעמה) למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או וותק נהיגה במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את ותק הנהיגה ולקבל החזר פרמיה, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה הנ"ל פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג לכל הפחות בכ-12.25 מיליוני ש"ח.
31. בחודש פברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד החברה הבת, הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות תשלומים שונים בגין הקמת הלוואות ו/או הטיפול בהן וזאת לכאורה, בניגוד להוראות הדין, בהיעדר הרשאה חוקית ובניגוד לעמדת הממונה. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ-5.9 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור. בחודש אוקטובר 2019 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי הגיעו לנוסח סופי מוסכם של הסכם פשרה וכי יגישו בלוחות הזמנים שנקבעו בקשה לאישור.
32. בחודש פברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב (המחלקה לעניינים כלכליים) תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל") ונגד חברה מנהלת נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות מעמיתיהן, אשר נוטלים מהן הלוואות, תשלומים שונים בגין טיפול באותן הלוואות וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הדין ולעמדת הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ-44.75 מיליוני ש"ח. בהחלטתו מחודש אפריל 2017 קבע בית המשפט כי למחלקה הכלכלית אין סמכות עניינית לדון בבקשת האישור וכי התובענה תישמע כהליך אזרחי. הצדדים מנהלים הליך גישור. בחודש אוקטובר 2019 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי הגיעו לנוסח סופי מוסכם של הסכם פשרה וכי יגישו בלוחות הזמנים שנקבעו בקשה לאישור.
33. בחודש מרס 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה הבת, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גבתה עד סוף שנת 2015, כביכול, מהעמיתים בקופת הגמל הראל עוצמה תעוז, הוצאות ניהול השקעות, אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון קופת הגמל, אשר התירה לה לגבות. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ-127.1 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 ("התקנות"). הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשינויים המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה.
34. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה משלמת למבוטחיה גמלאות חודשיות במועד מאוחר מהמועד שנקבע לכך בפוליסת הביטוח ללא תוספת ריבית בגין הפיגור בתשלום. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. בחודש פברואר 2019 הורה בית המשפט על העברת הדיון לבית הדין האזורי לעבודה.
35. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד 12 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם הנתבעות משלמות סכומים שנפסקו נגדן על ידי רשויות שיפוטיות לאחר המועד שנקבע לפרעונם, הן אינן מוסיפות להם הפרשי הצמדה, ריבית, וריבית צמודה כנדרש, כביכול, על פי הוראות סעיף 5(ב) לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 ("החוק"). התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות מיליוני שקלים. הצדדים מנהלים הליך גישור.
36. בחודש אוקטובר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, ממבוטחיה דמי ביטוח בגין תקופת אכשרה, על אף שלא ניתן למבוטח כיסוי ביטוחי במהלכה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-42 מיליוני ש"ח.
37. בחודש דצמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד שתי חברות ביטוח נוספות, נגד שירותי בריאות כללית ("הכללית"), ונגד מכבי שירותי בריאות ("מכבי") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, לבטח בביטוח סיעודי אנשים המצויים על הספקטרום האוטיסטי, או שקובעות תנאים בלתי סבירים לקבלתם לביטוח, מבלי שהחלטותיהן אלו נסמכות על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים לסיכון הביטוחי ומבלי לנמק את החלטתן, כנדרש בחוק. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות עד מאות מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

38. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, שלא כדין, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחים, לצדדי ג' ולמוטבים בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים בהם הנזקים לא תוקנו בפועל. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג נגד הראל ביטוח בסך של כ-19 מיליוני ש"ח בגין כל שנה והתקופה בגינה היא מבקשת לתבוע הינה מיום 4 ביוני 2001 ולחילופין החל מ-7 שנים לפני מועד הגשת התביעה הקודמת ו/או 7 שנים לפני מועד הגשתה של בקשה זו. התובענה והבקשה לאישור הינן באותה עילה בגינה הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמות כנגד הנתבעות, אשר ביום 3 בינואר 2018 נדחה על ידי בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 20 בפברואר 2017, במסגרתו נמחקה הבקשה.

39. בחודש מרס 2018 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל") ונגד חמש חברות מנהלות נוספות (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אינן מבהירות לעמיתים, המצטרפים לקרנות הפנסיה שבניהולן, אשר אין להם שארים, כי אין להם צורך בכיסוי ביטוחי לסיכונים מוות ועל כן אין טעם כי יצטרפו למסלול ביטוח הכולל כיסוי ביטוחי לסיכונים מוות, וכן, כי אינן מבהירות למצטרפים אלו, כי שנתיים לאחר מועד ההצטרפות יעברו באופן אוטומטי למסלול ביטוח הכולל כיסוי ביטוחי לסיכונים מוות ועל כן ככל שמצבם המשפחתי לא ישתנה יהיה עליהם להודיע לקרן שאינם מעוניינים בכך. התובעים מציינים כי אין ביכולתם להעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג.

40. בחודש אפריל 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסות ניתוחים שאינן מקנות פיצוי בשיעור מחצית מההוצאות הנחשבות במקרה שהניתוח מבוצע במימון קופת חולים, אך ניתנה להם על-ידיה התחייבות לתשלום פיצוי כאמור, סכומים הנמוכים בפועל ממחצית ההוצאות שנחשכו לה עקב כך ובכך היא מפרה, כביכול, את התחייבותה כלפיהם. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בלמעלה מ-7 מיליוני ש"ח.

41. בחודש יוני 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות להכיר בניתוח שקיים צורך רפואי לבצעו, כמקרה ביטוח על פי תנאי פוליסות ביטוח הבריאות שלהן, בטענה שמדובר בניתוח מניעתי. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג. הצדדים מנהלים הליך גישור.

42. בחודש דצמבר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "חברות הביטוח הנתבעות") ונגד ארבעה בנקים (ביחד "הבנקים הנתבעים"). עניינה של התובענה בטענה, כי חברות הביטוח הנתבעות מפיקות, כביכול, לבעלי מבנים, המשועבדים לצורך הבטחת משכנתא, פוליסות ביטוח מבנה, למרות שבעת הפקתן של הפוליסות, כבר קיימת, בין אם אצל אותה חברת ביטוח ובין אם אצל חברת ביטוח אחרת, פוליסה המבטחת את אותו המבנה ביחס לאותה תקופה. זאת, כביכול, תוך הפרה של הוראות דין מפורשות ותוך הטעייתם של מבוטחים. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, בסך נומינלי כולל של 280 מיליון ש"ח.

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח

43. בחודש פברואר 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה דרשה ממבוטחים בפוליסת ביטוח קבוצתית לעובדי חברת חשמל, אשר קיבלו תגמולי ביטוח שלא נוכו מהם מיסים במקור, להשיב לה את סכומי הכסף ששולמו על ידיה בגין תשלומי מס אלו. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח.

44. בחודש מאי 2019 הוגשה לבית משפט השלום בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מסרבת, לכאורה, ליתן למבוטחים, אשר ניתן להם כיסוי ביטוחי לבדיקה באמצעות מעבדת אונקוטסט בהקשר למחלת הסרטן פעם אחת, כיסוי ביטוחי בגין בדיקה נוספת במעבדות אונקוטסט. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ-1.8 מיליון ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח (המשך)

45. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה גובה, כביכול, ממבוטחים בפוליסות ביטוחי חיים המשלבות רכיב ביטוח למקרה מוות ורכיב של חסכון ("ביטוחי מנהלים") תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבותו. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-365.3 מיליון ש"ח.

46. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, מלשלם ריבית בגין תגמולי ביטוח למבוטחיהן, החל מתום 30 יום ממועד מסירת התביעה. תובענה ובקשה זו עוסקות באותה עילה בה עוסקת תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמת ("התביעה הראשונה") אשר אושרה לניהול כתביעה ייצוגית באופן חלקי ביום 30 באוגוסט 2015 ("החלטת האישור") על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב ואשר מתבררת כעת לגופה (ראו סעיף 7(א)(7) לעיל), אך הן מתייחסות לתקופה שונה מזו שלגביה אושרה התביעה הראשונה והיא הוגשה לטענת המבקשים למען הזהירות ובמקביל לבקשתם להרחיב את הקבוצה המיוצגת במסגרת התביעה הראשונה גם לתקופה שממתן החלטת האישור ועד מועד מתן פסק דין. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד החברה בסכום של כ-90 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-264.4 מיליון ש"ח.

47. בחודש יולי 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גובה, כביכול, מעמיתים בקרן ההשתלמות "הראל השתלמות" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא עיגון הסכמי בתקנון קרן ההשתלמות. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-56.8 מיליון ש"ח.

48. בחודש אוגוסט 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסות ביטוח רכוש לציוד מכני הנדסי ("הציוד"), הנתבעות קובעות, לכאורה, את שווי הציוד לצורך חישוב פרמיית הביטוח ללא התחשבות בגיל הציוד ואילו במקרה של אובדן גמור לציוד הן קובעות, לכאורה, את גובה תגמולי הביטוח לפי השווי האמיתי של הציוד במועד קרות האירוע הביטוחי, תוך התחשבות בגיל הציוד. התובעות אינן מכמתות את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הן מבקשות לייצג אולם הן מעריכות אותו במיליוני שקלים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות נגד החברה ו/או חברות מאוחדות, כפי שצוינו על-ידי התובעים בכתבי הטענות שהוגשו מטעמם. מובהר, כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על-ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע במיליוני ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	6	996
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	2	285
לא צוין סכום התביעה	2	
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	22	3,977
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	5	3,598
לא צוין סכום התביעה	11	
<u>תביעות מהותיות אחרות</u>	1	16

סכום ההפרשה הכולל עבור התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל ליום 30 בספטמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2018 מסתכם בכ- 132 מיליוני ש"ח וכ- 129 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות אחרות

1. בחודש יוני 2004 הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתביעה נגזרת כנגד החברה המאוחדת, ידידים הולדינג וניהול (1984) בע"מ (להלן: ידידים), יושב הראש לשעבר ומנכ"ל ידידים לשעבר וכנגד חברה מאוחדת נוספת, הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה (1987) בע"מ, שהיתה במועד הגשת התביעה בעלת שליטה בידידים (להלן: "הנתבעים"), על ידי בעלי מניות המיעוט בלעתידי חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ, שהיתה במועד הגשת התביעה חברת בת של ידידים (להלן: לעתידי) בסכום של 15,605 אלפי ש"ח. עניינה של התביעה הינו פיצוי עתידית קופת פנסיה בע"מ (להלן: עתידית), קרן פנסיה בניהול לעתידי, בגין שימוש במשאבים שונים של עתידית, כגון: שימוש בתשתית התפעול ובמוניטין, שימוש בקניינה של עתידית, בגין נטילת קרן פנסיה ממושיכה ואובדן רווחים. בנוסף תובעים התובעים תמלוגים בסך של 3,177 אלפי ש"ח במסגרת התביעה האישית שלהם. ביום 29 ביולי 2010 לאחר שנערכו חקירות והוגשו סיכומים בכתב במסגרת הבקשה לאישור התביעה הנגזרת, נתקבלה על-ידי בית המשפט וניתנה לתובעים האפשרות לתבוע את הנתבעים בשם לעתידי בגין זכויות שלטענתם זכאית להן לעתידי. ביום 24 באוגוסט 2015 דחה בית המשפט את טענות התובעים בעניין התביעה הנגזרת וקבע כי הם מנועים מלטעון לעניין הזכויות הנובעות מהקמת קרן הפנסיה החדשה וכי לעתידי איננה זכאית לפיצוי בגין שימוש במשאביה של עתידית לצורך הקמת הקרן החדשה. בית המשפט קיבל את תביעתם האישית של התובעים לקבלת תמלוגים. ביום 28 באוקטובר 2015 הגישו התובעים לבית המשפט העליון הודעת ערעור על פסק הדין בתביעה הנגזרת, במסגרתה מבקשים התובעים לבטל את פסק הדין ולקבל את התביעה הנגזרת ולחילופין להשיב את התיק לבית המשפט המחוזי על מנת שידון בשאלת גובה הנזק. במהלך החודשים ספטמבר-דצמבר 2015 העבירה לעתידי לתובעים את הסכומים המשקפים להערכתה את מלוא הסכום אותו היא חייבת לתובעים בהתאם להוראות פסק הדין, אולם התובעים טענו כי הסכום שהועבר אינו מהווה את הסך הסופי לו הם זכאים בהתאם לפסק הדין. בהתאם לכך, מונה מומחה מטעם בית המשפט לצורך הכרעה בסוגיות הכספיות שבמחלוקת. עיקר המחלוקת שבין הצדדים נגעה לעניין הריביות שיש להוסיף על סכום הקרן. במסגרת פגישה שהתקיימה עם המומחה שמונה נתגלעו מחלוקות נוספות בין הצדדים. בהתאם לכך הוגשה בקשה לבית המשפט מטעם התובעים במסגרתה ביקשו כי המומחה יתייחס גם לסוגיית העמלות בגינה קיימת מחלוקת. לאחר שהתקיים דיון בעניין הגיעו הצדדים להסכמה לפיה המומחה יבדוק גם את עניין העמלות ובעניין הריביות התבקש בית המשפט ליתן החלטה במחלוקת שבין הצדדים. ביום 22 באוגוסט 2016 ניתנה החלטת בית המשפט, המקבלת את עמדת הנתבעים, כי הריביות לפיה יבצע המומחה את הבדיקה ויערוך את תחשיב התמלוגים היא הריביות בגין איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית. בכל הנוגע לתביעה האישית, ביום 3.1.2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת חלקית של המומחה מטעם בית המשפט, בנושא התמלוגים ובנושא שכר הדירקטורים. בעקבות הכרעת המומחה בנושאים האמורים שולם סכום העומד על 322,356 ש"ח לתובעים. המומחה טרם השלים את חוות דעתו בנושא העמלות אשר הצדדים הגיעו להסכמה כי הוא ידון בעניין זה גם כן. ביום 25 במאי 2017 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי בעניין מתווה הבדיקה של המומחה בסוגיית העמלות ובסיומו הוסכם בין הצדדים על מתווה להשלמת חוות דעתו. ביום 14 בפברואר 2018 הגיש המומחה את חוות דעתו הסופית לבית המשפט לפיה דחה את טענות התובעים בנוגע לנושא העמלות. ביום 12 במרץ 2018 הוגש על ידי התובעים ערעור על חוות דעת המומחה מטעם בית המשפט, המתייחס לתשלום העמלות להם זכאים התובעים. ביום 1 במאי 2018 הגישו הנתבעים תגובה לערעור. הפער בין עמדות הצדדים עמד נכון לאותו מועד על כ-171 אלפי ש"ח (כולל ריבית). ביום 12 ביולי 2018 נערך דיון בערעור אשר בסופו הגיעו הצדדים להסכמות לפיהן החברה תשלם לתובעים סך של 110 אלפי ש"ח והתובעים יוותרו על כל טענותיהם במסגרת הערעור. ביום 21 באוקטובר 2018 הגישה החברה ערעור לבית המשפט העליון על החלק הנוגע לתביעה האישית. הערעור נסב על שני רכיבים, דחיית הטענות ביחס להפחתת שיעורי הריבית ודחיית הטענות לעניין הקיזוז.

ג. תביעות שהגיעו לסימון בתקופת הדוח

1. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות מפחיתות, כביכול, מסכומי הנזק הנתבעים על-ידי צד שלישי עקב רשלנותו של מבוטח, סכומים שונים באופן שרירותי. זאת, כביכול, בנימוק כללי של "רשלנות תורמת" של הצד השלישי ללא הנמקה, כנדרש בהוראות הדין. בכך, מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות הדין, לרבות חוזרי הממונה, מפרות חובה חקוקה, פועלות בחוסר תום לב ועושות עושר ולא במשפט. בחודש אפריל 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה, ובחודש יולי 2018 הגישו הסכם פשרה מתוקן. בחודש ינואר 2019 ולאחר שהיועץ המשפטי לממשלה הודיע כי אינו מתנגד להסכם הפשרה המתוקן, ניתן על ידי בית המשפט תוקף של פסק דין להסכם הפשרה המתוקן, במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי החברה תשלח לחברי הקבוצה מכתבים בהם יפורטו הנימוקים, אשר עמדו בבסיס הפחתת תגמולי הביטוח עקב טענת הרשלנות התורמת וכי ככל שבמסגרת זו יימצאו מקרים בהם יש מקום לצמצם או לבטל את הפחתת הסכומים שנעשתה מחמת רשלנות תורמת, החברה תפעל להשיב את הסכומים הרלבנטיים לחברי הקבוצה. כמו כן נפסקו לתובע ולבא כוחו גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

- ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)
2. בחודש דצמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה אינה מקיימת את הוראות הדין לעניין איתור מוטבים ויורשים של מבוטחים בביטוח חיים, אשר הלכו לעולמם וכי היא אינה משלמת לירשי או מוטבי מבוטחים בביטוח סיעודי הכולל תשלום פיצוי כספי חד פעמי בעת פטירת מבוטח המצוי במצב סיעודי, את מלוא הכספים המגיעים להם על פי פוליסת הביטוח. בחודש דצמבר 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, כי במקרים שבהם לא עשתה כן, החברה תפעל לאיתור מוטבים ו/או יורשים של מבוטחים בפוליסות סיעוד, הזכאים לתשלום סכום חד פעמי של תגמולי ביטוח, ושל מבוטחים בביטוח חיים למקרה מוות בפוליסות קבוצתיות, הזכאים לקבלת תגמולי ביטוח, ולתשלום הסכומים להם הם זכאים, וכן תשלם ריבית והצמדה, ככל שלא שולמו, למוטבים ו/או לירשים של מבוטחים בביטוח חיים למקרה מוות בפוליסות קבוצתיות, אשר תהליך איתורם החל באיחור. בחודש מאי 2019 ניתן על ידי בית המשפט תוקף של פסק דין להסכם הפשרה. כמו כן נפסקו לתובע ולבא כוחו גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.
3. בחודש נובמבר 2016 הומצאה לחברה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית נגד החברה, נגד כלל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "כלל ביטוח") ונגד עמותת גמלאי קרן פנסיה "נתיב" דרום ומרכז ("עמותת גמלאי נתיב"), אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים במסגרת בקשה לאישור תובענה כייצוגית, המתנהלת החל מחודש מאי 2015 נגד כלל ביטוח ועמותת גמלאי נתיב. עניינה של התובענה היה בטענה, כי כלל ביטוח ביטלה באופן חד צדדי ולא כדין את פוליסת ביטוח החיים הקבוצתית לגמלאי עמותת קרן פנסיה "נתיב" דרום ומרכז, בטענה כי הפוליסה אינה רווחית. צירופה של החברה לבקשת האישור אשר הוחלפה בשנת 2017 בהראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל") התבקש, לטענת התובע, נוכח תפקידה של הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"), ביחד עם עמותת גמלאי נתיב, לגבות מחברי העמותה את דמי הביטוח החודשיים ונוכח עמדתה של הראל פנסיה, כי לא ניתן לה הרשאות חברי העמותה לגביית סכומים גבוהים יותר מקצבותיהם. בחודש מאי 2019 דחה בית המשפט המחוזי בירושלים את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד הראל פנסיה וגמל.
4. בחודש ספטמבר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה, נגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות") ונגד שתי סוכנויות ביטוח (להלן: "הסוכנויות הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הסוכנויות הנתבעות משווקות, כביכול, פוליסות ביטוח, בין היתר, של חברות הביטוח הנתבעות, במסגרת פגישות עם המועמדים לביטוח באמצעות נציגים שאינם סוכנים מורשים. זאת, בניגוד, כביכול, להוראות הדין. בחודש יוני 2019 נענה בית המשפט לבקשת חברות הביטוח הנתבעות והסוכנויות הנתבעות לסלק על הסף את הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית והורה על סילוק התובענה והבקשה לאישורה כייצוגית על הסף מחמת העדר בסיס עובדתי ו/או משפטי ו/או עילת תביעה מבוססת המצדיקים את ניהול התובענה.
5. בחודש מאי 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי במסגרת פוליסות הביטוח המשווקות על-ידי הנתבעות במסגרת מרכז ביטוח הרכב לעובדי המדינה של אגף החשב הכללי במשרד האוצר, מתעלמות, לכאורה, הנתבעות מהעבר הביטוחי של המבוטחים לצורך חישוב פרמיית הביטוח בביטוח רכב מקיף וכי פרמיית הביטוח של חברי הקבוצה מגלמת, לפיכך, לכאורה, סיכון גבוה יותר שאינו רלבנטי לחברי הקבוצה, דבר המוביל לכך שפרמיית הביטוח הנקבעת להם גבוהה מזו שהיה עליהם לשלם נוכח עברם הביטוחי. בחודש יולי 2019 אישר בית המשפט את בקשת המבקשים להסתלק מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים וכן על מחיקת בקשת האישור. כמו כן נפסקו על-ידי בית המשפט למבקשים ולבא כוחם גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.
6. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי בניגוד, כביכול, להוראות פוליסות הביטוח, החברה משפה, את מבוטחיה בביטוח בריאות, בגין עדשות, אשר הושטלו במהלך ניתוח לתיקון קטרקט עד גובה עלותה של עדשה רגילה בלבד אף כאשר העדשה שהושטלה הינה עדשת פרימיום. בחודש יולי 2019 אישר בית המשפט את בקשת המבקשת להסתלק מבקשת האישור ומהתובענה והורה על דחיית תביעתה האישית של המבקשת וכן על מחיקת בקשת האישור. כמו כן נפסקו על-ידי בית המשפט למבקשת ולבא כוחה גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.
7. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה מפצה מבוטחים, שעברו ניתוח בבית חולים ציבורי בסכום השווה ל- 25% בלבד משכר מנתח הסכם של החברה בעוד שלפי הוראות הפוליסה, עליה לפצותם, לכאורה, בסכום השווה ל- 50% משכר מנתח הסכם בגין הניתוח הרלבנטי. בכך, מפרה החברה, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה, פועלת ברשלנות, בחוסר תום לב והטעיה ומפרה את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981. בחודש אוגוסט 2019 דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)

8. בחודש אוקטובר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי החברה מפרה, כביכול, את הוראות כתב השירות "מרכז פרטי לאבחון רפואי מהיר" ואינה עומדת במועדים הקבועים בו, במקרים בהם מבוטחיה נדרשים לעבור בדיקות שאינן מבוצעות על-ידי ספק השירות. זאת, כביכול, על אף שלא קיים חריג ביחס לבדיקות אלו בכתב השירות. בחודש ספטמבר 2019 אישר בית המשפט המחוזי במחוז מרכז את הסתלקות המבקש מבקשת האישור והורה על מחיקת בקשת האישור ועל דחיית תביעתו האישית של המבקש.

9. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, המבצעים הפקדות חד פעמיות לקרן הפנסיה, כספים, בגין ביטוח לסיכוני נכות וביטוח למקרה מוות בגין תקופה שכבר חלפה ביום הגביה, וכאשר ידוע, כי הסיכון בגינו נגבו הכספים לא התממש ולא יכול עוד להתממש. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה ביטוח, תשמ"א - 1981, הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א - 1981, את חובת הגילוי היזום ואת חוק החוזים (חלק כללי) התשל"ג - 1973, וכן עושה היא, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, ומנצלת את חוסר ניסיונם של עמיתיה. בחודש מרס 2017 הורה בית המשפט על העברת הדיון לבית הדין האזורי לעבודה. בחודש ספטמבר 2019 דחה בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב, את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

ד. התקשרויות עם צדדים קשורים

התקשרות בהסכם העסקה עם נכדו של בעל השליטה בחברה

בהתאם להוראות תקנה 1ב(א)(4) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי ענין), תש"ס-2000 ("תקנות ההקלות"), ביום 27 במאי 2019 וביום 30 במאי 2019, אישרו ועדת התגמול של הראל השקעות וכן דירקטוריון הראל השקעות, בהתאמה, התקשרות בין החברה האחות - הראל פיננסים לבין מר עידן טמיר, נכדו של מר יאיר המבורגר שהינו מבעלי השליטה בהראל השקעות ומכהן כיו"ר דירקטוריון הראל השקעות וכיו"ר דירקטוריון החברה. במסגרת ההתקשרות כאמור, מר טמיר יועסק בתפקיד אנליסט בהראל פיננסים.

במסגרת העסקתו בהראל פיננסים, מר טמיר יהיה זכאי למשכורת חודשית בסך של 8,500 ש"ח בתוספת החזר עבור נסיעות ותנאים סוציאליים נוספים כמקובל לעובדים בדרג זה בקבוצת הראל.

במסגרת אישור ההתקשרות אישרו ועדת התגמול והדירקטוריון כי ההתקשרות עומדת בהוראות תקנה 1ב(א)(4) לתקנות ההקלות שכן השכר החודשי המשולם למר טמיר, אינו עולה על השכר החודשי הממוצע במשק, והוא סביר בהתחשב בהיקף העסקה, באופי התפקיד ובכישורי מר טמיר לביצוע התפקיד.

באור 8 - ניהול ודרישות הון

1. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

ביום 1 ביוני 2017 פרסם הממונה חוזר ביטוח בנושא "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (להלן: "חוזר סולבנסי"), העוסק בהוראות ליישום משטר כושר הפירעון הכלכלי של חברת ביטוח. בחוזר נקבע כי, בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024, יחולו ההוראות לעניין הון נדרש לכושר פירעון באופן הדרגתי, כך שיחס ההון הקיים לכושר פירעון מסך ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) ליום 31 בדצמבר 2018 לא יפחת מ-70% (31 בדצמבר 2017 - 65%) ויחס הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2024 ואילך, לא יפחת מ-100%.

ביום 3 בדצמבר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות הביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (להלן: "חוזר הגילוי"). בהתאם לחוזר הגילוי ותיקוניו, על חברות הביטוח לכלול בדוח השנתי והרבעוני שלהן, ובמועדים שייקבעו גם באתר האינטרנט שלהן, דוח אודות יחס כושר פירעון בהתאם לנספח לחוזר הגילוי.

בחודש נובמבר 2018 קיבלה החברה את אישור הממונה על הביקורת שבוצעה על ידי רואה החשבון המבקר בהתאם להנחיות הממונה כאמור. כפועל יוצא מכך ועל רקע ביטול תקנות ההון הישנות, החל מחודש דצמבר 2018 דרישות ההון החדשות בדבר משטר כושר פירעון כלכלי הן דרישות ההון היחידות המחייבות את החברה על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981.

ביום 15 ביולי 2019 פרסמה החברה בהתאם להוראות הממונה את דוח יחס כושר פירעון כלכלי (להלן: "דוח יחס ההון") בגין נתוני 31 בדצמבר 2018 באתר האינטרנט שלה (כתובת האתר: <https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel/investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx>). בהתאם לדוח, לחברה יש עודף הון גם ללא התחשבות בהוראות המעבר.

החישוב שערכה החברה בגין נתוני 31 בדצמבר 2018, נבדק בהתאם לתקן בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי. תקן זה רלבנטי לביקורת חישוב הסולבנסי ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים. בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים, הודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, לדוגמא ירידת הריבית בתקופת הדוח, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע. בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים, מופנית תשומת לב לאמור בדוח יחס כושר פירעון בדבר אי הוודאות הנגזרת משינויים רגולטוריים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתן על יחס כושר הפירעון.

בהתאם להוראות הממונה, החברה נדרשת לפרסם את דוח יחס כושר הפירעון שלה ליום 30 ביוני 2019 עד ליום 31 בדצמבר 2019. נכון למועד פרסום דוח זה, החברה טרם השלימה את תהליך חישוב יחס כושר הפירעון שלה עבור נתוני 30 ביוני 2019.

2. בהתאם להיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה במבטחים ובחברות המנהלות, התחייבה החברה להשלים בכל עת את ההון העצמי של חברות הביטוח הנמנות על הגופים המוסדיים שבשליטתה, לרבות בססח, לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים בכל עת את ההון העצמי של החברות המנהלות של קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבשליטתה, לסכום הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ה-1965 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. התחייבות זו היא בלתי הדירה, ותהיה תקפה כל עוד החברה שולטת במישרין או בעקיפין בגופים המוסדיים.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

ביטוח חיים

בשל ירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון המשמש לבחינת נאותות העתודות, הגדילה החברה בתקופת הדוח וברבעון השלישי של שנת 2019 את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-293 וכ-179 מיליוני ש"ח, בהתאמה, והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכומים האמורים.

בתקופה המקבילה אשתקד בשל עליה של עקום הריבית חסרת הסיכון הקטינה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-51 מיליוני ש"ח והגדילה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור. ברבעון השלישי אשתקד בשל ירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-1 מיליוני ש"ח והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

בריאות

בשל ירידה של עקום הריבית, הגדילה החברה בתקופת הדוח וברבעון השלישי של שנת 2019 את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח בריאות בענף סיעוד פרט בסך של כ-650 מיליוני ש"ח, והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור. כמו כן, בשל הירידה של עקום הריבית הגדילה החברה בתקופת הדוח את עתודת תביעות בתשלום בענפי סיעוד פרט וקבוצתי בסך של כ-13 מיליוני ש"ח, והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

ביטוח כללי

החל מיום 31 בדצמבר, 2015 בוחנת החברה את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי המפורטים בביאור 2ג3 לדוחות השנתיים.

בשל ירידה של עקום הריבית ובהתחשב בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים הגדילה החברה בתקופת הדוח וברבעון השלישי של שנת 2019 את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בסך של כ-157 מיליוני ש"ח וכ-94 מיליוני ש"ח, בהתאמה והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכומים האמורים (בתקופת הדוח כ-56 מיליוני ש"ח בענף רכב חובה וכ-101 מיליוני ש"ח בענפי חבויות ואחרים; ברבעון השלישי של שנת 2019, כ-38 מיליוני ש"ח בענף רכב חובה וכ-56 מיליוני ש"ח בענפי חבויות ואחרים).

ההשפעה על התוצאות הכספיות מפורטת להלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
	59	(1)	51	(293)	קיטון (גידול) בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות בחינת נאותות העתודות והשפעות הריבית - ביטוח חיים
	-	-	-	(663)	גידול בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות השפעות הריבית - ביטוח בריאות
	-	-	-	(157)	גידול בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות השפעות הריבית - ביטוח כללי
	59	(1)	51	(1,113)	סך הכל השפעות הריבית על הרווח והרווח הכולל לפני מס
	39	(1)	34	(732)	סך הכל השפעות הריבית על הרווח והרווח הכולל לאחר מס

2. חוזר בעניין עדכון לוחות התמותה

ביום 6 בנובמבר 2019 פורסם על ידי רשות שוק ההון ביטוח וחסכון (להלן: "הרשות") חוזר ביטוח 10-1-2019 שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" (להלן: "החוזר"). לחוזר נלווה נייר עמדה אשר מעדכן את ההנחות הדמוגרפיות העומדות בבסיס הערכות לעניין מקדמי קצבה במועד פרישה בפוליסות ביטוח חיים ובקרנות הפנסיה.

השינויים המרכזיים בחוזר כוללים, בין היתר, הפחתת שיעורי התמותה למבוטח פעיל עד למועד תחילת תשלום קצבה, עדכון שיעורי תמותה החל ממועד תחילת תשלום קצבה ושינוי שיטה ביחס לשיפורים עתידיים בתמותה. החוזר כולל גם לוחות תמותה אשר נערכו ע"י הרשות בהתבסס על ניסיון חברות הביטוח והפנסיה.

בעקבות יישום החוזר הגדילה החברה בתקופת הדוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-91 מיליוני ש"ח והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור ובמגזר בריאות הקטינה החברה ברבעון השלישי של שנת 2019 את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-70 מיליוני ש"ח והגדילה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

3. לעניין אשרור דירוג מעלות לחברה, ראה באור 4ג6.

4. הארכת תשקיף מדף

ביום 26 בפברואר 2017 פורסם על ידי הראל הנפקות תשקיף מדף, הנושא תאריך 27 בפברואר 2017. ביום 12 בפברואר 2019, קיבלה הראל הנפקות את אישור הרשות לניירות ערך להארכת תוקפו של תשקיף המדף עד ליום 27 בפברואר 2020.

5. ביום 29 באפריל 2019 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 125 מיליוני ש"ח. החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה ליום 31 בדצמבר 2018, הוצג סכום העודפים הראויים לחלוקה של החברה ליום 31 בדצמבר 2018, ונבחנו עודפי ההון וצרכי ההון של החברה, בהתאם למדיניות ניהול ההון של החברה ובהתחשב בהוראות סולבנסי 2. הדיבידנד שולם ביום 15 במאי 2019.

6. מענק בגין שנת 2018 לנושאי משרה בכירים אחרים

בחודש אפריל 2019, אישר דירקטוריון החברה, לאחר שנתקבל אישור ועדת התגמול של החברה, מענקים לנושאי המשרה בחברה ולבעלי התפקיד הנכללים בתוכנית התגמול. המענקים חושבו על בסיס נתונים בפועל וכן על בסיס אומדנים, המתייחסים בעיקר לנתונים השוואתיים לתוצאות הפעילות של חברות ביטוח אחרות הנכללות בקבוצת השוואה.

7. לעניין הנפקת אגרות חוב (סדרה טז') באמצעות הראל הנפקות, ראה באור 4ג6.

8. לעניין פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ג') של הראל הנפקות, ראה באור 4ג6.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

9. יישום המלצות ועדת וינוגרד

בחודש יוני 2014 מונתה ועדה בין משרדית בראשות השופט (בדימוס) ד"ר אליהו וינוגרד לבחינת תיקון טבלאות תוחלת חיים ושיעור הריבית המשמשת לצורך היוון גמלאות על פי תקנות הביטוח הלאומי (היוון) התשל"ח 1978 (להלן: "תקנות היוון" ו-"הוועדה"). בחודש יוני 2016 פורסם תיקון לתקנות (להלן: "התיקון") הכולל, בין היתר, עדכון של לוחות התמותה ושל שיעורי היוון לצורך חישוב הקצבאות האמורות.

תקנות היוון מסדירות, בין היתר, את ריבית היוון המשמשת לחישוב תביעות שיבוב אותן מגיש המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל") כלפי צדדים שלישיים, בהתאם לזכות המוקנית לו על פי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 (להלן: "החוק") במקרים בהם האירוע משמש עילה לחיוב הצד שלישי לפי פקודת הנזיקין או לפי חוק הפל"ד.

בהתאם לתיקון, יעמוד שיעור הריבית לצורך היוון קיצבה שנתית על 2% במקום 3% שהיו קבועים בתקנות היוון ערב תיקון. כמו כן, קובע התיקון כי לוחות התמותה ושיעורי היוון הקצבאות יעודכנו שוב ב-1 בינואר 2020 ובכל ארבע שנים לאחר מועד זה. בעקבות התיקון ועד לרבעון השני של שנת 2019 שיעורי היוון ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות הינם כדלקמן: בגין תשלומים עד חודש דצמבר 2019 - 2% (בהתאם להמלצת הוועדה), בגין תשלומים בתקופה החל מחודש ינואר 2020 עד חודש דצמבר 2023 - 1% (הממוצע המסתמן לשנים 2016-2019 הינו פחות מ-1% והירידה בריבית היוון מוגבלת כאמור ב-1%), ובגין תשלומים בתקופה החל מחודש ינואר 2024 - 2% (בהתאם למגמה של עליה בריביות ובכפוף לכך כי העליה בריבית היוון מוגבלת כאמור ב-1%).

על פי בקשת בית המשפט העליון, בחודש אפריל 2018 הוקמה ועדה בין משרדית בראשות מר ארז קמיניץ, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט אזרחי) לבחינת סוגיית היוון בפיצוי הנזיקין על כל השלכותיה (להלן: "ועדת קמיניץ"). בחודש יוני 2019 פורסמו מסקנותיה הסופיות של ועדת קמיניץ, במסגרתן נקבע, בין היתר, שיעור היוון אחיד של 3% (התשואה הניתנת באפיקי השקעה בסיכון נמוך), וכן נקבעה "רצועת נוד" של 1%-/+ עם שיעור היוון אחיד 3% באמצעה. חריגה מרצועת הניוד תפעיל עדכון כמעט אוטומטי של ריבית היוון.

ביום 24 ביוני 2019 התקיים דיון בבית המשפט העליון במסגרתו הציע בית המשפט כי (1) ריבית היוון לפי תקנות המל"ל תעמוד על 3%; (2) יותקנו תקנות על-ידי שר האוצר לפיהן המל"ל יקבל מהמבטחים סכום קבוע, אשר מביא בחשבון ריבית היוון של 3%; (3) עד לתיקון תקנות היוון של המל"ל, חברות הביטוח החברות באיגוד נכונות לקבל עליהן את הצעת בית המשפט, לפיה גמלאות המל"ל ינוכו מן הפיצויים שהן ישלמו לניזוקים לפי שיעור הריבית המשמש להיוון הפיצויים, קרי - 3%, וזאת לעניין תביעות שטרם ניתן בהן פסק דין וכל עוד ריבית היוון לפי תקנות המל"ל עומדת על 2%.

ביום 8 באוגוסט 2019 התקבלה החלטת בית המשפט העליון ביחס לריבית היוון של הפיצויים בנזקי גוף בנוזיקין לפיה שיעור היוון האמור ימשיך לעמוד על 3% וזאת עד להכרעה אחרת של המחוקק ואלא אם יוכח צורך בשינויים בהתאם למנגנון אשר הוצע לשם כך בדוח ועדת קמיניץ כדלעיל. בעקבות ההחלטה נרשם בתקופת הדוח קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-260 מיליוני ש"ח בשייר לפני מס (מתוכן בענף רכב חובה סך של כ-158 מיליוני ש"ח בשייר ובענף חבויות אחרות סך של כ-102 מיליוני ש"ח בשייר).

ביום 18 באוגוסט 2019 הוגשה בקשה על ידי התובע להארכת המועד להגשת עתירה לדיון נוסף בסוגיה.

10. שינוי מבנה - הראל פנסיה וגמל

ביום 29 באוגוסט 2019 אישרו הדירקטוריונים של החברה ושל הראל השקעות (וכן בסמוך לכך אישר הדירקטוריון של הראל פנסיה וגמל) את העברת הזכויות של החברה בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל, להראל פנסיה וגמל, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של החברה בהראל פנסיה וגמל להראל השקעות (להלן: "השינוי המבני"). העברת החזקות כאמור להראל השקעות במסגרת השינוי המבני, תטופל כדיבידנד בעין מאת החברה להראל השקעות, מתוך רווחים ראויים לחלוקה. השינוי המבני עתיד להתבצע בהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה, בכפוף לקבלת כל האישורים הנדרשים, לרבות אישור רשות המסים. בכפוף לקבלת כל האישורים הנדרשים, כאמור לעיל, השינוי המבני כאמור צפוי להכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2020.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

11. עדכון מדיניות תגמול של החברה ושל החברות הבנות שהינן גופים מוסדיים

ביום 11 ביולי 2019 פרסם הממונה חוזר שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול" (להלן: "החוזר"), המעדכן ומבטל את חוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" וחוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים- תיקון" (להלן: "חוזר מדיניות תגמול"), ומשלבם בחוזר המאוחד, בהתאם לאסדרה רלוונטית שהתגבשה בתחום ובכלל זה בהתאם להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016, לתיקון הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 ובתקנות לפיו, והוראות המפקח על הבנקים שעודכנו על רקע זה.

בהמשך לפרסום החוזר, ביום 25 באוגוסט 2019 וביום 29 באוגוסט 2019 אישרו ועדת התגמול והדירקטוריון, בהתאמה, את עדכון מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל.

במדיניות שאושרה עודכנו, בין היתר, הנושאים הבאים:

- (א) צומצמה רשימת בעלי התפקידים הכפופים למדיניות התגמול, בהתאם להוראות החוזר.
- (ב) נקבע כי שינוי לא מהותי בתנאי התגמול של נושא משרה שכפוף למנכ"ל, לא יצריך אישור דירקטוריון או ועדת תגמול וניתן יהיה להסתפק באישורו של המנכ"ל, ככל שהשינוי עולה בקנה אחד עם מדיניות התגמול.
- (ג) בוטלה החובה לקביעת יחס ההכפלה בתגמול היו"ר ונקבע שתגמול יושב ראש הדירקטוריון יקבע בהתחשב בתגמול דירקטור חיצוני ובשיעור המשרה של היו"ר, ובשיקולים נוספים המפורטים במדיניות.
- (ד) קריטריונים לקביעה של רכיב משתנה - נקבע כי ניתן יהיה להעניק לבעל תפקיד מרכזי רכיב משתנה על פי שיקול דעת, בהתחשב בטיב עבודתו ותרומתו, ובלבד ששכמו של מרכיב זה לא יעלה על שלוש משכורות חודשיות בשנה. כמו כן, הוחרגו פונקציות הבקרה מההוראה למדידת הרכיב המשתנה באמצעות משתנים פיננסיים, משתני שוק ומשתנים חשבונאיים.
- (ה) דחיה - בהתאם להוראות החוזר, נקבע כי החברה לא תדחה ולא תפרוס תשלום של רכיב משתנה שהוענק לבעל תפקיד מרכזי בשנה קלנדרית מסוימת, ובלבד ששך התגמול בגין שנה זו אינו עולה על התקרה לתשלום (כהגדרתה בפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]) וסך הרכיב המשתנה אינו עולה על 40% מהרכיב הקבוע באותה שנה.
- (ו) נקבע כי החברה תהא רשאית להעניק מענק חתימה בעד שנת עבודתו הראשונה של בעל התפקיד בגוף המוסדי, וזאת כתגמול משתנה שאינו מותנה ביצועים.
- (ז) נקבע כי החברה תהא רשאית להעניק תגמולים משתנים שאינם מותני ביצועים גם כמענק שימור, לעובד שהוגדר במדיניות התגמול כ"עובד מפתח" שאינו "נושא משרה" כהגדרתו בחוק החברות.
- (ח) מענקי פרישה - בהתאם לחוזר, נמחקה ההוראה במדיניות הדורשת כי מענקי פרישה יותנו בביצועים בפועל, וכן נקבעה הקלה המאפשרת שלא לדחות ולפרוס מענק פרישה (אם צריך יהיה לפרוס אותו, לפי הוראות החוזר והמדיניות), ככל ששך מענק הפרישה אינו עולה על שלוש משכורות.

12. ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה

פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים חלה על נושאי משרה ודירקטורים בחברה, בחברה האם ובחברות הבנות של החברה המכהנים כיום וכן שיכהנו בחברה, בחברה האם ו/או בחברות הבנות מעת לעת (לרבות נושאי משרה בחברה, בחברה האם או בחברות הבנות הנחשבים לבעלי שליטה או קרוביהם וכן לרבות נושאי משרה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי השיפוי להם).

ביום 25 באוגוסט 2019 וביום 29 באוגוסט 2019, אישרו ועדת התגמול של החברה וכן דירקטוריון החברה, בהתאמה, בהתאם להוראות מדיניות התגמול של החברה, את חידוש פוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה החל מיום 1 באוקטובר 2019, למשך שנה, כך ששכום הביטוח יעמוד על 220 מיליוני דולר ארה"ב וסכום הפרמיה לא יעלה על 1 מיליוני דולר ארה"ב.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. המשך ירידת עקום הריבית

לאחר תקופת הדוח ועד לסמוך למועד פרסומו, נמשכה הירידה של עקום הריבית, דבר העשוי לגרום לגידול נוסף בהתחייבויות הביטוחיות. מנגד, המשך ירידה של עקום הריבית עשוי להשפיע לחיוב על שוויים של הנכסים הפיננסיים של החברה באופן שעשוי להפחית את ההשפעה האמורה לעיל. יש לציין כי המידע המתואר לעיל אינו מהווה הערכה לגבי תוצאותיה הכספיות הצפויות של החברה. מידע זה הינו חלקי בלבד ואינו כולל מרכיבים אחרים של רווחים או הפסדים מהשקעות והשפעות נוספות.

2. הטמעת אסטרטגיה ושינוי מבני בחברה

בשנים האחרונות יושמה באופן מוצלח התוכנית האסטרטגית של החברה, המבוססת על פיתוח יכולות הדיגיטל של החברה תוך ניתוח הדאטה הקיימת בחברה, באופן שהחברה הטמיעה בכל תחומי פעילותה כלים ותהליכים דיגיטליים מתקדמים, מתוך ראייה של צורכי הלקוח. לאור השינויים במאפייני הצריכה של הלקוחות, הפעילות ברשתות החברתיות והאופן שבו הלקוחות מתקשרים וצורכים מידע, קיימה החברה תהליך אסטרטגי, במסגרתו הוחלט על ביצוע קפיצת מדרגה נוספת, המהווה המשך טבעי ליכולות שפותחו על ידי החברה, שעיקרה התמקדות בלקוחות השונים, צרכיהם ומאפייניהם, בכל המגעים של הלקוח עם החברה ועם סוכני החברה: פיתוח מוצרים מותאמים לצרכים הספציפיים של לקוחות ספציפיים וחיזוק הקשר עם הלקוח ומתן שירות מותאם לצרכיו, וזאת בדגש על תהליכים טכנולוגיים מתקדמים.

כחלק מהטמעת האסטרטגיה כאמור, ביום 30 באוקטובר 2019 אישר דירקטוריון החברה, שינוי מבני בחברה, שעיקריו כדלקמן:

הקמת חטיבה חדשה - חטיבת דיגיטל, בראשותו של מר אדם פולצ'ק. מר פולצ'ק, המכהן כיום כמנכ"ל משרד הפרסום ליאו ברנט מקבוצת פובליסיס, יחל לעבוד בחברה לקראת סוף השנה ויכהן כמנהל חטיבת דיגיטל וכמשנה למנכ"ל החברה. חטיבת דיגיטל תנהל את אגף הדאטה של החברה, ותעניק הכוונה מקצועית לחטיבות העסקיות בפיתוח מוצרים מותאמים ובהצעות מותאמות ללקוחות. כמו כן, חטיבת דיגיטל תנהל את כל פעילות הפרסום והשיווק של הראל. צירופו של מר פולצ'ק להנהלה הבכירה של הראל, יאפשר להראל ליישם את היכולות הדיגיטליות הגבוהות שפותחו בה, ולהתאימן לעידן השיווק הדיגיטלי, בהתאם לצרכי הלקוחות ולהעדפותיהם, תוך שימוש בכלים החדשניים ביותר.

מר ניר כהן, המכהן כיום כמנהל חטיבת המטה וכן כמשנה למנכ"ל החברה, ימשיך לנהל את עבודת המטה, ובנוסף ירכז תחתיו את המכירות בכל ערוצי ההפצה השונים, לרבות פעילות החברה באמצעות סוכניה, מערך המשווקים, וסוכנויות ביטוח שבעלותה המלאה.

מר אלון אלירז, המכהן כמנהל חטיבת הבריאות וכמשנה למנכ"ל החברה, ירכז, בנוסף לתפקידו הנוכחי, את הטיפול בתהליכים תפעוליים מרכזיים בפעילותה של החברה, התאמתם לעידן הדיגיטלי ומדידתם.

מר דורון גינת, המכהן כמנהל חטיבת חסכון ארוך הטווח וכמשנה למנכ"ל החברה, ירכז, בנוסף לתפקידו הנוכחי, גם את פיתוח והרחבת קשרי החברה מול עסקים גדולים בכל תחומי הפעילות של החברה.

גב' נטלי משען-זכאי, המכהנת כיועצת המשפטית של הקבוצה ומנהלת החטיבה המשפטית וכמשנה למנכ"ל החברה, תנהל, בנוסף לתפקידה הנוכחי, את חטיבת השירות החדשה שתוקם בחברה. חטיבת השירות תאמץ אסטרטגית שירות מתקדמת, תוך קביעת סטנדרט מותאם לצרכי הלקוחות, תרכז את פעילות מוקדי השירות של החברה, תהליכי השירות, אתר האינטרנט של הראל ואמצעים דיגיטליים נוספים בהם תציע הראל שירות ללקוחותיה, והכל באופן המחזק את הקשר עם הלקוחות והמותאם למאפיינים הספציפיים של הלקוחות.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

3. הקמת חברת המצפן והתקשרות עם מנכ"ל החברה בעסקת "המצפן - שותפים לדרך בע"מ"

בתקופת הדוח התקשרה הראל השקעות עם "אלון המצפן שותפות מוגבלת" (להלן: "שותפות אלון") בהסכם להקמת חברת "המצפן - שותפים לדרך בע"מ" (להלן: "המצפן"). חלקה של הראל השקעות בהמצפן הינו 80% מהון המניות המונפק והנפרע ושותפות אלון תחזיק את יתרת 20% מהונה המונפק והנפרע. חברת המצפן הוקמה במטרה לפעול בתחום המימון לעסקים קטנים או בינוניים, לרבות הענקת הלוואות מזנין לעסקים קטנים או בינוניים.

כמו כן, בתקופת הדוח התקשרה הראל השקעות עם מנכ"ל החברה, מר מישל סיבוני, בהסכם, לפיו מכרה הראל השקעות למר מישל סיבוני מניות בהמצפן המהוות 10% מהונה המונפק והנפרע של המצפן, על הזכויות והחובות הנלוות להן בהתאם להוראות הסכם המייסדים שנחתם בין בעלי המניות בהמצפן, כפי שתוקן בעקבות כניסתו של מר מישל סיבוני כבעל מניות בהמצפן. לאחר המכירה כאמור מחזיקה הראל השקעות 70% מהונה המונפק והנפרע של המצפן. מכיוון שהמצפן טרם החלה את פעילותה והיא נעדרה, למועד חתימת ההסכם כאמור, כל פעילות עסקית, וטרם הועמד לה ההון העצמי בגין המניות הנמכרות, התבצעה השקעתו של מר מישל סיבוני בהמצפן על פי שווי ההון העצמי של המצפן. בהתאם לחוות דעת כלכלית שקבלה הראל השקעות, השקעתו של מר מישל סיבוני בהמצפן לפי שווי ההון העצמי אינה מהווה הטבה.

במסגרת ההתקשרות כאמור, נחתם הסכם מייסדים חדש בין כל בעלי המניות של המצפן, אשר במסגרתו נוסף מר מישל סיבוני כבעל מניות נוסף בהמצפן וקיבל זכויות וחובות של בעל מניות מיעוט בהמצפן, בדומה לתנאים להם זכאית שותפות אלון.

במסגרת זו מר מישל סיבוני זכאי לזכויות סירוב והצטרפות, במקרה של מכירת מניות המצפן על ידי הראל השקעות (לאחר ארבע שנים ראשונות שבהן אף אחד מבין בעלי המניות לא יהא רשאי למכור את מניותיו בהמצפן), זכות למנות דירקטור בהמצפן וכן ניתנה למר מישל סיבוני אופציית PUT למכירת מניותיו בהמצפן להראל השקעות, ובמקביל להראל השקעות ניתנה אופציית CALL לרכישת מניותיו מר מישל סיבוני בהמצפן, בדומה לאופציות שניתנו לשותפות אלון, אשר תהיינה ניתנות למימוש בתקופות ובתנאים המפורטים בהסכמים.

במקביל, יתמנה מר מישל סיבוני ליו"ר הדירקטוריון של המצפן, מבלי שיהא זכאי לתמורה נוספת כלשהי בגין הכהונה כאמור.

כן סיכמו הצדדים במסגרת הסכם המייסדים מנגנון לפיו תממן המצפן את פעילותה, לפיו התחייבו הצדדים להזרים בשלב הראשון להמצפן 40 מיליוני ש"ח בדרך של העמדת הלוואות בעלים, כל אחד כפי חלקו בהמצפן. חלקו של מר מישל סיבוני בהלוואות בעלים זו, הינו בסך של 4 מיליוני ש"ח. שותפות אלון ומר מישל סיבוני יהיו זכאים לקבל מהראל השקעות לצורך העמדת הלוואות הבעלים, כאמור לעיל, הלוואות Non Recourse בסך 5.4 מיליוני ש"ח לשותפות אלון ו- 2.7 מיליוני ש"ח למר מישל סיבוני, כאשר ההלוואה ששותפות אלון תקבל מאת הראל השקעות תישא ריבית שנתית של 1.8% ואילו ההלוואה שמר מישל סיבוני יקבל מאת הראל השקעות תישא ריבית שנתית של 3.8%.

בנוסף, היה ודירקטוריון המצפן יקבע כי נדרש להגדיל את ההון העצמי של המצפן מעבר לאמור לעיל, לשם הרחבת פעילותה העסקית של המצפן, יעמידו בעלי המניות של המצפן את ההון הנדרש כאמור, כאשר הראל השקעות תעמיד לשותפות אלון ולמר מישל סיבוני את חלקם היחסי בסכומים שיידרשו כאמור, כהלוואות Non Recourse נוספות, וזאת כך שההון העצמי של המצפן יעמוד בדרישות ההון לשם העמדת תיק אשראי על ידי המצפן בסכומים הקבועים בהסכם המייסדים החדש. ההלוואות הנוספות תישאנה ריבית שנתית של 1.8% כאשר מדובר בהלוואות לשם העמדת תיק אשראי על ידי המצפן בסכומים הקבועים בהסכם המייסדים החדש, וכאשר מדובר בהלוואות לשם העמדת תיק אשראי על ידי המצפן מעבר לסכומים כאמור, הריבית תקבע על ידי הראל השקעות בהתאם להערכה כלכלית חיצונית שתוזמן באותה עת, אם וכאשר, על ידי הראל השקעות.

בהסכם המייסדים נקבעו גם הוראות לגבי העמדת מימון נוסף להמצפן, לפיהן במקרה שדירקטוריון המצפן יחליט כי המימון הנוסף יגויס מהמייסדים, הם יעמידו את חלקם פרו-ראטה ביחס להחזקותיהם בהמצפן, ובמקרה ויימנע מי מהמייסדים מלהעמיד את חלקו, יהיו המייסדים האחרים רשאים להעמיד את חלקו במקומו, ולדלל את החזקותיו בהמצפן לפי שווי חברה של 90% מהערכת השווי של המצפן באותה העת. זאת, בהתאם למנגנון הקבוע בהסכם המייסדים לעניין זה.

כל הלוואות ה-Non Recourse תיפרענה מתוך דיבידנדים ותשלומים נוספים להם יהיו זכאים שותפות אלון ומר מישל סיבוני מאת המצפן או מתוך תמורת מכירת מניותיהם בהמצפן. בנוסף, להבטחת החזר הלוואות, תשועבדנה מלוא מניותיהם של שותפות אלון ומר מישל סיבוני בהמצפן, בשעבוד ראשון בדרגה ובהמחאה על דרך השעבוד, וכן על הפירות והזכויות, אשר יגיעו מכוח מניות אלו.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

3. הקמת חברת המצפן והתקשרות עם מנכ"ל החברה בעסקת "המצפן - שותפים לדרך בע"מ" (המשך)

על פי חוות דעת כלכלית חיצונית שקיבלה הראל השקעות, הלוואת ה-Non Recourse בריבית של 3.8% שקיבל מר מישל סיבוני מהווה הטבה אל מול הלוואה רגילה בשיעור דומה ללא מרכיב ה-Non Recourse. שוויה של ההטבה למר מישל סיבוני מצוי בטווח שבין (3,959) ש"ח לבין 249,480 ש"ח. הראל השקעות העריכה את שווי ההטבה בכ-180 אלפי ש"ח. מר מישל סיבוני יישא בעלותה של הטבה זו, באופן שמלוא עלותה תופחת מעלות שכרו הכוללת של מר מישל סיבוני.

ההתקשרות כאמור אושרה על ידי ועדת הביקורת, ועדת התגמול ודירקטוריון הראל השקעות, וכן על ידי האסיפה הכללית של הראל השקעות, אשר התקיימה ביום 31 באוקטובר 2019.

4. אישור עקרוני להגשת בקשה לפרסום תשקיף מדף

דירקטוריון הראל הנפקות אישר הגשת הודעה לרשות ניירות ערך על כוונת הראל הנפקות להגיש בקשת היתר לפרסום תשקיף מדף על בסיס דוחותיה הכספיים ליום 30 בספטמבר 2019, כחלק מתהליך פרסומו של תשקיף מדף חדש להראל הנפקות, אשר מכוחו תוכל הראל הנפקות להנפיק ניירות ערך שונים בקשר עם צרכי ההון של החברה ואשר החברה תהיה ערבה לפירעונם של ניירות הערך (ככל שנדרש) ואשר תמורתם מופקדת בחברה, לשימושה על פי שיקוליה ועל אחריותה.

5. אישור עקרוני להנפקת סדרה חדשה של אגרות חוב של הראל הנפקות

ביום 13 בנובמבר 2019 דירקטוריון הראל הנפקות ודירקטוריון החברה, אישרו באופן עקרוני ביצוע הנפקה לציבור של סדרה חדשה של אגרות חוב חדשות של הראל הנפקות אשר תמורתה תוכר כמכשיר הון רובד 2 של החברה. היקף ההנפקה, תנאי אגרות החוב וכן הריבית ו/או ההצמדה שיישאו, אם וככל שיישאו, יהיו כפי שייקבע בדוח הצעת המדף על פיו יונפקו אגרות החוב, אם וככל שיונפקו.

ביום 13 בנובמבר 2019 קבעה מעלות דירוג 'ilAA' להנפקת מכשירי הון רובד 2 בדרך ל הנפקת סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה יז'), בהיקף של עד 500 מיליוני ש"ח.

6. אישור עקרוני להרחבת סדרת אגרות חוב קיימת של הראל הנפקות

ביום 26 בנובמבר 2019 דירקטוריון החברה ודירקטוריון הראל הנפקות, אישרו באופן עקרוני ביצוע הנפקה של סדרה נסחרת של הראל הנפקות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, בדרך של הרחבת הסדרה כאמור, על-פי תשקיף מדף של הראל הנפקות הנושא את התאריך 27 בפברואר 2017. תמורת אגרות החוב אשר יונפקו כאמור מיועדת להיות מוכרת כהון רובד 2 של החברה. ההנפקה כפופה לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין.

הראל חברה לביטוח בע"מ

נספחים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד

בעלי המניות של הראל חברה לביטוח בע"מ

א.ג.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי ביניים נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") ליום 30 בספטמבר 2019 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך ואשר נכלל בנספח א' למידע הכספי לתקופות ביניים המאוחד של החברה לתאריך והתקופות האמורים. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי נפרד לתקופות ביניים מורכבת מבידור, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום של נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בחוזר ביטוח 2015-1-15.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בנובמבר 2019

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו")

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - דוחות סולו), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS). המדיניות החשבונאית שפורטה בבאור 3 לעיל בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית, יושמה בהכנת באור תמציתי זה, למעט המפורט להלן:

- א. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס שיטת השווי המאזני.
 ב. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה הוא עיסוקה היחיד.

דוחות על המצב הכספי ביניים

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2018	2018	2019	2019	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
				נכסים
904	871	985	985	נכסים בלתי מוחשיים
2,190	2,168	2,194	2,194	הוצאות רכישה נדחות
1,311	1,322	1,361	1,361	רכוש קבוע
2,407	2,320	2,475	2,475	השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,628	1,593	1,702	1,702	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,773	1,761	1,845	1,845	נדל"ן להשקעה אחר
4,172	4,315	4,153	4,153	נכסי ביטוח משנה
-	-	167	167	נכסי מסים שוטפים
1,531	1,034	1,382	1,382	חייבים ויתרות חובה
1,299	1,281	1,317	1,317	פרמיה לגבייה
51,891	53,544	58,906	58,906	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
				השקעות פיננסיות אחרות
7,747	7,380	9,646	9,646	נכסי חוב סחירים
13,069	13,234	12,642	12,642	נכסי חוב שאינם סחירים
997	929	1,148	1,148	מניות
1,812	1,874	2,135	2,135	אחרות
23,625	23,417	25,571	25,571	סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
3,083	2,975	2,984	2,984	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,077	1,298	1,123	1,123	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
96,891	97,899	106,165	106,165	סך כל הנכסים
57,630	58,790	64,634	64,634	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות על המצב הכספי ביניים (המשך)

31 בדצמבר 2018 (מבוקר) מיליוני ש"ח	2018 (בלתי מבוקר) מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר) מיליוני ש"ח	
			הון והתחייבויות
			הון
869	869	869	הון מניות ופרמיה על מניות
580	677	970	קרנות הון
3,094	3,133	2,916	עודפים
4,543	4,679	4,755	
			סך כל ההון
			התחייבויות
26,694	26,920	28,132	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
56,754	58,208	63,923	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
792	839	930	התחייבויות מסים נדחים
213	219	247	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
33	60	-	התחייבויות מסים שוטפים
2,979	2,757	3,294	זכאים ויתרות זכות
4,883	4,217	4,884	התחייבויות פיננסיות
92,348	93,220	101,410	
			סך כל ההתחייבויות
96,891	97,899	106,165	סך כל ההון וההתחייבויות

שלומית זק"ש אנגל
מנהלת הכספים

אריק פרץ
משנה למנכ"ל ומנהל
חטיבת כספים ומשאבים

מישל סיבוני
מנהל כללי

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות: 26 בנובמבר 2019

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות רווח והפסד ביניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
13,697	3,547	3,883	10,090	10,989	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,412	360	425	1,039	1,237	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,285	3,187	3,458	9,051	9,752	פרמיות שהורווחו בשייר
449	1,706	827	2,819	5,557	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
518	204	198	457	559	הכנסות מדמי ניהול
292	71	76	219	241	הכנסות מעמלות
13,544	5,168	4,559	12,546	16,109	סך כל ההכנסות
10,540	4,222	4,699	10,196	14,685	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
876	204	311	679	840	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
9,664	4,018	4,388	9,517	13,845	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
2,362	612	637	1,759	1,873	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
847	207	208	641	622	הוצאות הנהלה וכלליות
9	3	2	7	6	הוצאות אחרות
211	43	12	156	123	הוצאות מימון, נטו
13,093	4,883	5,247	12,080	16,469	סך כל ההוצאות
206	53	33	119	160	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
657	338	(655)	585	(200)	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
155	89	(253)	140	(155)	מסים על הכנסה (הטבת מס)
502	249	(402)	445	(45)	רווח (הפסד) לתקופה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

דוחות ביניים על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2018	2018	2018	2019	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
502	249	(402)	445	(45)	רווח (הפסד) לתקופה
					פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(174)	96	247	(3)	685	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(94)	(43)	(28)	(82)	(92)	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
40	4	9	26	25	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(15)	1	2	(5)	19	חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל של חברות מוחזקות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני
73	(9)	(29)	44	(74)	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
78	(24)	(79)	17	(214)	הטבת מס (מסים על הכנסה) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
(21)	3	9	(13)	22	הטבת מס (מסים על הכנסה) המתייחסת לרכיבים אחרים של רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(113)	28	131	(16)	371	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
					פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
44	(6)	1	44	26	קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע
8	(1)	(8)	1	(12)	מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת
(17)	3	3	(14)	(3)	הטבת מס (מסים על הכנסה) בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
35	(4)	(4)	31	11	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
(78)	24	127	15	382	סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
424	273	(275)	460	337	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טוח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,989	-	2,523	3,664	4,802
1,237	-	808	310	119
9,752	-	1,715	3,354	4,683
5,557	201	178	449	4,729
559	3	-	3	553
241	-	155	53	33
16,109	204	2,048	3,859	9,998
14,685	-	1,700	3,628	9,357
840	-	453	297	90
13,845	-	1,247	3,331	9,267
1,873	-	504	737	632
622	30	35	223	334
6	-	-	-	6
123	129	(25)	13	6
16,469	159	1,761	4,304	10,245
160	73	60	18	9
(200)	118	347	(427)	(238)
577	196	104	85	192
377	314	451	(342)	(46)
28,132	-	9,516	5,991	12,625
63,923	-	-	5,229	58,694

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טוח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,883	-	855	1,256	1,772
425	-	280	106	39
3,458	-	575	1,150	1,733
827	31	22	63	711
198	1	-	1	196
76	-	49	14	13
4,559	32	646	1,228	2,653
4,699	-	688	1,514	2,497
311	-	209	86	16
4,388	-	479	1,428	2,481
637	-	183	244	210
208	9	10	75	114
2	-	-	-	2
12	24	(9)	(1)	(2)
5,247	33	663	1,746	2,805
33	23	(3)	3	10
(655)	22	(20)	(515)	(142)
194	61	29	30	74
(461)	83	9	(485)	(68)
28,132	-	9,516	5,991	12,625
63,923	-	-	5,229	58,694

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טוח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
10,090	-	2,524	3,472	4,094
1,039	-	773	157	109
9,051	-	1,751	3,315	3,985
2,819	174	182	274	2,189
457	3	-	3	451
219	-	144	48	27
12,546	177	2,077	3,640	6,652
10,196	-	1,986	2,714	5,496
679	-	522	94	63
9,517	-	1,464	2,620	5,433
1,759	-	492	697	570
641	26	36	234	345
7	-	-	-	7
156	120	14	14	8
12,080	146	2,006	3,565	6,363
119	81	14	8	16
585	112	85	83	305
25	11	(13)	(1)	28
610	123	72	82	333
26,920	-	9,655	5,275	11,990
58,208	-	-	4,783	53,425

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טוח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,547	-	859	1,209	1,479
360	-	268	55	37
3,187	-	591	1,154	1,442
1,706	72	55	129	1,450
204	-	-	1	203
71	-	46	16	9
5,168	72	692	1,300	3,104
4,222	-	611	949	2,662
204	-	142	42	20
4,018	-	469	907	2,642
612	-	176	243	193
207	4	12	79	112
3	-	-	-	3
43	42	(4)	4	1
4,883	46	653	1,233	2,951
53	29	10	5	9
338	55	49	72	162
42	22	5	4	11
380	77	54	76	173
26,920	-	9,655	5,275	11,990
58,208	-	-	4,783	53,425

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טוח
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
13,697	-	3,405	4,678	5,614
1,412	-	1,053	215	144
12,285	-	2,352	4,463	5,470
449	157	181	160	(49)
518	6	-	4	508
292	-	195	65	32
13,544	163	2,728	4,692	5,961
10,540	-	2,582	3,335	4,623
876	-	651	143	82
9,664	-	1,931	3,192	4,541
2,362	-	679	917	766
847	42	48	301	456
9	-	-	-	9
211	157	26	17	11
13,093	199	2,684	4,427	5,783
206	129	37	17	23
657	93	81	282	201
(118)	(90)	(45)	(13)	30
539	3	36	269	231
26,694	-	9,479	5,167	12,048
56,754	-	-	4,757	51,997

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

סה"כ	ענפי חבויות אחרים **	ענפי רכוש ואחרים *	רכב רכוש	רכב חובה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2,701	677	778	692	554
859	246	597	10	6
1,842	431	181	682	548
127	(60)	11	88	88
1,715	491	170	594	460
178	82	12	15	69
155	29	122	4	-
2,048	602	304	613	529
1,700	686	313	362	339
453	182	270	10	(9)
1,247	504	43	352	348
504	126	171	138	69
35	8	9	9	9
(25)	(12)	(1)	(2)	(10)
1,761	626	222	497	416
60	29	2	5	24
347	5	84	121	137
104	50	3	9	42
451	55	87	130	179
9,516	5,302	934	604	2,676
6,459	3,142	175	590	2,552

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על הכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2019
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2019

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.
** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

סה"כ	ענפי חבויות אחרים **	ענפי רכוש ואחרים *	רכב רכוש	רכב חובה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
716	147	249	185	135
280	82	193	2	3
436	65	56	183	132
(139)	(95)	(1)	(22)	(21)
575	160	57	205	153
22	9	3	2	8
49	10	38	1	-
646	179	98	208	161
688	301	106	126	155
209	104	100	5	-
479	197	6	121	155
183	46	56	54	27
10	4	2	2	2
(9)	(4)	(1)	(1)	(3)
663	243	63	176	181
(3)	(1)	-	(1)	(1)
(20)	(65)	35	31	(21)
29	14	1	2	12
9	(51)	36	33	(9)
9,516	5,302	934	604	2,676
6,459	3,142	175	590	2,552

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2019
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2019

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו.
** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 64% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

סה"כ	ענפי חבויות אחרים**	ענפי רכוש ואחרים*	רכב רכוש	רכב חובה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2,638	647	741	690	560
815	228	561	21	5
1,823	419	180	669	555
72	(59)	7	69	55
1,751	478	173	600	500
182	84	12	16	70
144	21	117	6	-
2,077	583	302	622	570
1,986	691	363	414	518
522	205	304	17	(4)
1,464	486	59	397	522
492	121	166	139	66
36	8	9	12	7
14	7	-	1	6
2,006	622	234	549	601
14	7	-	1	6
85	(32)	68	74	(25)
(13)	(6)	(1)	(1)	(5)
72	(38)	67	73	(30)
9,655	5,391	895	666	2,703
6,253	2,910	183	637	2,523

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2018
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2018

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.
** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

סה"כ	ענפי חביות אחרים**	ענפי רכוש ואחרים*	רכב רכוש	רכב חובה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
670	137	241	173	119
256	64	185	5	2
414	73	56	168	117
(177)	(87)	(1)	(36)	(53)
591	160	57	204	170
55	25	4	5	21
46	8	36	2	-
692	193	97	211	191
611	222	87	136	166
142	66	70	5	1
469	156	17	131	165
176	43	54	51	28
12	1	2	6	3
(4)	(1)	(1)	(1)	(1)
653	199	72	187	195
10	5	-	1	4
49	(1)	25	25	-
5	2	-	1	2
54	1	25	26	2
9,655	5,391	895	666	2,703
6,253	2,910	183	637	2,523

פרמיות ברוטו
 פרמיות ביטוח משנה
 פרמיות בשייר
 שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הכנסות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2018
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2018

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חביות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 65% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

סה"כ	ענפי חבויות אחרים**	ענפי רכוש ואחרים*	רכב רכוש	רכב חובה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,407	952	971	834	650
1,071	298	740	26	7
2,336	654	231	808	643
(16)	7	(2)	4	(25)
2,352	647	233	804	668
181	84	14	15	68
195	31	156	8	-
2,728	762	403	827	736
2,582	865	502	550	665
651	207	427	26	(9)
1,931	658	75	524	674
679	160	226	198	95
48	11	13	13	11
26	13	1	2	10
2,684	842	315	737	790
37	18	1	3	15
81	(62)	89	93	(39)
(45)	(22)	(1)	(4)	(18)
36	(84)	88	89	(57)
9,479	5,369	892	581	2,637
6,238	3,038	171	554	2,475

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנה
פרמיות בשייר
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2018
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, שייר ליום 31 בדצמבר 2018

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.
** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

נספח א - נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים ("סולו") (המשך)

קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

1. לעניין דירוג מעלות לחברה ודירוג מעלות להנפקת מכשירי הון רובד 2 בדרך של הנפקת סדרה חדשה של אגרות חוב באמצעות הראל הנפקות בתקופת הדוח, ראה [באור 436](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
2. לעניין הארכת תשקיף מדף של הראל הנפקות בתקופת הדוח, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
3. לעניין הנפקת אגרות חוב (סדרה טז') באמצעות הראל הנפקות, ראה [באור 436](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
4. לעניין פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ג') של הראל הנפקות, ראה [באור 436](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
5. לעניין חוזר בעניין עדכון לוחות התמותה שפורסם ע"י רשות שוק ההון ביטוח וחסכון, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
6. לעניין עדכון בגין יישום המלצות ועדת וינוגרד, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
7. לעניין עדכון מדיניות תגמול של החברה ושל החברות הבנות שהינן גופים מוסדיים, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
8. לעניין שינוי מבנה – הראל פנסיה וגמל, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
9. לעניין ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, ראה [באור 9](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
10. לעניין הקמת חברת "המצפן- שותפים לדרך בע"מ" ("המצפן") והתקשרות מנכ"ל החברה בעסקה הקשורה בחברת המצפן ראה [באור 10](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
11. לעניין שינוי מבני בחברה לאחר תקופת הדוח, ראה [באור 10](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
12. לעניין אישור עקרוני להגשת בקשה לפרסום תשקיף מדף, ראה [באור 10](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
13. לעניין אישור עקרוני להנפקה סדרה חדשה של אגרות חוב באמצעות הראל הנפקות, ראה [באור 10](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.
14. לעניין אישור עקרוני להרחבה של סדרה קיימת של אגרות חוב באמצעות הראל הנפקות, ראה [באור 10](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.

נספח ב - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה

א. פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

סך הכל	הלוואות וחיובים	מוחזקים לפידיון	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
10,394	-	98	10,100	196	נכסי חוב סחירים (1א)
12,746	12,746	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
1,195	-	-	1,195	-	מניות (2א)
2,201	-	-	1,946	255	אחרות (3א)
<u>26,536</u>	<u>12,746</u>	<u>98</u>	<u>13,241</u>	<u>451</u>	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

סך הכל	הלוואות וחיובים	מוחזקים לפידיון	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
8,063	-	135	7,698	230	נכסי חוב סחירים (1א)
13,358	13,358	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
981	-	-	981	-	מניות (2א)
1,945	-	-	1,794	151	אחרות (3א)
<u>24,347</u>	<u>13,358</u>	<u>135</u>	<u>10,473</u>	<u>381</u>	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

סך הכל	הלוואות וחיובים	מוחזקים לפידיון	זמינים למכירה	משוערכים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
8,430	-	117	8,103	210	נכסי חוב סחירים (1א)
13,191	13,191	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
1,055	-	-	1,055	-	מניות (2א)
1,875	-	54	1,746	75	אחרות (3א)
<u>24,551</u>	<u>13,191</u>	<u>171</u>	<u>10,904</u>	<u>285</u>	סך הכל

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים ראה באור 6ב "מכשירים פיננסיים" בדוחות המאוחדים.

נספח ב - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה (המשך)

א.1. נכסי חוב סחירים

עלות מופחתת			הערך בספרים			
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2018	2018	2019	2018	2018	2019	
(מבוקר)	בלתי מבוקר)	בלתי מבוקר)	(מבוקר)	בלתי מבוקר)	בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
3,451	3,175	5,016	3,431	3,204	5,278	אגרות חוב ממשלתיות
5,024	4,768	4,808	4,999	4,859	5,116	נכסי חוב אחרים:
8,475	7,943	9,824	8,430	8,063	10,394	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
			2	1	-	סך הכל נכסי חוב סחירים
						ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

א.2. מניות

עלות			הערך בספרים			
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2018	2018	2019	2018	2018	2019	
(מבוקר)	בלתי מבוקר)	בלתי מבוקר)	(מבוקר)	בלתי מבוקר)	בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
714	666	677	788	806	867	מניות סחירות
203	163	256	267	175	328	מניות שאינן סחירות
917	829	933	1,055	981	1,195	סך כל המניות
			84	69	104	ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

א.3. השקעות פיננסיות אחרות

עלות			הערך בספרים			
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2018	2018	2019	2018	2018	2019	
(מבוקר)	בלתי מבוקר)	בלתי מבוקר)	(מבוקר)	בלתי מבוקר)	בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
258	281	452	283	358	470	השקעות פיננסיות סחירות
1,152	1,167	1,233	1,592	1,587	1,731	השקעות פיננסיות שאינן סחירות
1,410	1,448	1,685	1,875	1,945	2,201	סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
			143	139	148	ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
			505	442	340	מכשירים נגזרים המוצגים בהתחייבויות פיננסיות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, קרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.